

SCHVALENO

Dokladová kniha v Praze Fakulta sociálních věd	
Dne	3.11.2005
str.	2
číslo	1

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD
INSTITUT KOMUNIKAČNÍCH STUDIÍ A ŽURNALISTIKY
OBOR ŽURNALISTIKA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Český tisk v roce 1968 a personální změna na postu prezidenta republiky

Autorka: Nikola Hönigová
Konzultant: PhDr. Petr Bednařík, Ph.D.
Rok: 2007

UNIVERZITA KARLOVA Fakulta sociálních věd Institut komunikačních studií a žurnalistiky	
číslo	1
str.	2
Dne	3.11.2005

SCHVALENO

Přihláška bakalářské práce

Jméno studenta: Nikola Hönigová

Semestr: 5.

Mediální zaměření: Televize a rozhlas

Název práce: Český tisk v roce 1968 a personální změna na postu prezidenta republiky

Univerzita Karlova v Praze Fakulta sociálních věd		
Došlo dne:	- 3 - 11 - 2006	- 1 -
Č.j. 11354	Příloh: 2	Skartační heslo:
Přiděleno:	K2	

Základní vymezení tématu (základní hypotéza):

Bakalářská práce bude věnována tématu referování českého tisku v období od ledna do začátku dubna 1968 o prezidentu republiky. Má vstupní hypotéza je, že česká tištěná média se zapojila do stoupající kritiky Antonína Novotného a přivítala nástup Ludvíka Svobody do funkce prezidenta Československa.

Teze bakalářské práce:

V lednu 1968 (5. 1.) byl Antonín Novotný odvolán z funkce prvního tajemníka ÚV KSČ. V této funkci ho vystřídal Alexander Dubček. Nadále ovšem zastával post prezidenta republiky. Stoupající kritika a tlak médií donutily ale Antonína Novotného dne 22. 3. 1968 opustit i funkci prezidenta. Národní shromáždění zvolilo o týden později (30. 3. 1968) novým prezidentem republiky Ludvíka Svobodu.

Změny v prezidentském úřadě budu sledovat v dobového českém tisku. Období Pražského jara bylo spojeno s uvolněním prostoru pro svobodnější fungování médií. Politické „oteplení“ v prvních měsících roku 1968 umožňovalo kriticky hodnotit činnost prezidenta. Budu věnovat pozornost dobovému tisku v období od odvolání Antonína Novotného z funkce prvního tajemníka ÚV KSČ do zvolení Ludvíka Svobody novým prezidentem. Tuto změnu budu sledovat prostřednictvím článků týkajících se prezidenta, kritiky jeho úřadu a následné nové volby prezidenta. Zkoumaná periodika budou Rudé právo a Mladá fronta. Jako metodu zpracování volím kvalitativní obsahovou analýzu.

Nástin kapitol:

1. období od 1. 1. do 13. 1. 1968 - období bezprostředně před odvoláním Antonína Novotného z funkce prvního tajemníka ÚV KSČ, zasedání ÚV KSČ a ohlasy tisku na personální změnu ve vedení strany
2. období od 14. 1. do 27. 2. 1968 – obraz prezidenta Novotného v tisku v období do útěku generála Šejny do zahraničí dne 27. února
3. období od 28. 2. do 22. 3. 1968 – tisk a hodnocení činnosti Antonína Novotného v období, které vyvrcholilo Novotného rezignací na funkci prezidenta republiky
4. období od 23. 3. do 30. 3. 1968 – výběr kandidáta na funkci prezidenta republiky a zvolení Ludvíka Svobody novým prezidentem
5. období od 31. 3. do 7. 4. 1968 – reakce tisku na zvolení nového prezidenta republiky Ludvíka Svobody

Seznam základní literatury:

- Felcman, Ondřej: *Vláda a prezident: období Pražského jara (prosinec 1967 - srpen 1968)* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; Díl 8, sv. 1). Brno: Doplněk, 2000. ISBN 80-7285-004-8
- Hoppe, Jiří: *Pražské jaro v médiích: výběr z dobové publicistiky* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; Díl 11). Brno: Doplněk, 2004. ISBN 80-7239-162-3
- Vondrová, Jitka; Navrátil, Jaromír: *Mezinárodní souvislosti československé krize 1967-1970 : Prosinec 1967 - červenec 1968* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; Díl 4, sv. 1). Brno: Doplněk, 1995. ISBN 80-85270-44-7
- Pecka, Jindřich: *Spontánní projevy Pražského jara 1968-1969* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; sv. 1). Brno: Doplněk, 1993. ISBN 80-85270-19-6
- Končelík, Jakub: *Proměny řízení a kontroly médií v roce 1968*. In: *Konsolidace vládnutí a podnikání v České republice a v Evropské unii: (příspěvky z konference konané v Praze ve dnech 31.10-2.11.2002)*. Praha: Matfyzpress, 2002, s. 313-329. ISBN 80-85863-00-2
- Gronský, Ján: *Dokumenty k ústavnímu vývoji Československa II. (1945-1968)*. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-765-8
- Gronský, Ján: *Dokumenty k ústavnímu vývoji Československa III. (1968-1989)*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0024-2

- Kadlec, Vladimír: *Podivné konce našich prezidentů*. Hradec Králové: Kruh, 1991. ISBN 80-7031-612-8
- Budinský, Libor: *Deset prezidentů*. Praha: Euromedia-Knižní klub, 2003. ISBN 80-242-0966-7
- Pernes, Jiří: *Takoví nám vládli: komunističtí prezidenti Československa a doba, v níž žili*. Praha: Brána, 2003. ISBN 80-7243-162-5
- Novák, Ladislav: *Kancléřem tří prezidentů*. Praha: Petrklíč, 2002. ISBN 80-7229-039-8
- Černý, Rudolf: *Exprezident: vzpomínky Antonína Novotného*. 3. díl. Říčany u Prahy: Orego, 1999. ISBN 80-86117-01-4
- Klusáková – Svobodová, Zoc: *Ludvík Svoboda: životopis*. Kroměříž: Město Kroměříž 2005. ISBN 80-239-4706-0
- Císař, Čestmír: *Paměti: nejen o zákulisí Pražského jara*. Praha: SinCon, 2005. ISBN 80-86718-56-5
- Schulz, Winfried; Hagen, Lutz; Scherer, Helmut; Reifová, Irena; Končelík, Jakub: *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0827-8

Jméno konzultanta:

(svým podpisem potvrdí, že souhlasí se spoluprací na tématu, schvaluje základní teze a ve stanoveném termínu odevzdá posudek na práci):

PhDr. Petr Bednařík, PhD.

Datum: 3. 11. 2006

Podpis studenta:

Podpis konzultanta:

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala sama pouze s využitím pramenů, které jsou uvedeny v poznámkovém aparátu a v části 12. Použitá literatura a prameny. Bakalářská práce má přibližně 108 512 znaků včetně mezer bez poznámkového aparátu.

Podpis:

OBSAH

1. Úvod	4
2. Období od 1. 1. – 13. 1. 1968	9
2.1 Rudé právo	13
2.2 Mladá fronta	16
3. Období od 14. 1. – 27. 2. 1968	18
3.1 Rudé právo	20
3.2 Mladá fronta	24
4. Období od 28. 2. – 22. 3. 1968	29
4.1 Rudé právo	34
4.2 Mladá fronta	39
5. Období od 23. 3. – 30. 3. 1968	45
5.1 Rudé právo	49
5.2 Mladá fronta	51
6. Období od 31. 3. – 7. 4. 1968	53
6.1 Rudé právo	54
6.2 Mladá fronta	55
7. Závěr	57
8. English summary	59
9. Deutsches Resumme	60
10. Použitá literatura	61
11. Přílohy	

1. Úvod

Dějiny každého národa skýtají několik zvrátových události, které se vryjí do paměti ostrou rýhou. Rok 1968 patří v naší historii k jedním z nich. Tento klíčový rok, který je vzpomínáný skoro při každé příležitosti s minulým komunistickým režimem, v sobě nese největší uvolnění za éry komunismu a také nejhlubší zklamání a morální prohru. Pražské jaro, doba procitání svobodného ducha z dvacetileté letargie a neustálého pošlapávání lidských práv, a Srpnová invaze, z pohledu mezinárodního práva - cizí tanky na suverénním československém území. 1968 – rok protikladů, myšlenkových a morálních kolotočů. Jak vlastně došlo k postupnému uvolňování atmosféry na jaře 1968? Kdy tento proces začal prosakovat i do tištěných médií? Jak se podařilo odstranit po patnácti letech Antonína Novotného z funkcí? To jsou otázky, které mne budou na pozadí dobového tisku zajímat především.

Prezidentem Československé socialistické republiky byl na začátku této výjimečné doby (1968) Antonín Novotný, který zastával i funkci 1. tajemníka ÚV KSČ. Antonín Novotný se zapojil do politického života již v mládí. V roce 1921 vstoupil ve svých sedmnácti letech do KSČ, stál tedy u jejího zrodu. Ve dvacátých letech byl funkcionářem tělovýchovného hnutí. Ve třicátých letech zastával různé funkce v pražské krajské organizaci KSČ. V letech 1937-38 se stal krajským tajemníkem KSČ v Hodoníně. V době druhé světové války se podílel na ilegální činnosti komunistické strany v Praze. V letech 1941-45 byl vězněn v koncentračním táboře v Mauthausenu. Po návratu z koncentračního tábora byl zvolen tajemníkem strany v pražském kraji. V roce 1951 se stal tajemníkem ÚV KSČ a byl pověřen řízením ústředního sekretariátu. „*Jeho jmenování do tajemnické funkce bylo mezi členy vedení považováno za Gottwaldův provizorní krok, kterým má být překlenuto období mezi odchodem Slánského a nalezením nové a kompetentní figury. Už po několika měsících však byli nuceni uznat, že z Novotného se stává člen nejvyšší kasty se všemi právy, která k tomu náležeji.*“¹ O dva roky později zemřel 5. 3. Josef Vissarionovič Stalin a 13. 3. i československý prezident Klement Gottwald. V druhé polovině března (21. 3. 1953) byl zvolen Antonín Zápotocký prezidentem. Tyto zvrátové události vynesly Novotného do funkce prvního tajemníka ÚV KSČ. V padesátých letech probíhaly politické procesy s nepohodlnými členy KSČ, podíl na jejich průběhu měl i Novotný. „*Nesl značný díl zodpovědnosti za nezákonnosti a zvláště 50. let, zejm. se podílel na likvidaci tzv. protistátního spikleneckého centra v čele s Rudolfem Slánským a slovenských buržoazních nacionalistů; proto až do roku 1963 brzdil revizi*

¹ KAPLAN, Karel; KOSATÍK, Pavel: *Gottwaldovi muži*. Praha: Paseka 2004. ISBN 80-7185-616-9, s. 260.

vykonstruovaných politických procesů. Rehabilitace postižených a sankce vůči viníkům.²“ Po smrti Stalina začaly na povrch vycházet informace o zločinech konaných za Stalinovy éry. Dva roky předtím, než Chruščov odhalil v roce 1956 na XX. sjezdu KSSS kult osobnosti Stalina, navštívil Novotný z titulu své funkce Moskvu a dozvěděl se jako jeden z prvních o těchto skutečnostech. Stavěl se k těmto věcem ale velmi zdrženlivě a nechtěl svými vyjádřeními poškodit tvář strany. „Na Chruščovovo počínání pohlížel s krajní nedůvěrou a v domácích podmínkách rozbíhal nápravu procesů jen velmi pomalu. Sám byl podepsán pod řadou procesů. Nechtěl přiznat vinu – jak osobní, tak stranickou – nechtěl komunistickou stranu zdiskreditovat v očích tisíců straníků, a tím ji poškodit. Proto vymyslel šalamounské řešení. Tresty byly rušeny cestou udělování milostí. Tak mohl propouštět politické vězně, aniž přiznal nějaké chyby. Ke skutečným rehabilitacím a revizím však nedocházelo.“³

Na podzim roku 1957 (13. 11.) zemřel prezident Antonín Zápotocký a předpokládalo se, že na jeho místo usedne Slovák Viliam Široký. Překvapením bylo zvolení Antonína Novotného dne 19. 11. 1957, zřejmě na pokyn z Moskvy, kde v té době pobývala československá delegace.⁴ Podle historika Karla Kaplana byl Novotný politikem každodennosti⁵. Uměl se pohybovat v problémech obyčejného života. Při řešení hospodářských problémů se ale chytal každé maličkosti, která slibovala ekonomický růst alespoň o několik procent, a nechápal základní ekonomické vztahy. Jaroslav Šabata⁶ zase vzpomíná⁷ na boj Novotného proti všemu, co by mohlo oslabit vedoucí úlohu KSČ ve společnosti. Hovořil v té době (podle Šabatova vyjádření se jedná o dobu po IV. sjezdu spisovatelů v roce 1967) v televizi o vedoucí úloze strany a snažil se o kritický pohled na věc. Novotný však požadoval, aby byl za své výroky Šabata volán k zodpovědnosti. Tento úkol

² TOMEŠ, Josef: *Československý biografický slovník*. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0443-2, s. 499.

³ BUDINSKÝ, Libor: *Deset prezidentů*. Praha: Euromedia-Knižní klub, 2003. ISBN 80-242-0966-7, s. 152.

⁴ KAPLAN, Karel; KOSATÍK, Pavel: *Gottwaldovi muži*. Praha: Paseka 2004. ISBN 80-7185-616-9, s. 273-4.

⁵ KAPLAN, Karel; KOSATÍK, Pavel: *Gottwaldovi muži*. Praha: Paseka 2004. ISBN 80-7185-616-9, s. 252.

⁶ Jaroslav Šabata (1927 Dolenice): filozof, politolog, politik, 1953-1964 přednášel na katedře marxismu leninismu na univerzitě v Brně, 1968-69 tajemník jihomoravského krajského výboru KSČ v Brně, jeden z představitelů reformních sil v KSČ. Po roce 1968 zbaven všech funkcí a v roce 1970 vyloučen z KSČ. Pracoval jako betonář, signatář Charty 1977, 1978 a 1981 mluvčí Charty 77, vězněn 1978-80, mluvčí Občanského fóra 1989-90. Od června 1990 do června 1992 ministr bez portfeje vlády ČR. (TOMEŠ, Josef: *Československý biografický slovník*. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0443-2, s. 682.)

⁷ PERNES, Jiří: *Takoví nám vládli: komunističtí prezidenti Československa a doba, v níž žili*. Praha: Brána, 2003. ISBN 80-7243-162-5, s. 263.

svěřil svému věrnému pomocníkovi Jiřímu Hendrychovi⁸. Aféra skončila stejně rychle jako začala. Hendrych měl v té době již konflikt se spisovatelem na IV. sjezdu spisovatelů a nechtěl se pouštět do dalšího. Novotného naléhání tak vyšlo do ztracena. Novotného pevná pozice ve straně se tak od poloviny roku 1967 začala hýbat, především kvůli špatným hospodářským výsledkům.

Ekonomika v komunistickém režimu fungovala na plánovitém hospodářství. Ještě na počátku roku 1962 se zdálo, že centrálně řízená ekonomika může být produktivní. Stát stavěl růst ekonomiky na procentuálním zvyšování kvantity výrobků. Ekonomika ale takové tempo nestíhala, a tak podniky začaly ze strachu falšovat své výsledky s realitou. V průběhu tohoto roku musel být proto centrální plán upravován, což znamenalo, že se musel o několik procent snížit a zbytek třetí pětiletky se musel zrušit. Novotný přislíbil vypracování sedmiletého plánu na léta 1964-70, k tomu už nedošlo.⁹

Ludvík Svoboda¹⁰ je v našich dějinách zvláštní postava s nelehkým životem. Pocházel ze selské rodiny. Za první světové války stál u zrodu československých legií v Rusku, byl účastníkem bitvy u Zborova a Bachmače. V letech 1920-22 vedl otcovo hospodářství. Od roku 1922 se stal aktivním důstojníkem Československé armády. V letech 1923-31 působil v Užhorodě. Tři roky po tomto období se živil jako profesor maďarštiny na vojenské akademii v Hranicích. V letech 1937-38 se stal velitelem praporu v Kroměříži a při mobilizaci v roce 1938 velel pěšímu pluku. Na jaře 1939 se podílel na vytvoření vojenské odbojové organizace Obrana národa. Těsně před vypuknutím druhé světové války uprchl do Polska a postavil se do čela tam tvořící se československé vojenské jednotky. Po porážce Polska ho zajala Rudá armáda, internovala ho a odsoudila k smrti jako špióna. Rozsudek byl však vzápětí po intervenci Kremlu zrušen. Po útoku Německa na SSSR vstoupil do československých jednotek v Sovětském svazu a jeho armádní kariéra byla na vzestupu. Stal se velitelem 1. československého samostatného praporu v Sovětském svazu a později brigádním generálem. Účastnil se frontových bojů. V roce 1945 se stal divizním generálem a jako nestraník ministrem národní obrany ČSR. Na počátku padesátých let byl odstraněn z politiky a po určité době v roce 1952 vězněn.

⁸ Jiří Hendrych (1913 Lom u Mostu-1979 Praha): 1939-1941 člen ilegálního krajského výboru KSČ na Kladně, 1941-45 vězněn v koncentračním táboře v Mauthausenu, 1954-68 tajemník a člen sekretariátu ÚV KSČ, 1965-68 předseda ideologické komise ÚV KSČ, na jaře 1968 podroben kritice a zbaven všech významných funkcí (TOMEŠ, Josef: *Československý biografický slovník*. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0443-2, s. 204.)

⁹ KAPLAN, Karel; KOSATÍK, Pavel: *Gottwaldovi muži*. Praha: Paseka 2004. ISBN 80-7185-616-9, s. 280.

¹⁰ TOMEŠ, Josef: *Československý biografický slovník*. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0443-2, s. 675.

V roce 1954 přijel do Československa na 10. sjezd KSČ Nikita Sergejevič Chruščov. Svobodu znal ještě z válečných let a bylo mu divné, že ho na letišti nevíta. „*Kde je můj válečný přítel generál Svoboda?*“¹¹ Nikdo nevěděl, co teď soudruh Svoboda dělá. Naštěstí ho na sjezd jako svého hosta vzala stranická delegace ze Žďárska. Na sjezdu Chruščov Svobodu velmi „veřejně“ objal. Po Chruščově návštěvě stranické vedení nabídlo Svobodovi, ať si vybere, co by chtěl dělat. Svoboda ale řekl prezidentu Zápotockému, že pokud budou trvat nezákonnosti, není ochoten vykonávat žádnou politickou funkci. Nakonec přijal Svoboda funkci náčelníka Vojenské akademie K. Gottwalda v Praze, kterou vykonával v letech 1956-1958, poté náčelník Vojenského historického ústavu v Praze. V období 1948-69 zastával funkci místopředsedy Čs. svazu protifašistických bojovníků.

O desátém sjezdu KSČ se zmiňuje i historik Karel Kaplan ve své knize¹² a uvádí skutečnosti z jiného pohledu. Svobodovi se podařilo na sjezd dostat s velkým úsilím. Po příletu Chruščova a jeho dotazu na Svobodu, volali jeho dceři Zoe, kde se její otec nachází. Chruščov Svobodu nejen veřejně objal ale i třikrát políbil a poděkoval mu přede všemi za to, co pro Sovětský svaz udělal, a dále ho Chruščov pozval do SSSR na dovolenou. Když to vidělo pražské vedení s Novotným v čele, strnuli. Zapomenutý generál dostal osobní pozvání k nejvyššímu vedení Sovětského svazu. Novotný ještě na tomto sjezdu vyhledal Svobodu a snažil se z něj dostat informace, které se týkaly jeho osoby. Svoboda se před Novotným zastal neprávem vězněných lidí a upozornil ho na nelidské metody a podmínky v československém vězení. Novotný poznal, že Svoboda není člověk s politickými ambicemi, a proto nic nenamítal proti jeho nové funkci náčelníka vojenské akademie. Spíše mu vadili lidé kolem něj, bývalí spolubojovníci.

Společnost byla v polovině šedesátých let rozvrstvena jinak než v okolních komunistických zemích. V roce 1966 měla KSČ skoro milion sedm set tisíc členů, což znamená, že každý šestý dospělý obyvatel byl jejím členem. Oproti komunistickým zemím jako Polsko a Maďarsko, kde členskou základnu tvořilo jen 4-6 % obyvatel, v Československu to bylo trvale 10-12 %.¹³ V letech 1958-68 se postupně vyvinuly diskuse

¹¹ KLUSÁKOVÁ – SVOBODOVÁ, Zoe: *Ludvík Svoboda: životopis*. Kroměříž: Město Kroměříž 2005. ISBN 80-239-4706-0, s. 28.

¹² KAPLAN, Karel; KOSATÍK, Pavel: *Gottwaldovi muži*. Praha: Paseka 2004. ISBN 80-7185-616-9, s. 265-266.

¹³ PAUER, Jan: Praha 1968: vpád Varšavské smlouvy: pozadí, plánování, provedení. Praha: Argo, 2004. ISBN 80-7203-558-4, s. 20.

československých ekonomů, jejichž představitelem byl hlavně Ota Šik, v rozsáhlou kritiku teoretických základů a metod centrálně plánovaného hospodářství.¹⁴

Dva muži rozdílných hodnot jejichž osudy se protnulý v prezidentské funkci. Navzájem se po léta pozorovali z dálky a sledovali kroky druhého. Podle historika Karla Kaplana řadil Svoboda Novotného k druhořadým neperspektivním funkcionářům¹⁵. Svoboda byl o dění ve straně informován od Zdeňka Fierlingra. Toto spojení sám Svoboda Novotnému prozradil a důsledkem bylo ochladnutí vztahů jak mezi Fierlingerem a Novotným, tak následně i Fierlingra se Svobodou. „*Generál nebyl zvolen členem ÚV KSČ; místo toho psal paměti, do roku 1964 poslancoval (...). Užíral se tím, že ho Novotný k sobě nevolá, donekonečna litoval pár kritických výroků, které v roce 1954 pronesl mezi čtyřma očima na adresu Novotného, a lámal si hlavu tím, jak dosáhnout, aby ho Novotný alespoň na chvíli přijal k audienci, kde by se vše vysvětlilo. Když se na jaře 1968, už po Novotného pádu, stal nečekaně prezidentem, byl z něj už starý muž – dlouho očekávaná satisfakce přišla příliš pozdě.*“¹⁶

O srpnové invazi a o Pražském jaru toho bylo napsáno již mnoho. A přece si proces náhlého uvolnění a návratu k demokracii na tak krátkém úseku dějin nedokážeme pořádně představit, dokud ho nezažijeme. Domnívám se, že cesta k těmto událostem není dosud dostatečně zpracována jako celek. Zajímavé je sledovat toto období z pohledu vývoje obsahu novinových článků. Rudé právo bylo vybráno jako oficiální deník komunistické strany, kde bude zajímavé sledovat změnu stranické politiky. Mladá fronta byla zvolena jako reprezentant mladých lidí, kde se dá očekávat příklon k reformám. Cílem práce je popsat a vysvětlit nutný odchod prezidenta Novotného z funkce a nástup Ludvíka Svobody a na těchto skutečnostech přiblížit změnu obsahu novin, ke které došlo v důsledku uvolnění cenzury. Hlavním výstupem této práce bude zjištění, zda noviny přispěly, či nepřispěly k odchodu prezidenta Novotného z funkce, tedy vliv kritiky masových médií na skutečné politické události a naopak.

¹⁴ PAUER, Jan: Praha 1968: vpád Varšavské smlouvy: pozadí, plánování, provedení. Praha. Argo. 2004. ISBN 80-7203-558-4, s. 18.

¹⁵ KAPLAN, Karel; KOSATÍK, Pavel: *Gottwaldovi muži*. Praha: Paseka 2004. ISBN 80-7185-616-9, s. 268.

2. Období od 1. 1. – 13. 1. 1968

Kritika na adresu Antonína Novotného jako na prvního tajemníka ÚV KSČ a prezidenta republiky se začala objevovat už na podzim roku 1967. První kritické reakce zazněly v říjnu 1967 z úst Alexandra Dubčeka¹⁷ na zasedání ÚV KSČ. Na tomto zasedání začalo přehodnocování Novotného režimu, které vyplynulo z 600 besed konaných při přípravě zasedání. Dubček ve svém projevu řekl: „*Vládnout musí vláda...Vláda, hospodářský aparát by měl mít a musí mít – a jestliže nemá, tak se musí vytvořit – prostor pro praktické řešení, protože řídit znamená rozhodovat. A rozhodovat znamená mít možnost volby alternativ a nést za zvolené alternativy odpovědnost.*“¹⁸ Dubček ve svém projevu dále kritizoval stranickou politiku a upozornil na zhoršující se stav ekonomiky, kde deformace politického systému přispěla k oddalování praxe s teorií.

Negativní poznámky na Novotného vedení měl i L. I. Brežněv. Ten navštívil krátce ve dnech 4.-5. prosince 1967 Prahu, kde se sešel s Novotným. Vedl rozhovory mezi čtyřma očima s Novotným, Jiřím Hendrychem, Jaromírem Dolanským, Bohuslavem Laštovičkou, ale i se slovenskou stranou Alexandrem Dubčekem, Jozefem Lenártem¹⁹ a Michalem Chudíkem. Cíle setkání bylo zakončeno slavnostní večeří na Pražském hradě. Novotný čekal podporu od Brežněva, ale nedočkal se. Spíše naopak zdůraznil Brežněv československé vnitřní problémy a zakončil svůj projev při přípitku slovy: „Eto vaše dělo!“²⁰ Z tohoto setkání existuje záznam telefonického rozhovoru konaného 13. prosince 1967 mezi Brežněvem a J. Kádarem

¹⁶ KAPLAN, Karel; KOSATÍK, Pavel: *Gottwaldovi muži*. Praha: Paseka 2004. ISBN 80-7185-616-9, s. 268.

¹⁷ Alexander Dubček (1921 Uhrovec okr. Topolčany – 1992 Praha): 1925-1938 žil s rodiči v Sovětském svazu, od roku 1939 člen KSS, účastník protifašistického odboje a SNP, od 1949 funkcionář KSS, 1953-55 vedoucí tajemník krajského výboru KSS v Banské Bystrici, 1958-70 člen ÚV KSS a ÚV KSČ, 1960-69 poslanec NS, 1962-68 člen předsednictva ÚV KSČ. (TOMEŠ, Josef: *Československý biografický slovník*. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0443-2, s. 120.)

¹⁸ KADLEC, Vladimír: *Podivné konce našich prezidentů*. Hradec Králové: Kruh, 1991. ISBN 80-7031-612-8, s. 237.

¹⁹ Jozef Lenárt (1923 Liptovská Porúbka – 2004 Praha): původní povolání chemik, slovenský politik, 1944-45 člen SNP a protifašistického odboje, od roku 1946 funkcionář KSS, člen ÚV KSS, tajemník a v roce 1970-77 první tajemník ÚV KSS, šedesátá léta poslanec NS, počítán k umírněnějšímu reformnímu křídlu v KSČ, v srpnu 1968 podpořil sovětskou intervenci, později jeden z představitelů normalizačních sil, v únoru 1990 vyloučen z KSČ. (TOMEŠ, Josef: *Československý biografický slovník*. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0443-2, s. 404.)

²⁰ FERNES, Jiří: *Takoví nám vládli: komunističtí prezidenti Československa a doba, v níž žili*. Praha: Brána, 2003. ISBN 80-7243-162-5, s. 263.

označený jako přísně tajný.²¹ Brežněv jasně říká doslova, že Novotný nemá ani zdání o stavu věci. Neumí se postarat o vyřešení problému se Slovenskem²² a staví ho tak do právně nejisté situace. Dále Novotný obvinil Dubčeka z nacionalismu a rozdmýchal tak atmosféru ještě více. Hlavní příčinu problémů vidí Brežněv v neschopnosti Novotného spolupracovat se soudruhy. Nedovede se podílet na kolektivním vedení. Dále se Brežněv zmiňuje o Hendrychovi a poukazuje na jeho špatné kvality.

Problematický vztah ke Slovensku se vyostřil na začátku prosince 1967 v souvislosti s vybudováním Památníku československého lidu, kdy proběhla návštěva Bratislavy, na kterou vzpomíná kancléř prezidenta Ladislav Novák²³. Hned při prvním setkání se slovenskou stranou byla česká strana napadena vedoucím oddělení ÚV KSS V. Šalgovičem, že chtěla ze Slovenska odvést historicky cenné památky, a tím je ochudit. Česká strana těžce vysvětlovala, že to opravdu není pravda. Dalším problémem byl nesouhlas Antonína Novotného s ústavním zákonem s textem „Hlavní město Slovenska je Bratislava.“ Neutěšený vztah ke Slovensku byl jednou z hlavních příčin Novotného odvolání.

Devatenáctého prosince 1967 začalo zasedání ÚV KSČ, které bylo, jak se později ukáže, klíčové pro další působení Novotného ve funkci prvního tajemníka ÚV KSČ. Na zasedání se mluvilo otevřeně o špatné hospodářské situaci a krizi ve vedení strany. Novotný byl nepříjemně zaskočen a dosáhl alespoň přerušeni jednání na leden, aby si připravil možný plán protiútoků. „Na poslední chvíli si připravil (Novotný) protizbraň. Některé ze vzpurných soudruhů chtěl nechat zatknout a ostatní tak zastrašit. Podobný model si vyzkoušel již před lety se svým ministrem vnitra Barákem. Objevily se dokonce spekulace, že se Novotný chce ve vedení země udržet za pomoci armády. Tajná policie ještě připravila seznam 800 lidí, jejichž zatčení by bylo nezbytné. Ale vojenský puč nemá ve střední Evropě žádnou tradici a Novotný chápal, že tak daleko zajít nemůže.“²⁴ Ještě podrobnější informace o údajně chystaném puči

²¹ VONDROVÁ, Jitka; NAVRÁTIL, Jaromír: *Mezinárodní souvislosti československé krize 1967-1970 : Prosinec 1967 - červenec 1968* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; Díl 4, sv. 1). Brno: Doplněk, 1995. ISBN 80-85270-44-7, s. 32.

²² Otevřený konflikt mezi Slovenskem a Novotným se vyhrotil už v srpnu 1967, kdy Novotný navštívil Matici slovenskou a jeho chování bylo velmi urážlivé. Odmítl přijmout dary a utekl ze Slovenska (velmi známá floskule „Božka, nic neber!“). Slováci pochopili, že od Novotného se nedočkají jasné úpravy česko-slovenských vztahů. V knize *Milníky mého života* se Vasil Bilak zmiňuje o tom, že dokonce kdosi Novotnému dokonce vsugeroval, že Slováci usilují o jeho život. A on tomu podle slov Bilaka věřil. (KADLEC, Vladimír: *Podivné konce našich prezidentů*. Hradec Králové: Kruh, 1991. ISBN 80-7031-612-8, s. 242.)

²³ NOVÁK, Ladislav: *Kancléřem tří prezidentů*. Praha: Petrklíč, 2002. ISBN 80-7229-039-8, s. 45.

²⁴ BUDINSKÝ, Libor: *Deset prezidentů*. Praha: Euromedia-Knižní klub, 2003. ISBN 80-242-0966-7, s. 164.

v prosinci 1967 přináší ve své knize²⁵ Vladimír Kadlec. Novotný prý záměrně usiloval o přerušování zasedání ÚV a získaný čas chtěl využít pro vybrání soudruhů, kteří měli být obviněni a zatčeni pro přípravu vzpoury. Dokonce velitel vojenského okruhu generál Kodaj oznámil, že pokud by k něčemu takovému mělo dojít, je Východní okruh připraven mobilizovat a ohrožené lidi bránit silou. Státní bezpečnost měla být připravena v takovém případě odeprít poslušnost. Zasedání se ukončilo 21. prosince s tím, že bude pokračovat po Vánocích dne 3. ledna 1968.

Ještě den před pokračováním zasedání se usneslo předsednictvo ÚV KSČ na 55. schůzi, že je nutno rozdělit funkci prezidenta a prvního tajemníka ÚV, jen není jasné v jakém časovém horizontu a jak ho provést, aby to straně přineslo politický efekt. Na pokračujícím zasedání pak vystoupil sám Antonín Novotný se svým referátem, kde se mimo jiné na závěr vyjádřil ke kumulaci funkcí: „Znovu opakuji, soudruzi, že spojení těchto funkcí v roce 1957 jsem se bránil, protože jsem si byl vědom toho, jaké úkoly a odpovědnost na sebe беру. V roce 1964 o tom ústřední výbor znovu jednal na základě zdůvodnění, které přednesl soudruh Hendrych. Já jsem nikdy nepokládal spojení obou funkcí za věčné. Mě je dnes, soudruzi, 63 let, a je pro to pochopitelné, že jsem se nejednou nad touto věcí zamýšlel, a soudruh Hendrych to může potvrdit, v rozmluvách, které jsme spolu měli.“²⁶ Vše již však bylo rozhodnuto.

Dne 5. ledna 1968 byl Antonín Novotný odvolán z funkce prvního tajemníka ÚV KSČ. Předsednictvo zvolilo jako jeho nástupce Alexandra Dubčeka. Novotný tuto prohru velmi těžce nesl. To se projevilo i na tradiční novoroční „jolge“²⁷, která se konala až po skončení zasedání ÚV. Novotný na ni při příchodu jednotlivých členů politbyra s manželkami odmítl podat ruku Jiřímu Hendrychovi – svému blízkému spolupracovníkovi, který se ovšem při lednovém zasedání stal tzv. „jazýčkem na vahách“ a rozhodl svým hlasem o odvolání Novotného z funkce. Proti odvolání Novotného z funkce vystoupili generálové Rytíř a Hečko, ministr vnitra Kudrna a Martin Vaculík. Pro zvolení Dubčeka do funkce prvního tajemníka hlasovali všichni členové ústředního výboru.

Jedním ze závěrů tohoto zasedání byl požadavek zvýraznění prezidentské funkce. Novotný se tohoto úkolu zhostil s razantností jemu vlastní. Den po svém odvolání z funkce prvního tajemníka se objevil ve své prezidentské pracovně se slovy: „*Chtěli, aby rozdělením*

²⁵ KADLEC, Vladimír: *Podivné konce našich prezidentů*. Hradec Králové: Kruh, 1991. ISBN 80-7031-612-8, s. 242.

²⁶ FELCMAN, Ondřej: *Vláda a prezident: období Pražského jara (prosinec 1967 – srpen 1968)* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970; Díl 8, sv. 1). Brno: Doplněk, 2000. ISBN 80-7285-004-8, s. 79.

²⁷ NOVÁK, Ladislav: *Kancléřem tři prezidentů*. Praha. Petrklíč, 2002. ISBN 80-7229-039-8, s. 52.

*funkcí vynikla funkce prezidenta. Tak já jim to ukážu!*²⁸ Změnil se chod Kanceláře prezidenta republiky. Novotný si vytvořil svůj politický sekretariát, kam soustředil některé spolupracovníky ze sekretariátu ÚV. Sekretariát podléhal výhradně Novotnému, i když byl zařazen do Kanceláře prezidenta republiky.

Lidé se o těchto skutečnostech nedozvěděli mnoho. Ani do zahraničí tyto informace nepronikaly rychle. Z Berlína přišla 10. ledna depeše²⁹ V. Koláře, československého velvyslance v NDR, o prvních ohlasech na lednové plénum ÚV KSČ v řadách stranických a státních představitelů NDR. V ní se oceňuje způsob, jakým došlo ke změně ve vedení strany. Tamější představitelé strany jsou krajně opatrní a zdrženliví k této změně. Čeká se na další vývoj a na vládní prohlášení, kde se budou formulovat stanoviska. Představitelé NDR jsou nervózní ze zpráv, které přináší zpravodajství NSR. To hovoří o možné změně mezinárodní politiky Československa vůči NSR.

Situaci za éry Novotného ve vedení strany a v období kumulace funkcí dobře deklaruje lidová slovesnost, vtipy, které o Novotném kolovaly. „*Co tady děláš soudruhu?*“ ptá se Novotný. „*Spravuju zámek,*“ zazněla odpověď. *Když večer odcházel Novotný, muž tam stále seděl a spravoval. Novotný se zamračil a spustil: „Ale soudruhu, jak to, že s tím nejsi dávno hotov? Mně by to trvalo deset minut.“ Muž se k němu otočil a odvětil: „Vám určitě pane prezidente, vy jste zámečnick. Ale já jsem doktor práv.“*³⁰

„*Novotný zvedl telefon: „Ano, ano, ano, ne.“ „Kdo volal?“ ptají se soudruzi. „Moskva,“ odvěti prezident. „A to sis dovolil říci ne?“ „Když oni se mě ptali, jestli mě pořád neunavuje říkat ano.“*³¹

Média v tomto období byla stále pod dohledem cenzury, která byla oficiálně zavedena zákonem č. 81/1966 Sb. Tento zákon změnil název cenzorského úřadu z Hlavní správy tiskového dohledu na Ústřední publikační správu a byl mu vládou udělen i nový statut nařízením č. 119 z roku 1966. V důsledku státního dohledu představovaného cenzurou klesala

²⁸ NOVÁK, Ladislav: *Kancléřem tří prezidentů*. Praha: Petrklíč, 2002. ISBN 80-7229-039-8, s. 52.

²⁹ VONDROVÁ, Jitka; NAVRÁTIL, Jaromír: *Mezinárodní souvislosti československé krize 1967-1970 : Prosinec 1967 - červenec 1968* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; Díl 4, sv. 1). Brno: Doplněk, 1995. ISBN 80-85270-44-7, s. 34.

³⁰ BUDINSKÝ, Libor: *Deset prezidentů*. Praha: Euromedia-Knižní klub, 2003. ISBN 80-242-0966-7, s. 266.

³¹ BUDINSKÝ, Libor: *Deset prezidentů*. Praha: Euromedia-Knižní klub, 2003. ISBN 80-242-0966-7, s. 266.

čtenost a kvalita informací³². Neustálé kontrolování a cenzurování vedlo k letargii. Všudypřítomnou kádrovou politikou tak strana dosáhla ztráty motivace novinářů i čtenářů. Na příkladu ledna 1968 je vidět velká změna v obsahu tisku za malý časový úsek. Zajímavé je, že i po dlouhé době permanentní cenzury, začali novináři velmi rychle reagovat na uvolněnější situaci po odvolání Novotného a nástupu Dubčeka do funkce.

Veřejnost se o lednových podstatných změnách dozvídala se značným zpožděním a neúplně. Až po zvolení Alexandra Dubčeka prvním tajemníkem byli lidé informováni o tomto člověku. Tiskem proběhla³³ pouze zpráva³⁴ o odvolání Novotného z funkce prvního tajemníka a jeho nahrazení Dubčekem. Situace byla neudržitelná, „(...)komunisté v předsednictvu ÚV si také uvědomovali nutnost změny přístupu k masové komunikaci, k novinářům, k veřejnosti. Ale jejich názory nebyly v tomto smyslu jednotné. Zatímco např. Dubček viděl cestu ve větší otevřenosti, např. Bilak naopak kritizoval únik informací. Přes neznalost skutečných událostí na předsednictvu se atmosféra ve společnosti v průběhu ledna nevidaně uvolnila.“³⁵

2. 1 RUDÉ PRÁVO

Rudé právo vycházelo každý den včetně sobot a nedělí mimo svátků. V podtitulku mělo napsáno Orgán ústředního výboru Komunistické strany Československa, což mluvilo o jeho orientaci. V roce 1968 vycházel již jeho 48. ročník.

Prvního ledna se Rudé právo nevydávalo, jelikož byl svátek. Ve dnech 2.-3. ledna, tedy v době, kdy už se na předsednictvu strany hovořilo o nutnosti rozdělení funkcí prvního tajemníka a prezidenta, Rudé právo o těchto skutečnostech mlčelo. První zmínka³⁶ o prezidentovi Novotném v novém roce je ze 4. ledna, kde se na titulní straně psalo, že zaslal guinejskému prezidentovi republiky blahopřejný dopis ke znovuzvolení. O prosincovém

³² KONČELÍK, Jakub: *Proměny řízení a kontroly médií v roce 1968*. In: *Konsolidace vládnutí a podnikání v České republice a v Evropské unii: (příspěvky z konference konané v Praze ve dnech 31. 10. - 2. 11. 2002)*. Praha: Matfyzpress, 2002, ISBN 80-85863-00-2, s. 313.

³³ U řady článků jak v Rudém právu, tak v Mladé frontě chybí autor. Články jsou tak v řadě případů nesignované.

³⁴ Zpráva o zasedání ÚV KSČ. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 6. 1. 1968, roč. XXIV, č. 5, s. 1.; Zpráva o zasedání ústředního výboru Komunistické strany. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 6. 1. 1968, roč. 48, č. 48, s. 1.

³⁵ KONČELÍK, Jakub: *Proměny řízení a kontroly médií v roce 1968*. In: *Konsolidace vládnutí a podnikání v České republice a v Evropské unii: (příspěvky z konference konané v Praze ve dnech 31. 10. - 2. 11. 2002)*. Praha: Matfyzpress, 2002, ISBN 80-85863-00-2, s. 314.

³⁶ *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 4. 1. 1968, roč. 48, č. 3, s. 1.

zasedání ÚV KSČ mluvil ve svém komentáři R. Kostka s názvem *Mzdové otázky*³⁷, ve kterém se dotýkal hlavně ekonomických aspektů. Jinak noviny o celé politické situaci neinformovaly. Pátého ledna se na třetí straně objevil článek Dr. Václava Pěšičky a Ing. Čestmíra Jíry s názvem *Jde o politické vedení lidí*³⁸, kteří se velmi opatrně vyjadřovali k systému kontroly. Pod tímto článkem byla vytištěna zpráva o výměně stranických legitimací s názvem *Proč kontrola členských legitimací?*³⁹.

Šestého ledna přineslo Rudé právo zprávu *Zpráva o zasedání ústředního výboru Komunistické strany Československa*, ve které se píše: „Na základě celkové koncepce naší politiky, směřující k vytvoření hluboce demokratické a rozvinuté socialistické společnosti v souladu s nastupujícím procesem demokratizace ve státně politické oblasti, v zájmu dělby práce a nových vztahů mezi vrcholnými stranickými a státními orgány a pro zvýraznění významu prezidentské funkce, jakožto symbolu dělnické a socialistické moci v tomto státě, rozhodl se ústřední výbor rozdělit funkci prezidenta republiky a prvního tajemníka ÚV KSČ. (...) Ústřední výbor oceňuje vysoce záslužnou a obětavou práci, kterou v tomto složitém a náročném období soudruh Novotný v čele ÚV KSČ vykonal ku prospěchu strany a republiky a poděkoval mu za ni.“⁴⁰ Důvody odvolání Novotného z funkce se v novinách neobjevily. Novotného odvolání nebylo komentováno a noviny nesdělily důvody tohoto kroku.

Osmého ledna přineslo Rudé právo na třetí straně zprávu o reakci zahraničí na nový politický vývoj v Československu, s názvem *Ohlas na zasedání ÚV KSČ ve světě*. Ve zprávě se mluvilo o „nové fázi v politickém životě Československa“⁴¹. Zvolení Dubčeka bylo vnímáno jako upevnění československé společnosti. Rozsáhlejší komentované informace přinesly v zahraničí „buržoazní noviny a agentury britské, italské, francouzské a spojených států.“, ty už však noviny neotiskly.

Dne desátého ledna se objevilo poprvé pohromadě více článků týkajících se domácí politiky. Na první straně to byl článek Jana Fojtíka s názvem *Předpoklady cílevědomé dělné*

³⁷ KOSTKA, R. *Mzdové otázky*. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 4. 1. 1968, roč. 48, č. 3, s. 1.

³⁸ PĚŠIČKA, Václav; JÍRA, Čestmír. *Jde o politické vedení lidí*. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 5. 1. 1968, roč. 48, č. 4, s. 3.

³⁹ *Proč kontrola členských legitimací?* *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 5. 1. 1968, roč. 48, č. 4, s. 3.

⁴⁰ *Zpráva o zasedání ústředního výboru Komunistické strany Československa*. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 6. 1. 1968, roč. 48, č. 5, s. 1.

⁴¹ *Ohlasy na zasedání ÚV KSČ ve světě*. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 8. 1. 1968, roč. 48, č. 7, s. 3.

politiky, ve kterém byla především zdůrazněna vedoucí úloha strany, která by pro další vývoj měla představovat „účinný dělný demokratismus politické soustavy socialismu.“⁴² Na sedmé straně byl otištěn článek s názvem *Další ohlasy na zasedání ÚV KSČ*⁴³, ve kterém především z Bělehradu zaznívaly hlasy, že v Československu ožily demokratické tradice plnou silou. Na stejné straně ujistil Jiří Hochman svým článkem *Spekulace a fakta* čtenáře⁴⁴ čtenáře, že i po lednovém zasedání ÚV KSČ se Československo stále orientuje na SSSR.

Jedenáctého ledna otiskly noviny jednu z mála poznámek o prezidentu republiky. Jednalo se o dvě krátké zprávy⁴⁵ na první straně, které se týkaly zaslání blahopřejného telegramu prezidentu Čadu a předání zplnomocňovacích listin dvěma velvyslancům Turecka. Zajímavý byl rozsáhlý článek⁴⁶, téměř celá druhá a třetí strana, o státním rozpočtu, který se kriticky podíval na dosavadní hospodaření a zamyslel se nad dalšími možnostmi vývoje ekonomické situace.

Dvanáctého ledna noviny přinesly zprávu⁴⁷ z 18. plenární schůze Národního shromáždění o schválení státního rozpočtu, další souhlasná stanoviska s usnesením ústředního výboru a jeho závěry. Na třetí straně se objevil kritický pohled na řízení strany v podání Jaroslava Kučery v článku *Postavení strany a řízení společenských procesů (1. díl.)*⁴⁸.

V tomto období přišla zatím největší změna – odvolání prvního tajemníka ÚV KSČ - za posledních několik let a noviny na ni reagovaly velmi obezřetně. Neobjevila se žádná přímá kritika Antonína Novotného. Nemluvilo se o důvodech odvolání, krátké zmínky, že zaslal blahopřejný dopis, byly jediným zviditelněním jeho osoby. Jinak se jednalo o kritiku nepřímou prostřednictvím nesouhlasu s dosavadní stranickou politikou skrze ekonomické dopady.

⁴² Předpoklady cílevědomé dělné politiky. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 10. 1. 1968, roč. 48, č. 9, s. 1.

⁴³ Další ohlasy na zasedání ÚV KSČ. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 10. 1. 1968, roč. 48, č. 9, s. 7.

⁴⁴ HOCHMAN, Jiří. *Spekulace a fakta*. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 10. 1. 1968, roč. 48, č. 9, s. 7.

⁴⁵ *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 11. 1. 1968, roč. 48, č. 10, s. 1.

⁴⁶ O státním rozpočtu. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 11. 1. 1968, roč. 48, č. 10, s. 2-3.

⁴⁷ 18. plenární schůze NS. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 12. 1. 1968, roč. 48, č. 11, s. 1.

⁴⁸ KUČERA, Jaroslav. *Postavení strany a řízení společenských procesů*. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 12. 1. 1968, roč. 48, č. 11, s. 7.

2. 2 Mladá fronta

Mladá fronta vychází od května 1945. Od 24. dubna 1949 nesla podtitul Deník Československého svazu mládeže. Vydavatelem byl od prvního kvartálu roku 1968 Ústřední výbor Československého svazu mládeže. Od roku 1965 vycházela každodenně a o dva roky později s pravidelnou sobotní přílohou „52 víkendů s mf“. V roce 1968 vycházel již XXIV. ročník. Jeden výtisk stál 40 haléřů.

Mladá fronta začala nový rok 2. ledna 1968 novoročním projevem⁴⁹ Antonína Novotného, kde se prezident především zabýval novým ekonomickým plánem. V rubrice Telegraficky⁵⁰ byly otištěny dvě krátké zprávy o činnosti prezidenta, a to že zaslal dva blahopřejné dopisy do zahraničí. O dva dny (4.1.) později se opět objevily v rubrice Telegraficky⁵¹ dvě krátké zprávy o zaslání blahopřejných dopisů, tentokrát do Barmy a Guiney. Šestého ledna je na titulní straně otištěn článek s názvem *Zpráva o zasedání ÚV KSČ*, kde se mimo jiné píše: „*Ústřední výbor demokraticky, věcně, kriticky a s plnou odpovědností započal s konkrétní realizací závěrů říjnového pléna sám u sebe. Zhodnotil současnou vnitropolitickou situaci a ukázal na existující nedostatky v metodách a stylu práce ve vnitrostranickém řízení a v konkrétním uplatňování zásady demokratického centralismu a vnitrostranické demokracie.*“⁵² Na stejné straně se ještě objevil podrobný životopis⁵³ Alexandra Dubčeka. A na šestou stranu byl umístěn krátký článek⁵⁴ o zahraničních ohlasech na zasedání ÚV KSČ, které souhlasily s vývojem v Československu. O kritice Antonína Novotného a o pozadí jeho odvolání z funkce se noviny zatím nezmínily. Po odvolání Novotného z funkce prvního tajemníka je možné v novinách pozorovat uvolnění. Novináři nalézají nová slova jako „demokracie, reforma a kritika“ a učí se je nově používat.

Sedmého ledna psal Miroslav Jelínek ve svém článku *Impuls pro budoucnost: „Demokratický a sjednocující průběh minulého zasedání ústředního výboru strany je tedy*

⁴⁹ Novoroční projev prezidenta republiky A. Novotného. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 2. 1. 1968, roč. XXIV, č. 1, s. 1.

⁵⁰ Telegraficky. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 2. 1. 1968, roč. XXIV, č. 1, s. 1.

⁵¹ Telegraficky. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 4. 1. 1968, roč. XXIV, č. 3, s. 1.

⁵² Zpráva o zasedání ÚV KSČ. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 6. 1. 1968, roč. XXIV, č. 5, s. 1.

⁵³ Životopis soudruha A. Dubčeka. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 6. 1. 1968, roč. XXIV, č. 5, s. 1.

⁵⁴ Zahraniční ohlasy na zasedání ÚV KSČ. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 6. 1. 1968, roč. XXIV, č. 5, s. 6.

značným impulsem pro budoucnost.“⁵⁵ Osmého ledna se prezident na Pražském hradě setkal s dětmi na již tradiční akci. Noviny o tom přinesly krátkou popisující zprávu⁵⁶. Na druhé straně tohoto vydání otiskuly noviny ohlasy na lednové zasedání ÚV KSČ v zahraničí a komentovaly ho slovy: „zasedání mění zvyklost posledních dvaceti let“⁵⁷ Ve zbývajícím období, tedy do 13. ledna Mladá fronta nepsala o prezidentovi Antonínu Novotném. Spíše se dá vypožorovat uvolnění atmosféry již v nadpisech některých článků: *Budou volby zbaveny formálnosti?*⁵⁸ nebo obsáhlý článek *Mladí mají právo spolurozhodovat*⁵⁹. V dalších číslech se noviny hlavně plnily dopisy a články podporující usnesení lednového pléna ÚV KSČ.

⁵⁵ JELÍNEK, Miroslav. Impuls pro budoucnost. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*, 7. 1. 1968, roč. XXIV, č. 6, s. 2.

⁵⁶ Novoroční slavnosti dětí na Pražském hradě: Tradiční setkání. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*, 8. 1. 1968, roč. XXIV, č. 7, s. 1.

⁵⁷ Ohlasy k zasedání ÚV KSČ. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*, 8. 1. 1968, roč. XXIV, č. 7, s. 2.

⁵⁸ HELLER, Miroslav. Budou volby zbaveny formálnosti. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*, 10. 1. 1968, roč. XXIV, č. 9, s. 2.

⁵⁹ Mladí mají právo spolurozhodovat. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*, 10. 1. 1968, roč. XXIV, č. 9, s. 3.

3. Období od 14. 1. – 27. 2. 1968

Přijetí závěrů na lednovém zasedání ÚV KSČ, změna na postu prvního tajemníka a postupné osvěžování stranické politiky byla hlavní témata tohoto období. Nese se ve znamení reakcí na nově vzniklou politickou situaci. Do republiky přicházejí ohlasy ze zahraničí na lednové zasedání ÚV KSČ. Oficiálně nám gratulují k novému směru, ale neoficiální zprávy hovoří jinak. Pátého února přišla do Prahy zpráva⁶⁰ (*Spěchá Přísně tajně!*) maďarského velvyslance I. Kovácse o rozhovoru se sovětským velvyslancem S. V. Červoněnkem, kde maďarský velvyslanec hodnotí současnou československou vnitropolitickou situaci. Hlavní příčinu dnešní situace vidí v rozporu mezi pracovními metodami a politickou linií. V uplynulých letech v Československu prý vládla skupina lidí, kteří výborně chápali politickou linii strany a státu, ale pro tuto vizi používali nesprávné pracovní prostředky. Tento nesoulad se přičítá hlavně Antonínu Novotnému, který je prý za ni zodpovědný. Maďarský velvyslanec se vyjadřuje i ke struktuře obyvatelstva v ČSSR. Prý se do strany dostaly „maloburžoazní živly, židovské vlivy a maloobchodníci.“ „Bylo by ovšem nesprávné se domnívat, že do tohoto nepřátelského seskupení lze zahrnout všechny kritiky soudruha Novotného. Tak jako není každý kritik soudruha Novotného nepřítelem socialismu a Sovětského svazu, právě tak by bylo nesprávné se domnívat, že každý, kdo ho v průběhu prosincového a lednového pléna podporoval, je nositelem dogmatických a sektářských názorů.“⁶¹

Objevuje se i zpráva zpravodaje Československé televize v Moskvě O. Výborného o ohlasech na lednové plénum ÚV KSČ v SSSR z 28. února 1968. Ten dělí ohlasy na dvě skupiny: na velmi pozitivní a velmi negativní. Vyskytuje se i skupina lidí, kteří kvůli absolutnímu nedostatku informací nebo získání kusých informací ze západního rozhlasu se neumí k situaci postavit. Negativní reakce nejsou soustředěny v jedné skupině. Lidé se obávají dalšího vývoje u nás. Srovnávají nás s vývojem v Jugoslávii a označují ho za nebezpečný. Naši cestu považují jako skrytý odklon od SSSR. Tato skupina omezuje veškeré informace o vývoji v Československu. V sovětském tisku vyšla pouze krátká zpráva TASSu převzatá z ČTK o plénu, životopis Dubčeka s jeho únorovým projevem. „*Všechny zásadní*

⁶⁰ VONDROVÁ, Jitka; NAVRÁTIL, Jaromír: *Mezinárodní souvislosti československé krize 1967-1970 : Prosinec 1967 - červenec 1968* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; Díl 4, sv. 1). Brno: Doplněk, 1995. ISBN 80-85270-44-7, s. 44.

⁶¹ VONDROVÁ, Jitka; NAVRÁTIL, Jaromír: *Mezinárodní souvislosti československé krize 1967-1970 : Prosinec 1967 - červenec 1968* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; Díl 4, sv. 1). Brno: Doplněk, 1995. ISBN 80-85270-44-7, s. 44.

články z Rudého práva vycházejí pouze v bílých TASSech. Tyto TASSy, ačkoliv je předtím dostávalo zcela pravidelně, už nejsou našemu velvyslanectví zasilány. Nejsou zasilány ani ostatním velvyslanectvím socialistických zemí. TASS vydal rovněž dvě verze projevu s. Dubčeka – jednu se škrty pro tisk, druhou bez škrty pro bílý TASS.“⁶²

Pátého února svolal prezident Novotný poradu s vedením Kanceláře prezidenta. Taková porada byla za jeho působení první a také poslední. Novotný se prý vynasnaží, aby vynikla funkce prezidenta tak, jak si to předsednictvo po závěrech lednového pléna přeje. Prohlásil, že bude nyní více hledět na dodržování ústavních zákonů, třeba prostřednictvím Kanceláře prezidenta. Chtěl navázat osobní styk s pracovníky kanceláře, kteří se po této poradě mohou se vším obracet přímo na něj.⁶³

Od Antonína Novotného se najednou začali odvracet všichni, kdo mu do této doby stáli po boku. V rozhovorech s novinářem Rudolfem Černým⁶⁴ Antonín Novotný velmi otevřeně odpovídá na otázky o pozadí jeho odvolání z funkce prezidenta. Na otázku zda Antonín Novotný tušil, že bude po odvolání z funkce prvního tajemníka připraven i o křeslo prezidenta, Antonín Novotný odpovídá: „Věřil jsem, že mi podle slibu bude zachováno. Přestal jsem tomu věřit ve dnech oslav 20. výročí Února 1948. I když jsme byl tehdy ještě členem ústředního výboru, šlo vlastně už jen o formální akt přítomnosti prezidenta. Události u nás pochodovaly beze mne a kolem mne. Už jsem se ani nepodílel na přípravě, na tribuně jsem dělal stafáž. Situace byla taková, že nikdo z našich soudruhů na mne ani nepromluvil, ze strany některých zahraničních delegací šlo jen o společenské gesto.“⁶⁵ Jeden z mála, kdo s Novotným při této příležitosti promluvil, byl Walter Ulbricht⁶⁶. Projevil velmi vážné obavy z nastupující revize u nás.

⁶² VONDROVÁ, Jitka; NAVRÁTIL, Jaromír: *Mezinárodní souvislosti československé krize 1967-1970 : Prosinec 1967 - červenec 1968* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; Díl 4, sv. 1). Brno: Doplněk, 1995. ISBN 80-85270-44-7, s. 52.

⁶³ NOVÁK, Ladislav: *Kancléřem tří prezidentů*. Praha: Petrklíč, 2002. ISBN 80-7229-039-8, s. 55.

⁶⁴ Rudolf Černý byl novinář, který po odvolání Novotného z prezidentské funkce začal s Novotným pořádat řadu mikroných rozhovorů o pozadí jeho odvolání a o jeho celkovém působení v politice. Tyto Novotného paměti chtěl vydat s názvem „Exprezident“. Materiál mu byl zabaven StB. Ještě v roce 1990 se snažila Růžena Černá dostat tento materiál zpět přes Ministerstvo vnitra ČSSR. To jí bylo zamítnuto s odůvodněním, že spis je dosud zapečetěn a ministr vnitra nerozhodl o jeho zpřístupnění.

⁶⁵ ČERNÝ, Rudolf: *Antonín Novotný: Pozdní obhajoba (Hovory s mužem, který nerad mluvil)* Praha: Kiežler Publisher, 1992. ISBN (Brož.), s. 13-14.

⁶⁶ Walter Ulbricht (1893-1973): německý komunista a představitel DDR, zakládající člen komunistické strany v roce 1919, 1937-45 pobyt v Sovětském svazu, od roku 1960 předseda státní rady – prakticky hlava státu, 1950-1971 první tajemník SED. (<http://walter-ulbricht.navajo.cz/>)

O Novotném se v této době příliš v médiích nemluvalo, ale ve vnitrostranickém životě byla situace odlišná. Gustáv Husák⁶⁷ prohlásil⁶⁸ o Novotném, že je to člověk průměrných kvalit a navíc je to typický byrokrat. Vztah Husáka a Novotného byl nepřátelský. Husák hlavně stál v pozadí jeho odvolání z funkce prezidenta. Podle Novotného slov se jednalo o soukromou mstu. Husák prý činil Novotného zodpovědným za jeho odsouzení v politickém procesu⁶⁹ na počátku padesátých let. Paradoxem je, že podle slov Novotného mu Husák po propuštění z vězení sám napsal dopis, v němž děkuje za prominutí zbytku trestu a ujišťuje Novotného, že dobře ví, že nemá s jeho odsouzením nic společného.

Období končí útekem generála Šejny do zahraničí dne 27. února 1968. O celé události je referováno v následujícím období.

3. 1 Rudé právo

Noviny se posunuly od strohého popisování bezvýznamných událostí k analytičtějšímu přístupu na rozhraní zpravodajství a publicistiky, jak je vidět v názvech: článek Oldřicha Švestky *Důvěra v socialismus-výsledek politiky důvěry v člověka*⁷⁰, článek Ing. Jaroslava Kučery z Vysoké školy politické s názvem *Postavení strany a řízení společenských procesů (2. díl)*⁷¹, článek *Širší prostor pro všestrannou aktivitu lidí (z prvního*

⁶⁷ Gustáv Husák (1913 Bratislava-1991 Bratislava): politik, právník. 1933 vstoupil do KSČ, 1936 spoluzakladatel antifašistického Svazu slovenské mládeže, za druhé světové války člen ilegálního vedení KSS v Bratislavě, 1943-44 člen V. ilegálního ústředního vedení KSS spolu s L. Novomeským, významný podíl na SNP, 1944-50 člen ÚV předsednictva ÚV KSS, člen SNR, 1945-51 poslanec NS, v květnu 1950 byl na základě obvinění ze slovenského buržoazního nacionalismu zbaven většiny funkcí, v únoru 1951 zatčen a v dubnu 1954 odsouzen k doživotnímu vězení, 1960 byl amnestován, 1960-63 pracoval jako skladník Pozemních staveb v Bratislavě, 1963 rehabilitován, 1963-68 pracoval v Ústavu státu a práva SÍ. Akademie věd, od dubna 1968 předseda vlády do prosince 1968, od dubna 1969 první tajemník ÚV KSČ, od 29.5.1975-10.12.1989 prezident ČSSR. (TOMEŠ, Josef: *Československý biografický slovník*. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0443-2, s. 247.)

⁶⁸ ČERNÝ, Rudolf: *Antonín Novotný: Pozdní obhajoba (Hovory s mužem, který nerad mluvil)* Praha: Kiezler Publisher, 1992. ISBN (Brož.), s. 8.

⁶⁹ „Jen v letech 1948-52 bylo v politických procesech vyneseno 233 rozsudků smrti a politický sekretariát ÚVKSC za léta 1951-54 potvrdil přesně 148 rozsudků smrti. Počet obětí politických procesů, které prošly 422 internačními tábory, tábory nucených prací a věznicemi činil kolem 250 000 a lidí sociálně nebo profesně perzekuovaných bylo třikrát tolik. Z náboženských důvodů bylo diskriminováno dalších 500 000-750 000 lidí. Takže celkový počet lidí tak či onak postižených dosahoval víc než dva miliony. Připočteme-li k tomu rodinné příslušníky, dotýkala se perzekuce skoro šesti milionů lidí.“ (PAUER, Jan: Praha 1968: vpád Varšavské smlouvy: pozadí, plánování, provedení. Praha: Argo, 2004. ISBN 80-7203-558-4, s. 19-20.)

⁷⁰ ŠVESTKA, Oldřich. *Důvěra v socialismus – výsledek politiky důvěry v člověka. Rudé právo: Organ ústředního výboru Komunistické strany*. 14. 1. 1968, roč. 48, č. 13, str. 1.

⁷¹ KUČERA, Jaroslav. *Postavení strany a řízení společenských procesů 2. Rudé právo: Organ ústředního výboru Komunistické strany*. 16. 1. 1968, roč. 48, č. 15, s. 3.

... dne jednání VII. sjezdu JZD)⁷². Tyto články se týkaly ve směr shodných názorů na novou politickou situaci, především zdůrazňovaly nutnost zapojení širší stranické základny do procesu rozhodování a zaobíraly se dalším směřováním strany, které by mělo dát větší prostor demokratickému rozhodování. Dne 19. ledna 1968 se na páté straně v článku *Další ohlasy k významu pléna ústředního výboru KSČ*⁷³ píše o reakci na vývoj u nás z Bělehradu, kde se Bělehrad domnívá, že demokratizace ve straně neznamená zeslabení vlivu strany, ale naopak upevnění její jednoty. Dvacátého šestého ledna se Antonín Novotný zúčastnil setkání s mladými zemědělci, informuje o tom článek s názvem *Delegace mladých zemědělců besedovala s našimi představiteli*.⁷⁴ Novotný je se zemědělci i vyfocen, ocenil jejich snahu a podpořil je v dalším úsilí. Ze stejného dne se ještě na titulní straně objevuje zpráva⁷⁵ o zaslání blahopřejného telegramu rumunskému prezidentovi Ceaușescovi, které iniciovali Novotný a Dubček společně. Doufají v přátelské vztahy mezi oběma státy. Dne 27. ledna je na druhé straně otištěn článek Josefa Bečváře s názvem *Koho do funkcí?*⁷⁶, který se zamýšlí nad kvalitami současných členů a nad novými kandidáty do okresních zastupitelstev, kteří by měli hlavně být nakloněni nové politické situaci.

Třicátého ledna píše Rudé právo na titulní straně o návštěvě⁷⁷ Alexandra Dubčeka v Moskvě, kde se pouze vyjmenovává s kým se setkal, a pod tímto článkem je otištěn i článek⁷⁸ o návštěvě prezidenta republiky v chomutovských válcovnách. Zatímco Dubček se setkává v Moskvě s nejvyššími představiteli SSSR, Novotný beseduje s dělníky ve válcovnách.

⁷² Širší prostor pro všestrannou aktivitu lidí. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 2. 2. 1968, roč. 48, č. 32, s. 1-2.

⁷³ Další hlasy k významu pléna ústředního výboru KSČ. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 19. 1. 1968, roč. 48, č. 18, s. 5.

⁷⁴ Delegace mladých zemědělců besedovala s našimi představiteli. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 26. 1. 1968, roč. 48, č. 25, s. 1.

⁷⁵ Blahopřejný telegram soudruhu N. Ceaușescovi. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 26. 1. 1968, roč. 48, č. 25, s. 1.

⁷⁶ BEČVÁŘ, Josef. Koho do funkcí? *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 27. 1. 1968, roč. 48, č. 26, s. 2.

⁷⁷ Soudruh Alexander Dubček na přátelské návštěvě v Moskvě. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 30. 1. 1968, roč. 48, č. 29, s. 1.

⁷⁸ Prezident republiky v Chomutovských válcovnách. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 30. 1. 1968, roč. 48, č. 29, s. 1.

Prvního února je na titulní straně otištěn rozsáhlý článek s názvem *Předváleční členové strany na pražském aktivu připraveni k podpoře úsilí ÚV KSČ*⁷⁹. Stěžují si na špatnou informovanost o politické situaci, kritizují nesprávné metody stranické práce, závěrem je dáno jasně stanovisko, že předváleční komunisté mohou v tomto boji udělat velký kus práce. Na druhé straně komentuje⁸⁰ Zdeněk Hoření setkání Dubčeka s Brežněvem a označuje ho za užitečnou schůzku, na které si představitelé vyměnili názory na některé mezinárodní problémy. Třetího února se Rudé právo věnuje výroční členské schůzi komunistické strany, která se především zabývala závěry pléna ústředního výboru. V článku⁸¹ se objevují kritické pohledy na stranickou práci, stranické otázky se dostávají do popředí zájmů, novou stranickou aktivitu je třeba podporovat a rozvíjet. Šestáho února se na pořad dne v článku Doc. Ing. Valtra Komárka⁸², CSc. dostaly *Problémy rozvoje hospodářství na Slovensku*⁸³. Přibližuje problém nedostatečné industrializace Slovenska a závislosti regionu. Na třetí straně se objevuje zajímavá statistika. V článku s názvem *Studenti do strany*⁸⁴ je zveřejněna statistika přírůstku nových členů do strany, podle které za posledního půl roku vstoupilo do strany 1 435 studentů, většinou středoškoláků, pouze 22,6 % z celkového počtu bylo vysokoškolsky vzdělaných lidí.

Osmého února – titulní strana: *Smyslem akčního programu bude sjednotit úsilí strany a nejširších vrstev pracujících (Zpráva z jednání předsednictva Ústředního výboru KSČ)*⁸⁵, která se především týká nutnosti zlepšení informačního systému. Na stejné straně poslanci

⁷⁹ Předváleční členové strany na pražském aktivu: Přípraveni k podpoře úsilí ÚV KSČ. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 1. 2. 1968, roč. 48, č. 31, s. 1.

⁸⁰ HOŘENÍ, Zdeněk. Užitečná schůzka. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 1. 2. 1968, roč. 48, č. 31, s. 2.

⁸¹ Výroční členské schůze k závěrům pléna ústředního výboru. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 3. 2. 1968, roč. 48, č. 33, s. 1.

⁸² Valter Komárek (1930 Hodonín): ekonom a prognostik, 1949-54 vystudoval Moskevský státní institut a VŠE v Praze, 1964-67 poradce kubánského ministra průmyslu. 1968-70 gen. Sekretář Hospodářské rady vlády ČSSR. člen komise předsednictva ÚV KSČ pro vypracování nové realizační směrnice, po roce 1970 zbaven funkcí. TOMEŠ, Jiří: *Československý biografický slovník*. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0443-2, s. 335.)

⁸³ KOMÁREK, Valtr. Problémy rozvoje hospodářství na Slovensku. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 6. 2. 1968, roč. 48, č. 36, s. 2.

⁸⁴ Studenti do strany. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 6. 2. 1968, roč. 48, č. 36, s. 3.

⁸⁵ Smyslem akčního programu bude sjednotit úsilí strany a nejširších vrstev pracujících. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 8. 2. 1968, roč. 48, č. 38, s. 1.

doporučují⁸⁶ plénu Národního shromáždění přijmout zákony o hlavním městě Slovenska a narovnat tak alespoň trochu vzájemné vztahy.

Jedenáctého února otiskly noviny na titulní straně článek Jiřího Hendrycha s názvem *Jasně činy*, kde Hendrych píše: „*Musíme říct, že i v naší straně se v této době projevila tendence konzervatismu, snaha zachovat daný stav, nenacházející sílu rozejít se s minulostí. Kdybychom se nedokázali s těmito tendencemi rozejít-at' z toho či onoho důvodu-vytvořili bychom sami pro sebe neřešitelnou situaci. Překonání konzervativních tendencí se stalo rozhodující otázkou dneška.*“⁸⁷ Ten samý Hendrych, který byl blízkým spolupracovníkem Novotného. Patnáctého února se Rudé právo věnuje ekonomické situaci. Na titulní straně otiskuje článek *Na pořad jednání vlády hospodářské právní předpisy*⁸⁸, na který na třetí straně navazuje kritické zamyšlení *Ekonomická reforma a cenová politika (Proč jsou velké rozdíly v rentabilitě? Neuspokojivé návrhy cenových změn pro léta 1969-1970)*⁸⁹. Špatné hospodářské výsledky z minulého období se staly tématem každého dne. Jednalo se o skrytou kritiku minulého vedení, která nemohla být přímo řečena veřejnosti, neboť prezidentem byl stále Novotný.

Sedmnáctého února zveřejnilo Rudé právo další průzkum veřejného mínění na druhé straně pod názvem *První průběžné výsledky výzkumu veřejného mínění* se: „*více než trojnásobek domnívá, že nová soustava příznivě ovlivní vývoj národního hospodářství, (...) pouze 17 % odpovědělo záporně. (...) Dotazovaní doplňují optimismus například podmínkami, že bude nutné vyměnit neschopné vedoucí pracovníky kvalifikovanými odborníky, že bude třeba odstranit byrokratismus, chtít soustavu raději uskutečnit než o ni halasně mluvit...*“⁹⁰

Dvacátého třetího února píše noviny na titulní straně⁹¹ o včerejším slavnostním setkání k 20. výročí Vítězného února 1948, k setkání došlo na Pražském hradě. V podtitulu článku je

⁸⁶ Poslanci doporučují plénu NS zákony o hlavním městě Slovenska. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 8. 2. 1968, roč. 48, č. 38, s. 1.

⁸⁷ HENDRYCH, Jiří. *Jasně činy*. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 11. 2. 1968, roč. 48, č. 41, s. 1.

⁸⁸ *Na pořad jednání vlády hospodářské právní předpisy*. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 15. 2. 1968, roč. 48, č. 45, s. 1.

⁸⁹ *Ekonomická reforma a cenová politika*. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 15. 2. 1968, roč. 48, č. 45, s. 3.

⁹⁰ *První průběžné výsledky výzkumu veřejného mínění*. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 17. 2. 1968, roč. 48, č. 47, s. 2.

⁹¹ *Oslavujeme 20. výročí Vítězného února 1948*. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 23. 2. 1968, roč. 48, č. 53, s. 1.

heslo *Žít a pracovat pro stranu, pro svou vlast*. Redakce otiskla projevy Alexandra Dubčeka a Brežněva, o projevu prezidenta Antonína Novotného se v tomto čísle noviny nezmiňují. Až druhý den, tedy 24. února je na první straně⁹² otištěn.

Novotný, hlava státu, stál v pozadí a i noviny o něm píší vždy až v druhotné souvislosti. Na oslavu 20. výročí Vítězného února vzpomíná Antonín Novotný v rozhovorech s Rudolfem Černým: „*On si Leonid Iljič uvědomoval svůj podíl a snažil se ke mně najít cestu. Po slavnostech na Staroměstském náměstí mi řekl: Doufám, Antoníne Antonoviči, že zajeděš s námi ještě k nám na skleničku! Dnes už ne, odmítl jsem pozvání. Jsem moc unavený! Dobrá, odpověděl mi. Ale abys jednou nelitoval!*“⁹³ Jako by Brežněv už tehdy věděl, co se bude dít.

3. 2 Mladá fronta

První zmínka v novinách o prezidentovi republiky v tomto období se objevuje již 15. ledna. Opět se jedná pouze o informaci v rubrice *Telegraficky*⁹⁴, že Antonín Novotný zaslal blahopřejný dopis prezidentu SAR. Devatenáctého ledna se uskutečnil seminář vedoucích pracovníků tisku s názvem *Nad závěry pléna ÚV KSČ*⁹⁵, kde především novináři vyzdvihují pozitivní přínos lednového pléna a budou napomáhat jeho naplnění. Na třetí straně píší zahraniční dopisovatelé o ohlasech na lednové plénum v článku *Západoevropský tisk o zasedání ÚV KSČ - kladné ohlasy*, kde italský deník *Rinascita* píše: „*(...) pokládáme za účelné i rozdělení funkce prezidenta republiky a prvního tajemníka ÚV KSČ (...)*“⁹⁶. Jiný italský deník *Astrolabio* mluví v souvislosti s lednovým plénem o prohloubení demokracie. Dvacátého ledna píše *Mladá fronta* o Antonínu Novotném pouze v rubrice *Telegraficky*⁹⁷, a to že jmenoval nového velvyslance ČSSR v SAR. O dva dny později se věnuje *Mladá fronta*

⁹² Projev Antonína Novotného. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 24. 2. 1968, roč. 48, č. 54, s. 1-2.

⁹³ Černý, Rudolf: *Antonín Novotný: Pozdní obhajoba (Hovory s mužem, který nerad mluvil)* Praha: Kiezier Publisher, 1992. ISBN (Brož.), s. 14.

⁹⁴ *Telegraficky. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 15. 1. 1968, roč. XXIV, č. 14, s. 1.

⁹⁵ Seminář vedoucích pracovníků tisku: *Nad závěry pléna ÚV KSČ. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 19. 1. 1968, roč. XXIV, č. 18, s. 1.

⁹⁶ *Západoevropský tisk o zasedání ÚV KSČ: Kladné ohlasy. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 19. 1. 1968, roč. XXIV, č. 18, s. 3.

⁹⁷ *Telegraficky. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 20. 1. 1968, roč. XXIV, č. 19, s. 1.

zvolení⁹⁸ Vasil Bilaka prvním tajemníkem ÚV KSS. V souvislosti se zvolením prý probíhala věcná a kritická diskuse, kde především bratislavští zástupci vyslovili podporu rozdělení funkcí prezidenta a prvního tajemníka. Byl otisknut i životopis Vasil Bilaka. Na druhé straně je rozsáhlý článek *Besedujeme k závěrům prosincového pléna ústředního výboru ČSM – o odpovědnosti a pravomoci*⁹⁹. Na vedení Československého svazu mládeže se od nového roku množily stížnosti, především na „zkostrnatělé“ a nepružné jednání, které přetrvává, i když všude jinde dochází k „otevlování“ vztahů.

Dvacátého šestého ledna je na titulní straně otištěno celé znění blahopřejného dopisu N. Ceaušescovi, který zaslal Antonín Novotný. Dále se objevuje zmínka o tom, že prezident zaslal blahopřejný dopis prezidentu Indické republiky. Na téže straně se dále píše v rozhovoru s Emilem Rigem s názvem *Věřit ve vítězství naší věci – ale bez fantazírování*¹⁰⁰, že obrodný proces je dobře nastartován, ale musíme si dát pozor, aby se nevymkl kontrole. Zdůrazňuje stabilou orientaci na Sovětský svaz.

Třicátého ledna je vidět na titulní straně, jak celá společnost je vtažena do procesu demokratizace, noviny jsou plné diskusních článků a o prezidentovi, o hlavní postavě minulých patnácti let, se píše pouze v souvislostech bezvýznamných. Deklaruje to článek na titulní straně s názvem *Prezident ČSSR mezi valciři*¹⁰¹. Vedle toho je umístěna kritika s názvem *Jak jsme loni hospodařili a Podněty pro zlepšení práce (Z jednání právní komise ÚV KSC)*¹⁰².

Poslední lednový den ujišťuje Alexander Dubček v Moskvě Leonida Brežněva o trvajícím přátelství mezi oběma státy. Noviny o tom přinášejí zprávu s názvem *Rozhovory v duchu bratrských vztahů*¹⁰³. Druhého února vystoupil na VII. sjezdu JZD první tajemník

⁹⁸ Soudruh Vasil Bilak byl zvolen prvním tajemníkem ÚV KSS. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 24. 1. 1968, roč. XXIV, č. 23, s. 1.

⁹⁹ *Besedujeme k závěrům prosincového pléna ÚV ČSM. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 24. 1. 1968, roč. XXIV, č. 23, s. 2.

¹⁰⁰ RIGO, Emil. *Věřit ve vítězství naší věci – ale bez fantazírování. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 26. 1. 1968, roč. XXIV, č. 25, s. 1.

¹⁰¹ *Prezident ČSSR mezi valciři. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 30. 1. 1968, roč. XXIV, č. 29, s. 1.

¹⁰² *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 30. 1. 1968, roč. XXIV, č. 29, s. 1.

¹⁰³ *Rozhovory v duchu bratrských vztahů. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 31. 1. 1968, roč. XXIV, č. 30, s. 1.

ÚV KSČ Alexander Dubček, kde ve svém projevu¹⁰⁴ hlavně podtrhl proces demokratizace, který si ovšem žádá disciplínu. Šestého února opět v rubrice *Telegraficky*¹⁰⁵ jsou dvě poznámky o Antonínu Novotném, že propůjčil Řád práce. Osmého února na titulní straně je otištěn velký článek *O přípravě akčního programu strany*¹⁰⁶. Lidé vyjadřují oprávněnou nespokojenost s minulým vedením strany.

Desátého února, první strana – *Setkání u prezidenta – Expo 1967*¹⁰⁷ – prezident poděkoval za výbornou reprezentaci naší republiky v zahraničí. Čtrnáctého února svolal prezident dopisem plénum Národního shromáždění, které se seje 27. a 28. února. Na zasedání patnáctého února schválila¹⁰⁸ vláda návrh hospodářských předpisů. Sedmáctého února je v *Mladé frontě* na titulní stranu umístěn rozsáhlý článek *O kulturní politice strany (Zpráva o zasedání ideologické komise ÚV KSČ)*¹⁰⁹, kde se především rozebírá další strategie strany v důsledku nového procesu demokratizace stranických postupů. Na téže straně v rubrice *Telegraficky*¹¹⁰ je krátká zmínka, že Antonín Novotný zaslal finskému prezidentovi blahopřejný dopis. A dále článek *Vědecká rada UK k zasedání ÚV KSČ – Další krok k demokratizaci*¹¹¹ vyjadřuje souhlasné stanovisko se závěry lednového pléna a podpoření rozdělení funkcí. Osmnáctého února je otištěn další blahopřejný dopis Antonína Novotného v rubrice *Telegraficky*¹¹², tentokrát nepálskému králi ke státnímu svátku. Na druhé straně v rubrice *Nedělní úvaha* se objevuje článek Miroslava Zavadila, člena ÚV KSČ, který píše: „Musíme se všichni i každý sám u sebe zamyslet nad tím, jak to dělat lépe. Zvýšení političnosti a samostatnosti naší organizace (ČSM) a jednotlivých základních kolektivů zvláště

¹⁰⁴ Z projevu prvního tajemníka ÚV KSČ na VII. sjezdu JZD. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 2. 2. 1968, roč. XXIV, č. 32, s. 2.

¹⁰⁵ *Telegraficky*. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 6. 2. 1968, roč. XXIV, č. 36, s. 1.

¹⁰⁶ O přípravě akčního programu. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 8. 2. 1968, roč. XXIV, č. 38, s. 1.

¹⁰⁷ *Setkání u prezidenta*. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 10. 2. 1968, roč. XXIV, č. 40, s. 1.

¹⁰⁸ *Včera zasedala vláda*. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 15. 2. 1968, roč. XXIV, č. 45, s. 1.

¹⁰⁹ O kulturní politice strany. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 17. 2. 1968, roč. XXIV, č. 47, s. 1.

¹¹⁰ *Telegraficky*. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 17. 2. 1968, roč. XXIV, č. 47, s. 1.

¹¹¹ *Vědecká rada UK k zasedání ÚV KSČ*. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 17. 2. 1968, roč. XXIV, č. 47, s. 1.

¹¹² *Telegraficky*. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 18. 2. 1968, roč. XXIV, č. 48, s. 1.

nedosáhneme slovy, ale činy v demokratických podmínkách, v ovzduší vzájemné důvěry a kamarádského prostředí.“¹¹²

Dvacátého února se ozývají novináři. V článku *Novináři o aktuálních problémech*¹¹⁴, píší, že jednala česká část předsednictva ÚV SČSN¹¹⁵, která shledala závažné případy nedodržování tiskového zákona a trvalé nedostatky v praxi Ústřední publikační správy. Druhý den jednalo předsednictvo ÚV KSČ o akčním programu. Mladá fronta se tomuto tématu věnuje na úvodní straně s podtitulkem *Zelenou progresivním silám*¹¹⁶, že by se měl dát široký prostor pro činnost institucí a organizací a že by Národní shromáždění mělo být skutečně národním shromážděním. Dvacátého třetího února se na Pražském hradě setkávají delegace k oslavě výročí Února 1948. Dvacátého čtvrtého února přináší Mladá fronta na první straně článek *Manifestace na historickém Staroměstském náměstí – prostor pro novou etapu*, a dále ve zprávě *Z projevu soudruha Antonína Novotného – Za socialistickou demokracii*¹¹⁷, kde se prezident snaží podpořit demokratické pohnutí v republice. Na sedmé straně píší novináři *Mladé fronty – Hlas Mladé fronty*¹¹⁸ – novináři se vyjadřují k lednovému plénu ÚV KSČ a plně ho podporují.

Dvacátého sedmého února je číslo *Mladé fronty* plné vyjádření novinářů. Na první straně je článek s názvem *Slavnostní mítink pražských novinářů*¹¹⁹, kde vystoupil Prof. Ota Šik s příspěvkem o Únoru a hlavně vysvětloval nutnost reformy v oblasti hospodářství a ekonomice. Na téže straně žurnalisté ve svém dopise¹²⁰ ujišťují Alexandra Dubčeka, že s nimi může počítat v obrodném procesu a že splní své poslání.

¹¹² ZAVADIL, Miroslav. Cesta k obnovení důvěry. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 18. 2. 1968, roč. XXIV, č. 48, s. 2.

¹¹⁴ Novináři o aktuálních problémech. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 20. 2. 1968, roč. XXIV, č. 50, s. 1.

¹¹⁵ ÚV SČSN – ústřední výbor Svazu československých novinářů

¹¹⁶ Předsednictvo ÚV KSČ jednalo o akčním programu - Zelenou progresivním silám. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 21. 2. 1968, roč. XXIV, č. 51, s. 1.

¹¹⁷ *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 24. 2. 1968, roč. XXIV, č. 54, s. 1.

¹¹⁸ Hlas mladé fronty. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 24. 2. 1968, roč. XXIV, č. 54, s. 7.

¹¹⁹ Slavnostní mítink pražských novinářů. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 27. 2. 1968, roč. XXIV, č. 57, s. 1.

¹²⁰ Žurnalisté splní své poslání. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 27. 2. 1968, roč. XXIV, č. 57, s. 1.

4. Období od 28. 2. – 22. 3. 1968

Útěkem generála Šejny do zahraničí a rezignací Antonína Novotného na prezidentskou funkci je ohraničeno toto období. Jan Šejna, generálmajor ČSLA, tajemník hlavního výboru KSČ na MNO a poslanec Národního shromáždění emigroval 27. února s diplomatickým pasem za hranice poté, kdy generální prokurátor požádal Národní shromáždění o souhlas k trestnímu stíhání za machinace s obilovinami Vojenských lesů a statků.

Generál Šejna se prý znal velmi dobře s Antonínem Novotným, který mu pomohl v jeho kariéře. V Rudém právu, ani v Mladé frontě se o tomto propojení Novotný-Šejna nikdy nemluvilo. Novotný však sám k tomu říká, že poprvé o Šejnovi slyšel po XX. sjezdu KSSS¹²¹. Šejna se v té době velmi angažoval proti ministru národní obrany Čepičkovi a tato účelná kritika ho vynesla do čela sekretariátu ministra národní obrany. Novotný říká, že to byl právě on sám, kdo Šejnu nepodpořil při volbě do ÚV KSČ. Na Novotného intervenci se tam prý nedostal.¹²² Generálmajor byl dokonale zasvěcen do struktury Varšavského paktu, znal plány i strategii celého Východního bloku. Jeho útěk na Západ byl těžkou ránou celé bezpečnostní a obranné strategii Východu. Někdy se také označuje za nejvýznamnějšího zběha od konce druhé světové války. O pravých důvodech Šejnova útěku a následném postihu se však nemluvilo veřejně. Komunisté našli jakési nesrovnalosti v machinacích s jetelovými semeny a obvinili Šejnu z majetkové trestné činnosti. Kolotoč, který se na mezinárodním poli po jeho útěku rozpoutal, ale jasně napovídal, že jde o něco víc, než o tuny semen. Sám Novotný ve svých rozhovorech s Rudolfem Černým tuto domněnku potvrzuje. Československo se snažilo Šejnu dostat zpět, vyjednávalo, ale beznadějně. Byl pro Západ příliš cenný.

Dne 13. března 1968 je veden záznam¹²³ ze schůze vlády o Šejnově aféře a uzavření strahovských událostí¹²⁴. Kudrna předložil vládě zprávu o zběhnutí Šejny, další podali

¹²¹ ČERNÝ, Rudolf: *Antonín Novotný: Pozdní obhajoba (Hovory s mužem, který nerad mluvil)* Praha: Kiezler Publisher, 1992. ISBN (Brož.), s. 25.

¹²² ČERNÝ, Rudolf: *Antonín Novotný: Pozdní obhajoba (Hovory s mužem, který nerad mluvil)* Praha: Kiezler Publisher, 1992. ISBN (Brož.), s. 25.

¹²³ FELCMAN, Ondřej: *Vláda a prezident: období Pražského jara (prosinec 1967 - srpen 1968)* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; Díl 8, sv. 1). Brno: Doplněk, 2000. ISBN 80-7285-004-8, s. 135.

¹²⁴ „Strahovské události“ – do nových kolejí na Strahově, budovaných s velkou slávou, se v roce 1967 nastěhovali studenti. Tato údajně vzorná stavba měla řadu nedostatků, také vadný kabelový přívod elektrického proudu. Když jednoho podzimního večera 1967 opět vypadl proud, vyšli studenti před kolej a spontánně se vydali dolu do města s voláním „Chceme světlo, chceme studovat!“ „Měli jsme pokyn rozhánět každou demonstraci,“ řekl o čtyři měsíce později ministr vnitra Kudrna. Policie tedy studenty rozháněla. Pendreký, slzným plynem, tloukla je na ulicích a pak ještě v kolejích, do půlnoci a pořádně, takže tu zanechala desítky raněných.“ (VANČURA, Jiří: *Naděje a zklamání. Pražské jaro 1968*. Praha: Mladá fronta, 1990. ISBN 80-204-0179-2, s. 14.)

referáty o postupu trestního stíhání a průběhu extradičního řízení. V souvislosti s touto aférou byla ustavena komise ÚV KSČ, která jednala o tomto případu, vláda v dalším řešení situace vyčkávala na závěry této komise.

Odvolání poslance Šejny bylo možné podle § 56 zákona č. 113/1967 Sb. Tento zákon nebyl však nikdy využit pro volby, ale byl i tak platnou a hlavně i účinnou právní normou v této době. Na jeho základě mohl být odvolán na voličském shromáždění v obvodu, za který byl zvolen, poslanec Národního shromáždění. Shromáždění se musí zúčastnit nadpoloviční většina oprávněných voličů v obvodu a v tajném hlasování se musí nadpoloviční většina vyjádřit pro odvolání. To byla cesta velmi složitá, i s přihlédnutím k zatajeným důvodům „honu“ na Šejnu.

Situaci vyřešilo Národní shromáždění zákonným opatřením č. 39/1968 Sb. o ztrátě funkce poslance Národního shromáždění - tzv. Lex Šejna.¹²⁵

Uvolňování médií se v tomto období ještě prohloubilo. Čtvrtého března byla zrušena po de facto měsíční veřejné kritice a tlaku žurnalistů předběžná cenzura. Denní tisk, televize a rozhlas tak začaly informovat i o věcech a aférách, které byly do té doby zapovězeny veřejnosti. Objevily se zprávy o smrti Jana Masaryka¹²⁶, o strahovských událostech z roku 1967, o rehabilitaci politických vězňů. Ústřední publikační správa byla vyňata z působnosti ministerstva vnitra a bylo ji přikázáno vyslovovat zákaz uveřejnění pouze v případech porušení státního tajemství, jinak byla odpovědnost přenechána šéfredaktorům.¹²⁷ Ústřední publikační správa byla zrušena až v červnu 1968. „*Jakmile vznikla veřejnost, jejíž ústřední instanci se stal svobodný tisk, byla mocenská sféra vystavena kontrole a soudu rezonujícího publika (Habermas). Veřejné mínění, před demokratizací v lednu pouze inscenované, se proměnilo v kritickou instanci, již se musely politické vládnoucí kruhy nadále zodpovídat.*

¹²⁵ „Předsednictvo Národního shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo podle čl. 60 odst. 2 ústavy na tomto zákonném opatření:

§ 1 Poslanec, u něhož vyslovilo Národní shromáždění souhlas k trestnímu stíhání a k uvalení vazby a který se vyhnul tomuto stíhání útekem do ciziny, ztrácí funkci.

§ 2 Toto zákonné opatření nabývá účinnosti dnem vyhlášení. (poznámka. Zákonné opatření nabylo účinnosti dnem 21.3. 1968. Usnesení Národního shromáždění č. 46/1968 Sb. ze dne 19.3.1968 bylo zákonné opatření č. 39/1968 Sb. schváleno.“ GRONSKÝ, Ján: *Dokumenty k ústavnímu vývoji Československa II. (1948-1968)*. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-765-8, s. 215.

¹²⁶ V dubnu vyšlo v Československu 284 článků, které zpochybňovaly verzi o Masarykově sebevraždě. (PECKA, Jindřich: *Spontánní projevy Pražského jara 1968-1969 (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; sv. 1)*. Brno: Doplněk, 1993. ISBN 80-85270-19-6, s. 32.)

¹²⁷ PAUER, Jan: *Praha 1968: vpád Varšavské smlouvy: pozadí, plánování, provedení*. Praha: Argo, 2004. ISBN 80-7203-558-4, s. 28.

*Svobodné hromadné sdělovací prostředky, které byly v roce 1968 ve stavu disciplinované anarchie, se staly mluvčím a informačním orgánem veřejnosti, a tedy protivníkem moci.*¹²⁸ Představitelé komunistické strany najednou pocítili poprvé na vlastní kůži sílu médií a hlad občanů po informacích. „*Náklady tisku podstatně rostly – u některých deníků téměř na dvojnásobek. Podobně rostla i poslechovost rádií a sledovanost televize. Zpětná vazba mezi novináři a čtenáři posilovala réformní snahy.*“¹²⁹ Dne 22. března se setkal Čestmír Císař¹³⁰ s vedoucími redaktory Rudého práva, rozhlasu, televize a ČTK. O setkání ho požádal Alexander Dubček. Měl pocit, že sdělovací prostředky se ženou za senzativností a pronášejí neuvážené až nebezpečné soudy. Císař s nimi měl především mluvit o nutnosti zpřísnit profesionální odpovědnost novinářů. Při publikování tolika rozdílných materiálů, komentářů a rozhovorů, někdy i pochybné kvality prý může docházet k informační „džungli“ a zmatení obyvatelstva. „*Žádal jsem tudíž přítomné soudruhy, aby mé sdělení vzali na vědomí a ve svých institucích pevněji šéfovali. Jejich pochyby a rozpaky, zda se jim to vůbec může podařit, mne poněkud vyvedly z míry a unáhleně jsem vyhrkl: „Tak svým hochům vyřídíte, že budou-li stanoviska vedení strany ignorovat, mohou se znovu dočkat cenzury!*“¹³¹ Toto nešťastné prohlášení rozvášnilo zástupce médií a trvalo delší dobu než se reakce opět uklidnily a obě strany si vysvětlily, oč každé jde.

Prezident Novotný se snažil ještě v posledních chvílích svého úřadu prospět alespoň odsouzenému spisovateli Janu Benešovi¹³², který byl v roce 1967 odsouzen na pět let za údajné rozvracení republiky. Je otázkou na kolik bylo toto gesto účelové a mělo pomoci Novotnému udržet se v postavení prezidenta. V únoru 1968 mu byla zaslána žádost o milost Svazem československých spisovatelů. Novotného vztah ke spisovatelské obci byl spíše negativní, zvláště ke spisovatelům kritickým, kteří se prý svými díly snažili rozvracet

¹²⁸ PAUER, Jan: Praha 1968: vpád Varšavské smlouvy: pozadí, plánování, provedení. Praha: Argo, 2004. ISBN 80-7203-558-4. s. 28.

¹²⁹ KONČELÍK, Jakub: *Proměny řízení a kontroly médií v roce 1968*. In: Konsolidace vládnutí a podnikání v České republice a v Evropské unii: (příspěvky z konference konané v Praze ve dnech 31. 10. - 2. 11. 2002). Praha: Matfyzpress, 2002, s. 313-329. ISBN 80-85863-00-2

¹³⁰ Čestmír Císař (1920 Hostomice u Teplic): politik a publicista, 1957-61 zástupce šéfredaktora Rudého práva, 1961-63 šéfredaktor Nové myslí, 1963 tajemník ÚV KSČ, 1963-65 ministr školství a kultury, 1965-68 velvyslanec v Rumunsku. (TOMEŠ, Jiří: *Československý biografický slovník*. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0443-2, s. 82-3.)

¹³¹ CÍSAŘ, Čestmír: *Člověk a politik. Kniha vzpomínek a úvah*. Praha: ETC Publishing, 1998. ISBN 80-86006-59-X, s. 398.

¹³² Jan Beneš (1936 Praha): prozaik a publicista, 1955 dokončil studium průmyslového výtvarnictví, 1966-68 vězeň, 1969 opustil republiku a žije v USA, od roku 1962 přispíval do Plamene. Literárních novin. (TOMEŠ, Jiří: *Československý biografický slovník*. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0443-2, s. 39.)

republiku a byli řízeni podle Novotného zahraničními agenturami. Novotného negativní vztah ke spisovatelské obci je v přímém rozporu s poznatky Rudolfa Černého, který ho v době po jeho rezignaci často navštěvoval v jeho domě v Praze. Ten tvrdí, že Novotný měl pracovnu plnou knih, které přečetl včetně autorů, kteří byli zakázáni stranou.¹³³ Zpátky k Janu Benešovi. Novotný si vyžádal urychleně vypracování návrhu na udělení milosti. Dvacátého druhého března mu byl návrh předložen a Novotný ho podepsal s pokyny, aby to bylo okamžitě sděleno předsedovi Svazu československých spisovatelů prof. E. Goldstuckerovi.¹³⁴

Aktivita prezidenta Novotného vedly spíše proti uklidnění situace. Vedení strany čelilo rozdílným názorům na novou politickou situaci ze strany zastánců Novotného. Společnost byla vystavena politickým nejasnostem a zmatkům. Dubček v této souvislosti mluvil s Ladislavem Novákem, kancléřem prezidenta, při příležitosti Mezinárodního dne žen v březnu 1968. „*Prosím Tě, dohodněte nebo to nějak zařídte, aby soudruh Novotný odešel na nějaký čas, třeba na měsíc na jakousi zdravotní dovolenou, jak jsme to v předsednictvu již několikrát nadnesli. Lidé pochopí, že po tak dlouhé době vypjaté politické práce na to má nárok a potřebuje to. My si zatím dáme věci do pořádku a všechno bude probíhat v klidu.*“ Odpověděl jsem mu, že já ze své funkce to těžko mohu ovlivnit, navíc když si A. Novotný vytvořil v KPR jakýsi svůj politický sekretariát.“¹³⁵

Atmosféra mezi lidmi se uvolňovala každým dnem. Deklarují to objevující se tvrzení jako „*Českoslovenští letci, příslušníci RAF, byli nelidsky týráni ve věznicích Státní bezpečnosti. Jan Masaryk byl úkladně zavražděn za pomoci sovětských expertů.*“¹³⁶ Hesla sebraná například 21. března, která byla napsána na zdech, autobusových zastávkách, byla velmi rozmanitá a nápaditá podle ukázky¹³⁷ z knihy Jindřicha Pecky, Spontánní projevy pražského jara: „*Bratře Žižko, popojedem! Demokraticky Poctivě Opravdově Československy! Děkujeme pravdu! Chyba lidu, chyba strany, že je to teď špatné s námi. I schody se myjí od*

¹³³ Novotný četl i všechny knihy Rudolfa Černého, který byl za jeho éry zakázán. Sám Novotný přiznal v rozhovoru, že nechápe proč byly zakázány a že Hendrychovi napsal již před několika lety, aby Rudolf Černý mohl dále vydávat. Hendrych tento dopis odložil a nezabýval se jím. (*Dopis se opravdu našel po srpnu 1968 v Hendrychových věcech.*) - ČERNÝ, Rudolf: *Antonín Novotný: Pozdní obhajoba (Hovory s mužem, který nerad mluvil)* Praha: Kiezler Publisher, 1992. ISBN (Brož.)

¹³⁴ NOVÁK, Ladislav: *Kancléřem tří prezidentů.* Praha: Petrklíč, 2002. ISBN 80-7229-039-8, s. 60.

¹³⁵ NOVÁK, Ladislav: *Kancléřem tří prezidentů.* Praha: Petrklíč, 2002. ISBN 80-7229-039-8, s. 52.

¹³⁶ PECKA, Jindřich: *Spontánní projevy Pražského jara 1968-1969 (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; sv. 1).* Brno: Doplněk, 1993. ISBN 80-85270-19-6, s. 32.

¹³⁷ PECKA, Jindřich: *Spontánní projevy Pražského jara 1968-1969 (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; sv. 1).* Brno: Doplněk, 1993. ISBN 80-85270-19-6, s. 46

shora. Jihočeský komunista: kritiku ano, ale pozor! Jihočeši! Klapky z uší i očí! Nestačí nám práce, my chceme DEMOKRACII! Více šiků, méně šikování! V naší společnosti jsou hejna pohlavárů typu Šejna. Miluj pravdu, prav pravdu, braň pravdu! Společně k socialismu. Máme rádi Dubčeka.“

Ze zahraničí zaznívaly méně nadšené hlasy. Zatímco Západ pozorně sledoval a vítal naše reformy, Východ se bál dalšího vývoje a každá pozitivní známka ze Západu byla častována východním políčkem. Jedenáctého března přišla do republiky depeše¹³⁸ V. Koláře o způsobu informování členů SED¹³⁹ o československém vývoji. Německá demokratická republika se obává dalšího vývoje u nás a možného dopadu na tamější politickou situaci. Stále více se prý v Československu prosazuje pravice a tato situace je přirovnávána k událostem v Maďarsku 1956. Lednové plénum prý otevřelo bezbřehou diskusi, která nepatří do socialistické demokracie. Depeše končí slovy, že by takový vývoj v NDR nebyl možný. O tři dny později přichází depeše¹⁴⁰ z Budapešti od československého velvyslance J. Púčika o reakci Maďarska na informační explozi v ČSSR. I Maďarsko vidí v našem vývoji jistou analogii se situací před „kontrarevolucí v Maďarské lidové republice“. Nelibě maďarská strana vidí zasahování médií, široké veřejnosti do vnitrostranických věcí. Informování maďarského obyvatelstva o situaci v Československu není úplné a je omezeno na oficiální zpravodajství (maďarské tiskové agentury). Maďarská strana to zdůvodňuje nepřehledností situace v Československu. Podle depeše¹⁴¹ ze Sofie ze 14. března tamní tisk o situaci v ČSSR stále mlčí. Pouze listy *Rabotničesko delo* zveřejnilo až dne 12. března článek jejich dopisovatele Jiřího Stana o závěrech prosincového zasedání ÚV KSČ. V článku se zabývá především ekonomickými aspekty.

Dne 22. března zaslal Antonín Novotný poslancům Národního shromáždění dopis¹⁴², ve kterém rezignuje na funkci prezidenta republiky ČSSR. Důvody svého rozhodnutí shrnul

¹³⁸ VONDROVÁ, Jitka; NAVRÁTIL, Jaromír: *Mezinárodní souvislosti československé krize 1967-1970 : Prosinec 1967 - červenec 1968* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; Díl 4, sv. 1). Brno: Doplněk, 1995. ISBN 80-85270-44-7, s. 66.

¹³⁹ SED - Sozialistische Einheitspartei Deutschlands – východoněmecká komunistická strana

¹⁴⁰ VONDROVÁ, Jitka; NAVRÁTIL, Jaromír: *Mezinárodní souvislosti československé krize 1967-1970 : Prosinec 1967 - červenec 1968* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; Díl 4, sv. 1). Brno: Doplněk, 1995. ISBN 80-85270-44-7, s. 69.

¹⁴¹ VONDROVÁ, Jitka; NAVRÁTIL, Jaromír: *Mezinárodní souvislosti československé krize 1967-1970 : Prosinec 1967 - červenec 1968* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; Díl 4, sv. 1). Brno: Doplněk, 1995. ISBN 80-85270-44-7, s. 69.

¹⁴² „Vážení soudruzi poslanci,

do slov, že vychází z nynější vnitřní situace v republice a učinil tak po zralé úvaze. Snaží se ještě o pochopení lidí ve slovech, že se v době svého prezidentování snažil vycházet ze zájmů pracujícího lidu a vlasti, ve shodě s cíli socialistické společnosti. „*Abdikoval po třítydenní veřejné kampani požadující jeho odchod (...), rozhněván na Dubčeka, který podle něj nedodržel svůj lednový slib, že alespoň na Hradě bude Novotný moci zůstat.*“¹⁴²

4.1 Rudé právo

Dvacátého osmého února se na první straně mluví o zákoně, že hlavním městem Slovenska je Bratislava. V článku s názvem *Postavení Bratislavy jako hlavního města Slovenska upraveno zákony*¹⁴⁴ se píše o 19. plenární schůzi Národního shromáždění, kam se dostavil i prezident Novotný. O jeho vystoupení noviny nepíší. O den později se v Rudém právu vyjadřují¹⁴⁵ novináři k novým podmínkám své práce, kde cenzura nemá místo, a podporují závěry lednového zasedání ÚV KSČ. Pátého března je na titulní straně otištěn článek *Podpora závěrů posledních plén ÚV KSČ*, kde se píše: „*Rozvíjí se aktivita a pocit odpovědnosti členů strany. Přípomínky a náměty členských schůzí jsou podkladem pro řídicí*

Oznamuji Vám, že jsem se rozhodl rezignovat na funkci prezidenta Československé socialistické republiky. Toto své rozhodnutí jsem učinil po bedlivé úvaze, vycházející z vnitřní situace, která u nás v současné době je, dále z toho, abych pomohl svým krokem k dalšímu rozvoji socialistické společnosti, k upevnění naší socialistické vlasti.

Prosím, abyste mi uvěřili, že po dobu své činnosti jako prezident republiky jsem se snažil vycházet vždy ze své práce ze zájmů našeho pracujícího lidu, ze zájmů naší vlasti, ve shodě s našimi socialistickými cíli.

Snažil jsem se, abych i jako prezident republiky přispěl k upevnění mezinárodního postavení naší republiky a zabezpečení i její bezpečnosti.

Do funkce prezidenta republiky jsem byl navržen ústředním výborem KSČ a schválen vámi, soudruzi poslanci.

Své rozhodnutí odstoupit z funkce prezidenta republiky jsem již oznámil předsednictvu ústředního výboru Komunistické strany Československa.

Prosím, abyste vzali na vědomí mé poděkování za Vaši spolupráci se mnou.

Přeji naší socialistické vlasti, Československé socialistické republice, nových úspěchů na její cestě vpřed v zájmu našeho lidu, v zájmu pokroku a míru.

Se soudružským pozdravem

(Do budovy NS přinesl dopis krátce po 11. hodině vedoucí KPR L. Novák a odevzdal jej předsedovi NS B. Laštovičkovi. Podrobnou informaci o dalším postupu přinesl denní tisk, např. Rudé právo, 23.3.1968, pod názvem *Rozhodující chvíle v parlamentu.*)“ FELCMAN, Ondřej: *Vláda a prezident: období Pražského jara (prosinec 1967 - srpen 1968)* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; Díl 8, sv. 1). Brno: Doplněk, 2000. ISBN 80-7285-004-8, s. 142.

¹⁴² KAPLAN, Karel; KOSATÍK, Pavel: *Gottwaldovi muži*. Praha: Paseka 2004. ISBN 80-7185-616-9, s. 306.

¹⁴⁴ *Postavení Bratislavy jako hlavního města Slovenska upraveno zákony. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 28. 2. 1968, roč. 48, č. 58, s. 1.

¹⁴⁵ *Novináři o podmínkách své práce. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 29. 2. 1968, roč. 48, č. 59, s. 2.

orgány strany.¹⁴⁶ Šestého března je v článku *Zpráva ze zasedání předsednictva ÚV KSČ*¹⁴⁷ zdůrazněna potřeba jednotného systému informací ve straně a nutnosti podat podrobnější zprávy o prosincovém a lednovém zasedání ÚV KSČ do základních stranických organizací. Osmého března se Rudé právo věnuje poprvé obsáhleji případu Šejny. Na první straně je uveřejněna zpráva¹⁴⁸ ze setkání s tiskovým tajemníkem vlády o případu Šejny, kde vláda žádá o zevrubnou zprávu o trestné činnosti generála Šejny. Na druhé straně vytiskly noviny zprávu¹⁴⁹, ve které ČSSR žádá o vydání generála Šejny. Desátého března se objevuje nové dosud zakázané téma¹⁵⁰, a to rehabilitace politických vězňů. Nejvyšší soud má k této možnosti zaujmout stanovisko.

Jedenáctého března probíhá v republice druhý den okresních konferencí KSČ. Na těchto sjezdech se podle Rudého práva „(...) delegáti vyslovili pro rozvoj demokratismů a cílevědomé pokračování v započatém díle(...)“¹⁵¹. Delegáti dále podporují lednovou rezoluci ÚV KSČ, volají po neformální jednotě strany a tvrdí, že strana musí nejdříve odpovídat na palčivé otázky dneška.

Dvanáctého března se na třetí straně vyjadřuje ministerstvo vnitra ke strahovským událostem. V podstatě nejde o žádné vysvětlení, ale pouze o konstatování. O den později v článku *Stanovisko předsednictva vysokoškolského výboru KSČ Praha k vyjádření ministerstva vnitra ke strahovským událostem*¹⁵² je toto vyjádření zhodnoceno jako nedostatečné. Ve stejném vydání se ještě mluví o nutnosti dodržovat tajnost voleb a vystoupení delegátů na okresních konferencích KSČ vyplynulo, že naléhavé otázky strany a

¹⁴⁶ Podpora závěrů posledních plén ÚV KSČ. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 5. 3. 1968, roč. 48, č. 64, s. 1.

¹⁴⁷ Zpráva ze zasedání ÚV KSČ. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 6. 3. 1968, roč. 48, č. 65, s. 1.

¹⁴⁸ Setkání s tiskovým tajemníkem vlády o případu J. Šejny. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 8. 3. 1968, roč. 48, č. 67, s. 1.

¹⁴⁹ ČSSR žádá o vydání J. Šejny. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 8. 3. 1968, roč. 48, č. 67, s. 2.

¹⁵⁰ Stanovisko Nejvyššího soudu k rehabilitaci. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 10. 3. 1968, roč. 48, č. 69, s. 1.

¹⁵¹ Druhý den okresních konferencí KSČ. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 11. 3. 1968, roč. 48, č. 70, s. 1.

¹⁵² Stanovisko vysokoškolského výboru KSČ. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 13. 3. 1968, roč. 48, č. 72, s. 2.

stranické práce je nutno řešit zásadově a neodkladně.¹⁵³ Na třetí straně stejného čísla v článku *Poznámka k zárukám plné demokracie*, se píše, že kritika je důležitá, ale záleží také na její kvalitě. Autor, podepsán Kadlec, to shrnul do hesla „*Kritiku ano, nikoli diletantskou*“¹⁵⁴. Na páté straně se píše o rehabilitacích novinářů, kde žádost¹⁵⁵ o jejich rehabilitaci podepsalo již několik desítek lidí.

Čtrnáctého března na první straně píše Oldřich Černík, člen předsednictva ÚV KSČ, v článku *Navázat na revoluční a demokratické tradice strany a lidu*: „*Na stranických schůzích i konferencích v minulosti nechyběly kritické hlasy, žádající rozhodné kroky ústředního výboru strany k nápravě. Znepokojeni byli i mnozí členové ústředního výboru, kteří byli v těsném kontaktu se skutečným životem, členskou základnou strany, odráželi její názory a sdíleli její obavy.*“¹⁵⁶

Patnáctého března je na první straně otištěna *Zpráva o zasedání předsednictva ÚV KSČ*¹⁵⁷, na kterém předsednictvo rozhodlo o pověření Čestmíra Císaře úsekem školství, vědy a kultury na ústředním výboru strany. Dále na téže straně se noviny věnují besedě Oty Šika s vysokoškoly *O současné politické situaci*¹⁵⁸. Studenti zaslali Alexandru Dubčekovi podporující dopis, ve kterém mu vyjadřují úctu a slibují, že s nimi v dalším demokratizačním procesu může počítat. Ota Šik ve svém projevu mluví o minulém politickém období (období, kdy byl prvním tajemníkem Antonín Novotný): „*Docházelo k vážnému porušování demokratických principů a forem jak uvnitř strany, tak v celé naší socialistické společnosti v důsledku čehož byly nejenom silně brzděny všechny nové a dávno uzrálé potřebné změny v oblasti hospodářství, státní a veřejné správy a na mnoha jiných úsecích společenské činnosti, ale docházelo i k neúnosnému přehlížení a potlačování zájmů a potřeb nejrůznějších*

¹⁵³ Řešit naléhavé otázky stranické práce naléhavě a zásadově. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 13. 3. 1968, roč. 48, č. 72, s. 1.

¹⁵⁴ KADLEC. *Poznámka k zárukám plné demokracie*. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 13. 3. 1968, roč. 48, č. 72, s. 3.

¹⁵⁵ *Žádost o rehabilitaci 35 novinářů*. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 13. 3. 1968, roč. 48, č. 72, s. 5.

¹⁵⁶ ČERNÍK, Oldřich. *Navázat na revoluční a demokratické tradice strany a lidu*. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 14. 3. 1968, roč. 48, č. 73, s. 1. viz Přílohy

¹⁵⁷ *Zpráva o zasedání ÚV KSČ*. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 15. 3. 1968, roč. 48, č. 74, s. 1. viz Přílohy

¹⁵⁸ *O současné politické situaci*. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 15. 3. 1968, roč. 48, č. 74, s. 1. viz Přílohy

vrstev a skupin našeho obyvatelstva.“¹⁵⁹ Rudé právo se toho dne věnovalo¹⁶⁰ dále schválení zákona SNR o hlavním městě Slovenska, v souvislosti s tímto zasedáním Národního shromáždění byl z funkce předsedy Slovenské národní rady odvolán Michal Chudík – „Z přehodnocení mých politických postojů a názorů, které byly podrobeny stranické kritice, vyplynul pro mne závěr vzdát se funkce předsedy SNR a člena předsednictva SNR.“¹⁶¹ Předsednictvo nebylo s jeho rezignačním dopisem spokojeno, protože prý vůbec nehovoří o svých chybách a není sebekritický. Dále se podle novin vláda vrátí k případu Šejna a bude ho dále zkoumat, na druhé straně v článku *Vyjádření předsedy a místopředsedkyně NS k útěku bývalého generála Šejny*¹⁶² se především kritizuje postup zatýkání generála Šejny, který byl lhostejný a svědčí o nepochopení závažné situace. Na stejné straně Rudé právo informuje¹⁶³ o zasedání předsednictva Národního shromáždění, které vyslovilo nedůvěru generálnímu prokurátorovi dr. Bartuškovi a ministru vnitra J. Kudrnovi.

Šestnáctého března je titulní strana plná nových progresivních nápadů na zlepšení fungování strany. V první řadě je zde návrh proměnit Národní shromáždění ve „skutečný parlament lidu“, poslanci žádají důslednou rehabilitaci, lidé se ptají, proč měl generál Šejna diplomatický pas, chtějí osvobodit oblast soudnictví od strany: „Předsednictvo NS v rozhořčením odsoudilo vyšetřovací metody a režim v některých nápravných zařízeních. Rovněž upozornilo na rozpory mezi kázeňským řádem a trestním zákonem a navrhlo převedení výkonu trestu z ministerstva vnitra do ministerstva spravedlnosti.“¹⁶⁴ Dále prezident Antonín Novotný odvolal na základě vyslovení nedůvěry NS generálního prokurátora Bartušku a ministra vnitra Kudrnu z funkce. Tendence v tomto období deklarují už názvy článků *Rozvíjí se zdravé obrodné hnutí, Jde o novou politiku, Akčním programem ke konkrétním úkolům*.¹⁶⁵

¹⁵⁹ ŠIK, Ota. Soudruh Ota Šik o současné politické situaci. 15. 3. 1968. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 15. 3. 1968, roč. 48, č. 74, s. 1. viz Přílohy

¹⁶⁰ Poslanci SNR o státoprávním uspořádání Slovenska. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 15. 3. 1968, roč. 48, č. 74, s. 1. viz Přílohy

¹⁶¹ *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 15. 3. 1968, roč. 48, č. 74, s. 1. viz Přílohy

¹⁶² *Vyjádření předsedy a místopředsedkyně NS k útěku bývalého generála Šejny. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 15. 3. 1968, roč. 48, č. 74, s. 2. viz Přílohy

¹⁶³ Předsednictvo NS vyslovilo nedůvěru generálnímu prokurátorovi a ministru vnitra. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 15. 3. 1968, roč. 48, č. 74, s. 2. viz Přílohy

¹⁶⁴ Národní shromáždění proměnit ve skutečný parlament lidu. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 16. 3. 1968, roč. 48, č. 75, s. 1.

¹⁶⁵ *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 16. 3. 1968, roč. 48, č. 75, s. 1. viz Přílohy

Sedmnáctého března se objevuje na titulní straně zpráva¹⁶⁶ o návratu Čestmíra Císaře z postu velvyslance v Rumunsku zpět do ČSSR. Konají se okresní a obvodní stranické konference KSC, na kterých probíhá bouřlivá diskuse mimo jiné i o tajných volbách. Skoro polovinu titulní strany zabírá projev Alexandra Dubčeka z městské konference KSC v Brně s názvem *Obrodný proces celé společnosti naplnit pozitivními činy*¹⁶⁷, kde zaznívají tvrzení, že není možné postaru pracovat a že zapojit se do obrodného procesu může každý.

Osmnáctého března je na titulní straně Rudého práva v článku *Závěr okresních konferencí strany Rozhodná podpora všem pokrokovým silám – Výzvy k odstoupení A. Novotného – V politické aktivitě sjednocujeme společné zájmy*¹⁶⁸, kde se jasně píše: „Antonín Novotný ztratil spojení s dělnickou třídou a ostatními vrstvami naší společnosti. Svým počínáním a nedůstojným vystupováním, zejména na Slovensku, narušil bratrské spojenectví mezi Čechy a Slováky a ztratil důvěru v řadách komunistů.“¹⁶⁹

Devatenáctého března se na titulní straně Rudé právo věnuje opět stranickým konferencím, kde zazněly další požadavky na odchod Antonína Novotného. V článku *Zásadní a ostře kritický duch konferencí* se na jihlavské konferenci zodpovídá Jiří Hendrych ze svého spojení s Novotným a o Novotného práci říká: „K vývoji postojů soudruha Novotného bych řekl, že se konflikt vyhrotil v posledním roce. V posledních dvou letech si stačil sám, tajemníci se za tu dobu společně sešli jen jednou. Soudruh Novotný se v práci stále více izoloval, jednal s každým zvlášť. (...) Na otázku, proč se věci neřešily už dřív, odpověděl, že vývoj opravdu musel dozrát...“¹⁷⁰ Jihlavští delegáti napsali Novotnému dopis s výzvou, aby veřejně vystoupil a zaujal stanovisko k současné situaci.

Dvacátého prvního března v článku *Předsednictvo NS projednalo politickou situaci v zemi* požadují členové průmyslového výboru NS jednomyslně odchod Antonína Novotného z politického života na základě čl. 43 a 81 Ústavy z roku 1960. Dále žádá předsednictvo

¹⁶⁶ Soudruh Císař se vrací z Rumunska. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 17. 3. 1968, roč. 48, č. 76, s. 1. viz Přílohy

¹⁶⁷ Obrodný proces celé společnosti naplnit pozitivními činy. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 17. 3. 1968, roč. 48, č. 76, s. 1. viz Přílohy

¹⁶⁸ Rozhodná podpora všem pokrokovým silám – Výzvy k odstoupení A. Novotného. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 18. 3. 1968, roč. 48, č. 77, s. 1. viz Přílohy

¹⁶⁹ Závěr okresních konferencí strany Rozhodná podpora všem pokrokovým silám – Výzvy k odstoupení A. Novotného – V politické aktivitě sjednocujeme společné zájmy. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 18. 3. 1968, roč. 48, č. 77, s. 1. viz Přílohy

¹⁷⁰ Zásadní a ostře kritický duch konferencí. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 19. 3. 1968, roč. 48, č. 78, s. 1. viz Přílohy

Ustřední rady odborů odchod Antonína Novotného, protože by to dalo možnost plného přechodu obrodného procesu.¹⁷¹

Dvacátého druhého března, den před odstoupením Antonína Novotného z funkce prezidenta, píše Rudé právo na titulní straně v článku *Prosadit novou, revoluční odborovou politiku!*¹⁷² o dalších požadavcích na odstoupení Antonína Novotného. Dále v článku *Poslanci posuzují vnitropolitickou situaci*¹⁷³ akcentovali poslanci výboru pro investiční výstavbu, inženýrství a zdravotnictví požadavek na odstoupení prezidenta Antonína Novotného. Doporučili prezidentu okamžitou abdikaci.

1. 2 Mladá fronta

Dvacátého devátého února na první straně píše Zdeněk Fierlinger¹⁷⁴ ve svém článku *Říkejme si pravdu: „Tvrzení, že snad máme demokracie příliš mnoho a že nám tato přemíra demokracie může bránit v úspěšném plnění našich společenských úkolů, je v každém ohledu neuvěřitelné a škodlivé, neboť jak se ukazuje, podvazuje akční schopnost strany a rozchází se s humanitárními a demokratickými cíli socialismu a komunismu.“*¹⁷⁵ Na páté straně žádají novináři v článku *Tiskový zákon nevyhovuje*¹⁷⁶ zrušení preventivní cenzury.

Prvního března se na titulní straně mluví o novém programu strany¹⁷⁷ a v rubrice *Telegraficky*¹⁷⁸ opět posílá Antonín Novotný blahopřejný dopis, tentokrát senegalskému

¹⁷¹ Předsednictvo NS projednalo politickou situaci v zemi. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 21. 3. 1968, roč. 48, č. 80, s. 1. viz Přílohy

¹⁷² *Prosadit novou, revoluční odborovou politiku. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 21. 3. 1968, roč. 48, č. 81, s. 1. viz Přílohy

¹⁷³ *Poslanci posuzují vnitropolitickou situaci. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 21. 3. 1968, roč. 48, č. 81, s. 1. viz Přílohy

¹⁷⁴ Zdeněk Fierlinger (1891 Olomouc – 1976 Praha): č. diplomat a politik, za první světové války důstojník čs. legií v Rusku a ve Francii, od 1919 v diplomatických službách, velvyslanec v Nizozemsku, Rumunsku, USA, Švýcarsku, Rakousku, Sovětském svazu, blízký spolupracovník a důvěrník Eduarda Beneše, od 1924 člen Čs. svazu, demokracie, za druhé světové války velvyslanec v Moskvě, 1945-46 předseda vlády, 1945-48 hlavní představitel sociální demokratické levice, po únorovém převratu se významně podílel na likvidaci Čs. soc. demokracie a na jejím sloučení s KSC, 1948-71 člen ÚV KSC, 1945-69 poslanec a člen předsednictva NS 1953-68 (TOMEŠ, Jiří: *Československý biografický slovník*. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0443-2, s. 142.)

¹⁷⁵ FIERLINGER, Zdeněk. Říkejme si všechno. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 29. 2. 1968, roč. XXIV, č. 59, s. 1.

¹⁷⁶ *Tiskový zákon nevyhovuje (Novináři žádají zrušení preventivní cenzury). Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 29. 2. 1968, roč. XXIV, č. 59, s. 5.

¹⁷⁷ *Za nový program strany. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 1. 3. 1968, roč. XXIV, č. 60, s. 1.

¹⁷⁸ *Telegraficky. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 1. 3. 1968, roč. XXIV, č. 60, s. 1.

prezidentovi. Třetího března je na titulní straně článek *V rozvíjení demokratismu je socialismus přitažlivější*¹⁷⁹, rozhovory Alexandra Dubčeka s komunisty SONP Kladno. V rubrice *Telegraficky*¹⁸⁰ Antonín Novotný zaslal blahopřejný telegram marockému králi. Čtvrtého března se na titulní straně objevuje kritika namířená na vysoká místa stranického aparátu. V článku z titulní strany *Vyčkávání je brzdou obrodného procesu* se píše: „Mnohá vystoupení obsahovala kritiku namířenou na vyšší stranické orgány i do vlastních řad, některé dosud nezodpovězené otázky i čestné zamyšlení nad příčinami nedostatků minulých let i odpovědností za ně.“¹⁸¹

Pátého března se objevuje na první straně v *Mladé frontě* zpráva o útěku generála Šejny. Článek s názvem *Šejna v Itálii?*¹⁸² spekuluje nad možným pobytem Šejny v Itálii, kam se prý dostal dne 26. února, kdy překročil jugoslávsko-italskou hranici spolu s dvaaadvacetiletou E.M. a svým osmnáctiletým synem. Byly podniknuty kroky k jeho navrácení do Československa. Šestáho března přináší *Mladá fronta* na úvodní straně zprávu *Z jednání předsednictva ÚV KSČ*¹⁸³, kde byly akcentovány požadavky na zlepšení informovanosti ve straně, změnu postavení Ústřední publikační zprávy, přípravy na novelizaci tiskového zákona, normalizaci v dovozu a rozšiřování zahraniční literatury. Na tomto zasedání byl odvolán z úseku ideologické práce ÚV KSČ Jiří Hendrych (dlouholetý spolupracovník Antonína Novotného) a byl nahrazen Josefem Špačkem. Na titulní straně se dále noviny věnují případu Šejna. Ve zprávě *Zpráva o odletu z Říma kamufláží?*¹⁸⁴ přináší vídeňský zpravodaj informaci, že 29. února odletěl Šejna do Spojených států amerických. Zajímavý je článek na páté straně, kde Československá tisková kancelář deklaruje¹⁸⁵, že chce v obrodném procesu také pomoci a sehrát určitou roli a vyjadřuje podporu. Sedmého března

¹⁷⁹ V rozvíjení demokratismu je socialismus přitažlivější. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 3. 3. 1968, roč. XXIV, č. 62, s. 1.

¹⁸⁰ *Telegraficky*. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 3. 3. 1968, roč. XXIV, č. 62, s. 1.

¹⁸¹ *Vyčkávání je brzdou obrodného procesu*. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 4. 3. 1968, roč. XXIV, č. 63, s. 1.

¹⁸² *Šejna v Itálii?* *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 5. 3. 1968, roč. XXIV, č. 64, s. 1.

¹⁸³ *Z jednání předsednictva ÚV KSČ*. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 6. 3. 1968, roč. XXIV, č. 65, s. 1.

¹⁸⁴ *Zpráva o jeho odletu z Říma kamufláží? Je Šejna v Americe?* *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 6. 3. 1968, roč. XXIV, č. 65, s. 1.

¹⁸⁵ ČTK veřejnosti. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 6. 3. 1968, roč. XXIV, č. 65, s. 5.

no na první straně objevuje požadavek¹⁸⁶ na prošetření strahovských událostí z roku 1967, komunisté z Mladé fronty žádají větší míru informovanosti o nynější politické situaci a noviny se v tomto dni vracejí¹⁸⁷ opět k případu Šejny. Podle nových zpráv požádal ve Spojených státech o trvalý pobyt. Na druhé straně se Mladá fronta v obsáhlém článku¹⁸⁸ věnuje osobnosti T. G. Masaryka. Podle posledních otevřených témat je zřetelné pozorovat oživení zájmů o zapovězená témata.

Osmého a devátého března píše Mladá fronta opět o Šejnově případu. V prvním případě informuje¹⁸⁹ o tom, že Československo požádalo o navrácení Šejny do země. Devátého se spekuluje¹⁹⁰ nad tím, zda ho Spojené státy vydají. Na sedmé straně píší¹⁹¹ noviny o zasedání schůze předsednictva Národního shromáždění, kde byl Šejna navržen na vyloučení z Národního shromáždění. Desátého března, první strana, *Otevřená okna-Naši zpravodajové o okresních konferencích KSČ*, kde se otevřeně píše: „(delegáti) Poukazují i na rozdílnost obsahu vystoupení členů ústředního výboru; například soudruhů Novotného, Šika, Smrkovského, Koldra.“¹⁹² Na druhé straně vzpomínají noviny na Jana Masaryka v článku Františka Conky *Dvacet let bez Jana Masaryka*¹⁹³. Conka se zamýšlí i nad podivnou smrtí tohoto státníka. Jedenáctého března je na titulní straně článek *Charakteristické pro včerejší jednání konference strany: Rušná diskuse*¹⁹⁴, kde straníci požadují, aby uspěly progresivní názory, aby pokračovala otevřená výměna názorů a aby se nevyužívali pro stranu lidé, kteří to

¹⁸⁶ Znovu o Strahovu. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 7. 3. 1968, roč. XXIV, č. 66, s. 1.

¹⁸⁷ Bližší informace o případě J. Šejny. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 7. 3. 1968, roč. XXIV, č. 66, s. 1.

¹⁸⁸ JANEČEK, Oldřich. Zamyšlení. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 7. 3. 1968, roč. XXIV, č. 66, s. 2.

¹⁸⁹ Washington k případu generála Šejny. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 8. 3. 1968, roč. XXIV, č. 67, s. 1.

¹⁹⁰ Vydají USA Šejnu? *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 9. 3. 1968, roč. XXIV, č. 68, s. 1.

¹⁹¹ Ze schůze předsednictva NS. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 9. 3. 1968, roč. XXIV, č. 68, s. 7.

¹⁹² Otevřená okna – Naši zpravodajové o okresních konferencích KSČ. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 10. 3. 1968, roč. XXIV, č. 69, s. 1.

¹⁹³ CONKA, František. Dvacet let bez Jana Masaryka. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 10. 3. 1968, roč. XXIV, č. 69, s. 2.

¹⁹⁴ Charakteristické pro včerejší jednání konference strany: Rušná diskuse. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 11. 3. 1968, roč. XXIV, č. 70, s. 1.

oni nemyslí vážně. Dále se stala nevídaná věc¹⁹⁵, byly položeny květiny na hrob Jana Masaryka a noviny o tom informují. Dvanáctého března se vyjadřuje¹⁹⁶ ministr vnitra Kudrna ke strahovským událostem (*„v příštích dnech bude jeho vyjádření považováno za nedostatečné – pozn. autorky*). V článku *O Šejnovi nerozhodnuto*¹⁹⁷ americká strana zkoumá žádost o politický azyl. Třináctého března v rubrice *Telegraficky*¹⁹⁸, jedna z posledních zmínek o prezidentu Antonínu Novotném, že zaslal blahopřejný dopis ku příležitosti výročí vyhlášení Mauritánie. Na téže straně v článku *Demokracii pro všechny*¹⁹⁹ mluví Ing. Černík o nutnosti proces demokratizace promítnout do všech společenských vrstev. O den později je Mladá fronta plná názorových článků²⁰⁰ a kritik různých oblastí: první strana *Mladí se ptají (Bouřlivý dialog ve Slovanském domě)*; *Požadavek zahraničních vojáků: Vydat Šejnu!*; *Slovo k rehabilitaci*. Patnáctého března se opět Mladá fronta vrací²⁰¹ k případu Šejna a píše²⁰² o odvolání M. Chudíka z funkce předsedy SNR. Šestnáctého března je na titulní straně otištěn záznam ze zasedání předsednictva ÚV KSČ – *Zpráva předsednictva ÚV KSČ*²⁰³ – kde předsednictvo požaduje „*plně rozvinout demokratický proces*.“ Na stejné straně je zpráva²⁰⁴ o dopise B. Laštovičky²⁰⁵ prezidentu republiky, že odvolal dr. Josefa Kudrnu a dr. Jana Bartušku z funkcí.

¹⁹⁵ Květy na hrob Jana Masaryka. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 11. 3. 1968, roč. XXIV, č. 70, s. 1.

¹⁹⁶ Ministr vnitra ke Strahovu. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 12. 3. 1968, roč. XXIV, č. 71, s. 1.

¹⁹⁷ O Šejnovi nerozhodnuto. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 12. 3. 1968, roč. XXIV, č. 71, s. 1.

¹⁹⁸ Telegraficky. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 13. 3. 1968, roč. XXIV, č. 72, s. 1.

¹⁹⁹ ČERNÍK, Oldřich. Demokracii pro všechny. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 13. 3. 1968, roč. XXIV, č. 72, s. 1.

²⁰⁰ *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 14. 3. 1968, roč. XXIV, č. 73, s. 1.

²⁰¹ Ještě k případu Šejna. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 15. 3. 1968, roč. XXIV, č. 74, s. 1.

²⁰² M. Chudík se vzdává funkce. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 15. 3. 1968, roč. XXIV, č. 74, s. 1.

²⁰³ Zpráva předsednictva ÚV KSČ. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 16. 3. 1968, roč. XXIV, č. 75, s. 1.

²⁰⁴ Dopis B. Laštovičky prezidentu republiky. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 16. 3. 1968, roč. XXIV, č. 75, s. 1.

²⁰⁵ Bohuslav Laštovička (1905 Pelhřimov – 1981 Praha): absolvent vojenské akademie, český komunistický politik, od 1931 člen KSČ a redaktor komunistického tisku, 1937-38 velitel protiletadlové baterie mez. Brigád ve Španělsku, za druhé světové války jeden z aktivistů komunistické emigrace ve Velké Británii, 1945-48 ředitel

Sedmnáctého března, již jen několik dní před Novotného abdikací, se na první straně v rubrice Telegraficky²⁰⁶ objevuje zpráva, že Antonín Novotný odvolal z funkce velvyslance v Rumunsku Čestmíra Císaře v souvislosti s jeho novými úkoly v republice. Na druhé straně je vytištěn obsáhlý článek *Straně se vrací aktivita, lidem důvěra*²⁰⁷, kde se mimo jiné mluví o plánování programu strany a o procesu demokratizace. Osmnáctého března, titulní strana – *Tvůrčí myšlenky v popředí jednání (Naši zpravodajové informují o nedělním průběhu konferencí KSC)*, kde se píše již otevřeně o odvolání Novotného z funkce prezidenta republiky: „V sobotu dopoledne odeslali delegáti konference dopis soudruhu Novotnému, aby se vzdal všech svých funkcí. Později se v sále proslechlo, že soudruh Novotný má zakázáno nebo mu není doporučeno veřejně vystupovat.“²⁰⁸ Devatenáctého března se uskutečnil další mítink mládeže, soudruh Goldstücker besedoval²⁰⁹ s mladými lidmi Prahy 5 a podtrhl historický význam demokratizačního procesu, informovala o tom Mladá fronta. Dále noviny píše²¹⁰ o změně televizního programu, která byla účelná pro podporu nové demokratické politiky, a to uvedením Tylovy inscenace Jan Hus. Dvacátého března přináší Mladá fronta další informace²¹¹ o případu Šejna. Zpravodaj ČTK požádal americkou stranu o rozhovor. Ten mu byl zamítnut s odůvodněním, že Šejna je držen na tajném místě a je intenzivně vyslýchán. Dvanáctého března se v novinách objevuje *Prohlášení vedení vydavatelství Mladé fronty*, kde se píše: „Zároveň vyjadřujeme svůj zásadní nesouhlas s prohlášením předsednictva ústředního výboru ČSM, které tento orgán vydal 18.3. a kterým jen potvrdil naprosto neodvratitelnost ČSM v jeho dosavadním pojetí. Od tohoto prohlášení se jako vedoucí

Československého rozhlasu, 1948-50 velvyslanec v Moskvě. 1952 odvolán z funkce náměstka ministra obrany a nucen dočasně odejít z politického života, 1957-61 redaktor Nové myslí. 1964-68 předseda NS. od 1969 poslanec Sněmovny lidu Federálního shromáždění. (TOMEŠ, Jiří: *Československý biografický slovník*. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0443-2, s. 401.)

²⁰⁶ Telegraficky. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 17. 3. 1968, roč. XXIV, č. 76, s. 1.

²⁰⁷ *Straně se vrací aktivita, lidem důvěra. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 17. 3. 1968, roč. XXIV, č. 76, s. 1.

²⁰⁸ *Tvůrčí myšlenky v popředí zájmu. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 18. 3. 1968, roč. XXIV, č. 77, s. 1.

²⁰⁹ *Další mítink mládeže. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 19. 3. 1968, roč. XXIV, č. 78, s. 1.

²¹⁰ *Uvěřme se demokracii. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 19. 3. 1968, roč. XXIV, č. 78, s. 1.

²¹¹ *Šejna je tabu. Žádost zpravodaje ČTK zamítnuta. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 20. 3. 1968, roč. XXIV, č. 79, s. 4.

pracovníci zařízení, které je dosud výborem ČSM řízeno, distancujeme.“²¹² Kritika na Československý svaz mládeže již dosáhla svého vrcholu.

V rozhovoru s Doc. Jánem Grónským se Mladá fronta snaží najít cestu k odvolání Antonína Novotného z funkce. Docent Grónský vysvětluje právní kontext a dochází k závěru: „Osobně se domnívám, že řešení otázky odchodu nynějšího presidenta z funkce není otázkou především ústavně právní. Je to otázka politická a její řešení bude podle mého soudu hlavně v rukou ÚV KSČ. Konkrétně to znamená, že dosavadní president bude muset respektovat přání veřejnosti a širokých mas a v konečné fázi názor většiny nejvyššího stranického orgánu ÚV KSČ. Dojde-li tato většina k názoru, že Antonín Novotný nemá dále vykonávat funkci presidenta, jsem přesvědčen, že formou řešení pak bude rezignace.“²¹³ Dvacátého druhého března je na titulní straně otištěn *Dopis Národnímu shromáždění*, ve kterém mládež žádá Národní shromáždění o vyřešení situace, která je neudržitelná, zejména k dalšímu setrvávání Antonína Novotného ve funkci, který se podle slov studentů „(...)dotkl cti jednoho ze dvou našich národů a jehož postoj v této vážné chvíli je svědectvím nepochopení potřeb doby a naší republiky.“²¹⁴ Mládež dále požaduje, aby celý odvolací proces proběhl v mezích zákona a na základě ústavy. Dále na titulní straně volají²¹⁵ výbory Národního shromáždění po odvolání Antonína Novotného v souvislosti s demokratizací volebních zákonů.

²¹² Prohlášení vedení vydavatelství Mladé fronty. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 21. 3. 1968, roč. XXIV, č. 80, s. 1.

²¹³ *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 21. 3. 1968, roč. XXIV, č. 80, s. 5.

²¹⁴ *Dopis Národnímu shromáždění. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 22. 3. 1968, roč. XXIV, č. 81, s. 1. viz Přílohy

²¹⁵ *Volební zákony budou demokratizovány. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 22. 3. 1968, roč. XXIV, č. 81, s. 1. viz Přílohy

5. Období od 23. 3. – 30. 3. 1968

Na mezinárodním poli se v tomto období uskutečnilo pro další vývoj důležité setkání stranických špiček států Varšavské smlouvy²¹⁶ v Drážďanech ve dnech 23. a 24. března. Už do Drážďan nebylo přizváno Rumunsko, které se nezúčastní ani srpnové intervence. Bylo to vysvětleno tak, že setkání se týká pouze států sousedících s Československem. Přítomnost Bulharska tak byla paradoxní. Zasedání se účastnili z našich zástupců Dubček, Kolder, Lenárt a další. Byli podrobena velmi silné kritice nového směru komunistické strany v Československu, která zněla ze všech pěti zemí. Brežněv zahájil útok na reformní síly. Podle jeho slov si odvolání Novotného vynutila „ulice“ a ne ústřední výbor. Ústřední výbor je prý pod palbou kritiky, na které se podílí i její vlastní tiskový orgán - Rudé právo. Dále Brežněv kritizoval všechny reformní představitele – Smrkovského, Šika, Goldstückera a další. Na konec svého vystoupení požadoval, aby do společného závěru ze setkání byla zařazena věta, že v Československu kontrarevoluce neprojde. Zástupci Československa se snažili zástupce ostatních států uklidnit, že situace není vůbec tak nebezpečná a zásadně odmítali srovnání s maďarskými událostmi²¹⁷ v roce 1956. Československá delegace byla překvapená, že se na setkání objevili vojevní generálové, když se mělo jednat pouze o hospodářské spolupráci a situaci. Brežněv na jejich údiv reagoval slovy, že s ohledem na politickou situaci v Československu má jejich přítomnost zdůraznit připravenost přítomných poskytnout Československu okamžitou pomoc.²¹⁸ Už zde se tak zformovala skupina uvnitř Varšavského paktu, která v srpnu 1968 vpadla do Československa.

Toto období je obdobím těsně po rezignaci Antonína Novotného na funkci prezidenta. Po jeho odstoupení se rozběhla velmi živá diskuse o kandidátech. Diskutovalo se všude a i noviny přinášely nová témata a kandidáty. Poprvé při prezidentské volbě nebyl jasný kandidát. „*Hledá se morální osobnost, která má přirozenou autoritu a lidé si jí váží. Měl by to*

²¹⁶ Varšavská smlouva (pakt): podepsaný ve Varšavě v roce 1955 Albánií, Československem, Polskem, Maďarskem, SSSR, Rumunskem, NDR, Bulharskem; vznikl jako reakce na vstup Německa do NATO, vojenský pakt o spolupráci, pomoci a přátelství, v čele stáli maršálové SSSR – v době srpnové intervence to byl Ivan Ignatčevič Jakubovskij.

²¹⁷ Maďarské události 1956 říjen: 1953 na místo stalinisty Mátyáse Rákosiho nastupuje Imré Nagy, který propouští politické vězně a snaží se odstranit metody kultu osobnosti. 1955 je odvolán a nahrazen Erno Geröm, který je zastáncem stalinského vedení. V říjnu 1956 se konaly velké demonstrace za odvolání vedení, demokratizaci a propuštění politických vězňů. Došlo k tvrdému potlačení sovětskými vojsky – 2700 mrtvých Maďarů, 30 000 zraněno, 229 poprav v následných procesech, 22 000 uvězněno, 210 000 emigrovalo. (http://lidovky.zpravy.cz/madari-si-pripominaji-50-let-od-revoluce-dyh/in_zahranici.asp?c=A061023_093402_in_zahranici_fho)

²¹⁸ PAUER, Jan. Praha 1968: vpád Varšavské smlouvy: pozadí, plánování, provedení. Praha: Argo, 2004. ISBN 80-7203-558-4, s. 37.

byl spíše Čech, ale tentokrát to není podmínkou. Padala různá jména: Císař, Smrkovský²¹⁹, Novomeský²²⁰. Samozřejmě že to musel být komunista. (...) Nějaký profesor kdyby byl,“ poznamenal jeden z vysoce postavených komunistů. Mít tak komunistického Masaryka.“²²¹ Ústřední výbor však již měl v záloze jedno jméno - Ludvík Svoboda. Objevila se však proti němu řada výhrad. Především se výtky týkaly jeho vysokého věku. To, co nikomu dříve nevadilo, bylo nyní na obtíž. Kriegel²²² v souvislosti s jeho kandidaturou mluvil o mentálních schopnostech vykonávat funkci prezidenta.²²³ Dubček si vyžádal dokonce lékařské osvědčení a potvrzení Svobodova duševního zdraví a způsobilosti vykonávat funkci prezidenta. Vyšetření dopadlo dobře. Ludvíka Svobodu na funkci prezidenta navrhl Svaz protifašistických bojovníků.

Mladá fronta uvedla v této době průzkum veřejného mínění a na první místo v pravděpodobnosti zvolení prezidentem byl kladen Čestmír Císař. Bývalý ministr školství a kultury z let 1963-1965, kterého poté komunisté „uklidili“ jako velvyslance do Rumunska, a proti jeho dceři Radce vedli po majálesu v roce 1966 soudní proces²²⁴, byl povolán zpět. Císař si získal respekt především mladých lidí v době, kdy byl ministrem školství a kultury. Jeho

²¹⁹ Josef Smrkovský (1911 Velenka u Nymburku – 1974 Praha): 30. léta funkcionář Rudých odborů a Komunistického svazu mládeže, za 2.světové války člen IV. ilegálního ústředního vedení KSČ, 1945-48 předseda Nár. pozemkového fondu, 1945-51 člen ÚV a předseda ÚV KSČ, 1946-51 poslanec NS, 1951-55 vězněn, 1956-63 předseda JZD Pavlovice, 1963 právně, občansky i stranicky rehabilitován, 1963-65 náměstek ministra lidové kontroly, 1965-67 ministr a předseda Ústřední správy vodního hospodářství, 1966-69 člen ÚV KSČ, od března 1968 předsednictví ÚV KSČ, předseda NS, po srpnu 1968 se postavil proti vpádu sovětských vojsk a postupně byl zbaven všech funkcí a v roce 1970 vyloučen z KSČ. (TOMEŠ, Josef: *Československý biografický slovník*. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0443-2, s. 646.)

²²⁰ Ladislav Novomeský (1904 Budapešť – 1976 Bratislava): slovenský básník, publicista, politik, příslušník avantgardní skupiny DAV, redaktor časopisu DAV, teoretik čs. literárního kontextu, za 2. světové války významný činitel slovenského odboje, v průběhu SNP člen předsednictva SNR, v roce 1944 člen delegace SNR, jednající v Londýně s prezidentem Benešem, 1945-50 pověřenec pro školství a osvětu, 1951-56 na základě obvinění ze Sl. buržoazního nacionalismu vězněn, 1963 rehabilitován, 1956-63 pracovník Památníku nár. písemnictví v Praze, 1968-74 předseda a poté čestný předseda Matice slovenské. (TOMEŠ, Josef: *Československý biografický slovník*. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0443-2, s. 499.)

²²¹ BUDINSKÝ, Libor: *Deset prezidentů*. Praha: Euromedia-Knižní klub, 2003. ISBN 80-242-0966-7, s. 187.

²²² František Kriegel (1908 Stanislavou Polsko – 1979 Praha): lékař a politik, 1936-39 lékař v republikánské armádě ve Španělsku, 1939 vězněn v internačním táboře ve Francii, 1940-45 vojenský lékař čínské Rudé armády, 1945-49 organizační tajemník krajského výboru KSČ v Praze, 1960-63 poradce kubánské vlády pro zdravotnictví, 1965-69 primář interního oddělení Thomayerovy nemocnice v Praze-Krči, 1964-69 poslanec NS, od 4.6.1968-31.8.1968 předseda ÚV Národní fronty. Jeden z hlavních představitelů reformního hnutí na konci 60. let. 21.8.1968 zadržen sov. okupačními vojsky v budově ÚV KSČ a deportován do Sovětského svazu. Jako jediný nepodepsal moskevský protokol. Signatář Charty 77. (TOMEŠ, Josef: *Československý biografický slovník*. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0443-2, s. 367.)

²²³ BUDINSKÝ, Libor: *Deset prezidentů*. Praha: Euromedia-Knižní klub, 2003. ISBN 80-242-0966-7, s. 187.

²²⁴ CÍSAŘ, Čestmír: *Člověk a politik. Kniha vzpomínek a úvah*. Praha: ETC Publishing, 1998. ISBN 80-86006-59-X, s. 398-399.

náhla popularita mu však nepřinesla nic dobrého. I po zvolení Ludvíka Svobody prezidentem mu straníci dávali nepříjemně najevo jeho náhlý vzestup popularity.

Prezidentská kampaň a vybírání kandidátů se nekonalo jen uvnitř strany. Poprvé probíhala debata v široké veřejnosti. Každý měl názor a chtěl ho vyjádřit. Ve společnosti se tvořily skupiny, které měly různé požadavky na prezidentského kandidáta. Lidé diskutovali na veřejných schůzích, v debatních kroužcích. Mladí lidé chtěli na Hrad spíše někoho mladšího. Například Čestmíra Císaře. Dokonce při zasedání, na kterém se měl zvolit prezident, probíhala před budovou demonstrace za zvolení Čestmíra Císaře vedená především studenty. Provolávali hesla: „*Chceme mladého, ne starého prezidenta! Žádného páprdu, ale může činu. Císař na Hrad!*“²²⁵

Dne 28. března zasedalo plénum ÚV. Na plénu vystoupil²²⁶ Alexander Dubček a obhajoval rozhodnutí předsednictva ÚV KSČ o kandidatuře na prezidenta. Nejprve zdůraznil nutnost zvolit nového prezidenta bez odkladů, aby se upevnila autorita státu na demokratickém základě. Připomněl význam prezidentské funkce, nutnost jejího posílení, tradici v národní kultuře a vnímání prezidenta jako autority. Oznámil, že kandidátem Národní fronty je Ludvík Svoboda – člověk spjatý s tradicí národně osvobozenického boje a s „tradicí socialistické výstavby“. Dubček pokračoval dále v uvádění důvodů pro zvolení Svobody. Jedná se o osobnost, která je veřejnosti známá dlouhá léta, pyšní se historickými zásluhami, legionář z první světové války, jehož rodina prožila nacistickou perzekuci, člen košické vlády Národní fronty a v padesátých letech postižen komunistickou represí. Svoboda má vřelý vztah k Sovětskému svazu a pochází z rolnického prostředí. Dubček narazil i na Svobodův vysoký věk a argumentoval vyšetřením v Ústřední vojenské nemocnici v Praze, kde byl Svoboda shledán způsobilým k vykonávání funkce prezidenta. Dubček doporučil Svobodu na funkci prezidenta a seznámil členy zasedání ÚV KSČ s dalším postupem při volbě prezidenta.

Vedle Svobody se objevily ještě jména Smrkovský a Císař. Císař svou kandidaturu bez rozpaků odvolal ve prospěch Svobody. To samé udělal i Smrkovský, který byl velmi významným kandidátem. Při hlasování dostal Svoboda 105 hlasů ze 107 přítomných. Dubček navrhl pak Smrkovského do předsednictva ÚV KSČ, což také prošlo. Císař byl zvolen členem

²²⁵ BUDINSKÝ, Libor: *Deset prezidentů*. Praha: Euromedia-Knižní klub, 2003. ISBN 80-242-0966-7, s. 188.

²²⁶ 1968, 28. března, Praha. – *Záznam vystoupení prvního tajemníka ÚV KSČ Alexandra Dubčka na březnovém zasedání ÚV KSČ k návrhu na kandidaturu Ludvíka Svobody na úřad prezidenta republiky*. (FELCMAN, Ondřej: *Vláda a prezident: období Pražského jara (prosinec 1967 - srpen 1968)* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; Díl 8, sv. 1). Brno: Doplněk, 2000. ISBN 80-7285-004-8, s. 159.) celý projev v části Přílohy

sekretariátu a tajemníkem ÚV KSČ. Svoboda tak byl oficiálním jediným kandidátem²²⁷ na prezidenta republiky.²²⁸ Na tuto významnou dobu vzpomíná Čestmír Císař ve svých pamětech. „Schválení L. Svobody za kandidáta KSČ pro volbu prezidenta republiky bylo napotřebí oznámit veřejnosti a také je obhájit. Z rozhodnutí PUV jsme šli spolu se Smrkovským promluvit do večerního pořadu televize. Před Besedou ve Vladislavově ulici i uvnitř budovy bylo jako ve včelím úle. Nikdo z nás neměl nic připraveno a bylo nutno improvizovat v živém vysílání. První hovořil Smrkovský, ale překvapil mě stručností svého sdělení o jednání pléna ÚV a dodatkem, že podrobnosti řeknu já. Byl jsem tím poněkud naskočen, ale snažil jsem se uvést všechny argumenty zdůvodňující Svobodovu kandidaturu. Podnes si pamatuji, že zvenčí doléhal do studia hluk z davu zaplňující takřka celou ulici před Besedou. Konala se tam demonstrace několika set lidí. Prosil jsem Smrkovského, aby k nim promluvil, ale ten opáčil: „Nechtějí mě, volají tebe!“ Vystoupil jsem tudíž na parapet jednoho z oken studia a do mikrofonu pronesl prosbu, aby pochopili, že jsem se vrátil do vlasti k práci v oblasti, která je mi nejbližší a právě tam chci být prospěšný při prosazování obrodních reforem. Na Hrad patří se svými zásluhami a vlastnostmi L. Svoboda. Lidé z davu mne přerušovali a trvali na mé kandidatuře. Neměl jsem poněti, že několik tisíc lidí se shromáždilo již předtím k demonstraci v centru města a před budovou Národního shromáždění. Nesli transparenty, provolávali hesla a skandovali „Císař, Císař!“, jak jsem se druhý den dočetl v novinách. Z mítinku vzešla delegace k předsedovi NS B. Lastovičkovi, který ji však upozornil, že jsem týž den vystoupil na plénu ÚV, podpořil L. Svobodu a prohlásil oblast vědy a kultury za nejvhodnější pole své působnosti.“²²⁹

Volba prezidenta se konala dne 30. března 1968 tradičně ve Vladislavském sále Pražského hradu. Při příchodu poslanců Národního shromáždění do Vladislavského sálu byla atmosféra velmi bouřlivá. Studenti stáli na druhém nádvoří a stále požadovali, aby se volby zúčastnil jako kandidát i Čestmír Císař. Ten musel znovu mezi ně a objasňoval jim své rozhodnutí slovy, že jim v oblasti kultury a školství bude nejbliže potřebným.

²²⁷ „Vzpomínám si, jak se J. Dolanský s úsměvem obrátil na L. Svobodu a říkal mu: „Tak, ty stará vojno, vid', že to potáhneš s námi.“ Ludvík Svoboda, který byl pochopitelně již předem informován o účelu pozvání k Dubčekovi, mu rovněž neformálně odpověděl asi v tomto smyslu: „No, chlapi, když mi dáte důvěru, vynasnažím se ji nezklamat.“ (NOVÁK, Ladislav: *Kancléřem tří prezidentů*. Praha: Petrklíč, 2002. ISBN 80-1229-039-8, s. 65.)

²²⁸ CÍSAŘ, Čestmír: *Člověk a politik. Kniha vzpomínek a úvah*. Praha: ETC Publishing, 1998. ISBN 80-86006-59-X, s. 399.

²²⁹ CÍSAŘ, Čestmír: *Člověk a politik. Kniha vzpomínek a úvah*. Praha: ETC Publishing, 1998. ISBN 80-86006-59-X, s. 399.

Pro zvolení Ludvíka Svobody prezidentem Československé republiky hlasovalo 282 poslanců z 288, šest poslanců se zdrželo hlasování.²³⁰ Prezidentská kampaň skončila. I když byla vedena v duchu diskuse, rozhodnutí stále leželo v rukou ÚV KSČ. Nejednalo se o demokratickou volbu.

5.1 Rudé právo

Dvacátého třetího března otisklo Rudé právo na titulní straně rezignační dopis²³¹ Antonína Novotného. V článku *Rozhodující chvíle v parlamentu*²³² se píše, že v 11:05 se dostavil do budovy Národního shromáždění na Gorkého náměstí vedoucí Kanceláře prezidenta republiky Ladislav Novák a odevzdal předsedovi NS B. Laštovičkovi abdikací dopis prezidenta. V 11:15 přečetl Laštovička dopis v jednacím sále a o pět minut později poslanci bez rozpravy jednomyslně abdikaci přijali. Noviny dále přináší²³³ zprávu o mimořádné schůzi vlády, kde vláda převzala prezidentovy pravomoci. Dále se noviny tento den věnují zprávě²³⁴ ze zasedání předsednictva ÚV KSČ, které chce pokračovat v rozvoji politické aktivity, chce dokončit rehabilitaci politických vězňů a zvýšit životní úroveň. Na druhé straně stejného vydání jsou otištěny ohlasy na odchod Novotného z funkce prezidenta. „Agentura AFP: Novotného demisi končí jedna epocha československé historie. (...) Reuters: Prosazováním demokratického komunismu chce Dubček zapojit národ do rozhodování a snížit hrozivou letargii. New York Times: V Československu se na každém kroku pocituje vytvoř nová jednoty...Times: Československou diskuzi ovlivňují demokratické tradice země, dosažená životní úroveň a tradičně silná komunistická strana. Proto může jít Československo po nových cestách bez nebezpečí.“²³⁵

²³⁰ ČÍSAŘ, Čestmír: *Člověk a politik. Kniha vzpomínek a úvah*. Praha: ETC Publishing, 1998. ISBN 80-86006-50-X, s. 399.

²³¹ Rezignace presidenta republiky. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 23. 3. 1968, roč. 48, č. 82, s. 1. viz Přílohy

²³² Rozhodující chvíle v parlamentu. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 23. 3. 1968, roč. 48, č. 82, s. 1. viz Přílohy

²³³ Vláda převzala presidentovy pravomoci. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 23. 3. 1968, roč. 48, č. 82, s. 1. viz Přílohy

²³⁴ Naše demokratizace je výrazně socialistického charakteru. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 23. 3. 1968, roč. 48, č. 82, s. 1. viz Přílohy

²³⁵ Konec jedné epochy čs. historie. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 23. 3. 1968, roč. 48, č. 82, s. 7. viz Přílohy

Dvacátého čtvrtého března je zajímavé, že se na první straně objevuje článek s generálem Ludvíkem Svobodou – o svobodě²³⁶. Den po oznámení abdikace Novotného je v novinách otištěn článek s budoucím prezidentem. Přitom celá diskuze o kandidátech se má teprve v následujících dnech rozběhnout. Generál Svoboda mluví o vybudování socialisticky demokratické společnosti. Dále se Rudé právo věnuje nutnosti revizí politických procesů a návrhu na zrušení stranických trestů spisovatelům²³⁷. Velvyslanec ČSSR předal²³⁸ ve Washingtonu dokumenty usvědčující generála Šejnu z trestné činnosti. Velvyslanec zdůraznil požadavek na vydání Šejny, který čs. strana zaslala Spojeným státům již 13. března, a připomenul vázanost Spojených států vzájemnou extradiční dohodou. Na druhé straně se již píše²³⁹ o volbě prezidenta, a to hlavně o jejich procesních náležitostech a možnosti volit prezidenta v tajném hlasování.

Dvacátého osmého března přetiskuje Rudé právo zajímavou zprávu s názvem *Moskevská pravda o čs. – sovětských vztazích*²⁴⁰, která je originální zprávou převzatou ze sovětské tiskové agentury TASS. Zpráva mluví o československo-sovětských vztazích, které nemůžou ani západní „imperialisté“ narušit. Na stejné straně je rozhovor²⁴¹ s Čestmírem Císařem, který se domnívá, že nový politický vývoj už není možné zvrátit.

Dvacátého devátého března píše Rudé právo, že zasedal Ústřední výbor strany a za kandidáta KSČ na funkci prezidenta zvolil Ludvíka Svobodu. Je zde otištěna fotka Ludvíka Svobody a jeho stručný životopis, ve kterém období jeho odstranění z politického života a uvěznění v roce 1952 je komentováno slovy: „*Doba takzvaného kultu osobnosti postihla i našeho vlastence Ludvíka Svobodu. Pracoval v JZD na Třebíčsku jako účetní a ještě dnes na něj vzpomínají družstevníci...*“²⁴² Kandidatura Ludvíka Svobody se podle Rudého práva

²³⁶ S generálem Ludvíkem Svobodou – o svobodě. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 24. 3. 1968, roč. 48, č. 83, s. 1. viz Přílohy

²³⁷ Ústřední kontrolní a revizní komise KSČ k revizi politických procesů a závěrům o sjezdu spisovatelů. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 24. 3. 1968, roč. 48, č. 83, s. 1. viz Přílohy

²³⁸ Dokumenty o Šejnovi předány ve Washingtonu. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 24. 3. 1968, roč. 48, č. 83, s. 7. viz Přílohy

²³⁹ Jak se volí prezident? *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 24. 3. 1968, roč. 48, č. 83, s. 2. viz Přílohy

²⁴⁰ Moskevská pravda o čs. – sovětských vztazích. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 28. 3. 1968, roč. 48, č. 87, s. 1.

²⁴¹ Hovoříme se soudruhem Čestmírem Císařem. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 28. 3. 1968, roč. 48, č. 87, s. 1.

²⁴² Soudruh Ludvík Svoboda kandidátem KSČ na funkci prezidenta. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 29. 3. 1968, roč. 48, č. 88, s. 1. viz Přílohy

otíkala se souhlasnou odezvou. Dále se noviny věnují smrti Jurije Gagarina. Třicátého března informuje²⁴³ Rudé právo o 20. plenární schůzi Národního shromáždění, kde se poslanci dlouhli na způsobu volby prezidenta, a to tajnou volbou. Sekretariátu ÚV KSC došlo na 100²⁴⁴ dopisů, které podporují kandidaturu Ludvíka Svobody.

5.2 Mladá fronta

Dvacátého třetího března přetiskla Mladá fronta abdikační dopis²⁴⁵ Antonína Novotného a shodně jako Rudé právo informuje o zasedání předsednictva Národního shromáždění a o přinesení abdikačního dopisu se shodnými časovými údaji. Předsednictvo vyjádřilo souhlas s žádostí uvolnit Antonína Novotného z funkce. Mladá fronta dále přináší článkem zprávu²⁴⁶ o udělení milosti Janu Benešovi dne 21.3.1968. Dále Mladá fronta otiskuje zprávu²⁴⁷ zahraničních agentur o ohlasech na rezignaci Antonína Novotného. Zpravodaj agentury Reuters označil Novotného za člověka, který byl kdysi považován za nejstálejšího politického předáka ve východní Evropě, protože přežil éru Stalinovu i Chruščovovu. Na druhé straně se Mladá fronta obsáhle věnuje ještě případu Šejna v článku *Případ Šejna ve světle skutečností*²⁴⁸, kde autor Václav Šíma sleduje jeho kariérní postup. Dvacátého čtvrtého března již na první straně Mladá fronta spekuluje v článku *Návrhy na prezidenta* o možných kandidátech. Zmiňuje se o Smrkovském, Novomeském a Svobodovi – „Zástupci přípravného výboru českého domácího odboje a českých partyzánů odeslali prvnímu tajemníkovi ÚV KSC Alexandru Dubčekovi dopis, v němž jej informují o své schůzi, kde projednali otázku volby nového prezidenta ČSSR. Navrhují 3 kandidáty: Smrkovský, Novomeský, Svoboda.(...)“²⁴⁹ Dvacátého pátého března píše Mladá fronta na druhé straně v článku *ČSSR hledá nové cesty*

²⁴³ Poslanci se sjednotili na způsobu volby prezidenta. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 30. 3. 1968, roč. 48, č. 89, s. 1. viz Přílohy

²⁴⁴ Zaplava souhlasu. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 30. 3. 1968, roč. 48, č. 89, s. 1. viz Přílohy

²⁴⁵ Abdikace prezidenta republiky. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 23. 3. 1968, roč. XXIV, č. 82, s. 1. viz Přílohy

²⁴⁶ Milost Janu Benešovi. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 23. 3. 1968, roč. XXIV, č. 82, s. 1. viz Přílohy

²⁴⁷ O vývoji u nás. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 23. 3. 1968, roč. XXIV, č. 82, s. 1. viz Přílohy

²⁴⁸ ŠÍMA, Václav. Šejna ve světle skutečností. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 23. 3. 1968, roč. XXIV, č. 82, s. 2. viz Přílohy

²⁴⁹ Návrhy na prezidenta. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 24. 3. 1968, roč. XXIV, č. 83, s. 1.

(*Ohlasy na události u nás*), (Bělehrad) že lidé, kteří svými názory a svým postavením bránili pozitivním proudům, pozvolna odcházejí.²⁵⁰ Na stejné straně otiskla redakce Mladé fronty své stanovisko²⁵¹ k budoucímu prezidentovi. Podle redakce by to měla být osobnost, která je známá oběma národům, těší se jejich důvěře a má dobré jméno v zahraničí.

Dvacátého sedmého března se okruh možných kandidátů podle Mladé fronty zvětšil o další jména jako Čestmír Císař, Hanzelka, Gustáv Husák, Ota Šik.²⁵² Na páté straně zveřejňuje Mladá fronta průzkum veřejného mínění²⁵³, který mluví o nebývalém zájmu o politiku. Odchod Novotného z funkce prezidenta republiky podpořilo 82 % dotázaných.

Dvacátého devátého března Mladá fronta informuje²⁵⁴ o zvolení Ludvíka Svobody kandidátem KSČ na prezidenta republiky a dále plénum ÚV KSČ schválilo rezignaci Antonína Novotného. Třicátého března přicházejí příznivé ohlasy na vývoj v Československu, *Pozornost světového tisku je upřena k ČSSR.*²⁵⁵

²⁵⁰ ČSSR hledá nové cesty (*Ohlasy na události u nás*). *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 25. 3. 1968, roč. XXIV, č. 84, s. 2.

²⁵¹ HÁJEK, Miroslav. Naše poznámka – Kdo bude prezidentem? *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 25. 3. 1968, roč. XXIV, č. 84, s. 2.

²⁵² Kdo za prezidenta? *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 27. 3. 1968, roč. XXIV, č. 86, s. 2.

²⁵³ Nebývalý zájem o politiku. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 27. 3. 1968, roč. XXIV, č. 86, s. 5.

²⁵⁴ Ze schůze pléna ÚVKŠČ. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 29. 3. 1968, roč. XXIV, č. 88, s. 1.

²⁵⁵ Příznivé ohlasy – Pozornost světového tisku upřena k ČSSR. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 30. 3. 1968, roč. XXIV, č. 89, s. 1.

6. Období od 31. 3. – 7. 4. 1968

Den po svém zvolení trávil Ludvík Svoboda doma ve své vile. Jeho kancléř Ladislav Novák ho informoval telefonicky celý den o blahopřejných telegramech, které chodily na jeho adresu. První pracovní den nového prezidenta nastal až 1. dubna 1968. Lidé čekali na to, jak se nový prezident postaví k reformním krokům, které byly v plném proudu. Ludvík Svoboda z titulu své funkce začal navštěvovat všechny kraje a všude vystupoval s projevy podporujícími reformní kroky „Pražského jara“ a Akčního programu. Stavěl se na stranu reformního křídla, vedle Dubčeka, Smrkovského a jiných.

V dubnu byl zveřejněn průzkum veřejného mínění vedený Ústavem veřejného mínění, ve kterém v březnu jen 11 % dotázaných uvedlo Ludvíka Svobodu jako možného kandidáta na prezidenta a již o tři týdny později v dubnu, po jeho zvolení, byl zaznamenán téměř 100 % souhlas veřejnosti s volbou nového prezidenta. Ve svých projevech i nadále zdůrazňoval orientaci Československa na SSSR. Objevily se i zmínky o západních účastnících bojů proti hitlerovskému Německu a jejich podíl na našem osvobození, který byl záměrně zamlčován. „Pražské jaro“ chápal L. Svoboda spíše jako rehabilitaci režimu, promítnutou především do osudů těch, kteří byli minulým režimem postupně odstraněni a vyřazeni, či dokonce popraveni (gen. Píka). Byla to jedna důležitá, ba dokonce hlavní myšlenka úsilí o reformu a rehabilitaci socialismu jako společenského řádu. Myslím, že tyto skutečnosti resp. poznatky jsou důležité pro porozumění motivace postojů Ludvíka Svobody v narůstající vnitropolitické „Krizové situaci“. Dá se říci, že všichni ho brali jako poctivého a čestného člověka, majícího na zřeteli zájem lidu a vlasti – z pohledu vojáka a vlastence.²⁵⁶

Po své volbě způsobil Ludvík Svoboda rozruch, když se rozhodl položit věnce k hrobům minulých prezidentů. Zvolil si pořadí podle doby jejich úřadu, tedy: Masaryk, Beneš, Gottwald, Zápotocký, což mu připadalo logické. Bylo mu však doporučeno, aby nejdříve odjel na Vítkov k mauzoleu a až pak navštívil hroby Masaryka a Beneše.²⁵⁷

Při přestavbě vedení strany v dubnu 1968 se sice do předsednictva strany dostali reformisté jako Kriegel, Smrkovský, Císař, kteří začali zastávat důležité funkce, ale početně měli politicky konzervativní členové vedení převahu až do intervence vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968. Během celého reformního procesu tak vedení komunistické strany

²⁵⁶ NOVÁK, Ladislav: *Kancléřem tři prezidentů*. Praha: Petrklíč, 2002. ISBN 80-7229-039-8, s. 71.

²⁵⁷ BUDINSKÝ, Libor: *Deset prezidentů*. Praha: Euromedia-Knižní klub, 2003. ISBN 80-242-0966-7, s. 188.

nebylo jednotné.²⁵⁸ I když byli poslanci Národního shromáždění zvoleni ještě z dob Novotného, podařilo se hlavně díky zavedení tajného hlasování, vytvořením nových parlamentních výborů a větší otevřenosti veřejnosti vytvořit z Národního shromáždění „diskusní fórum a dělný legislativní orgán“.²⁵⁹

6.1 Rudé právo

Prvního dubna se Rudé právo vrací k volbě prezidenta. Novému prezidentovi chodí další a další blahopřejné dopisy²⁶⁰ ke zvolení. Na třetí straně v článku *Mezinárodní ohlas volby nového čs. prezidenta*²⁶¹ je zdůrazňována prestiž Ludvíka Svobody a morální kredit této československé osobnosti. Kvitována je i shoda obou národů na této osobnosti. Druhého dubna zasedá Ústřední výbor KSC, noviny přinášejí krátkou zprávu²⁶² z tohoto zasedání, kde je vyzdvížena síla strany v rozhodujícím procesu demokratizace. Na druhé a třetí straně je rozsáhlý projev²⁶³ Alexandra Dubčeka, ve kterém prezentuje svoje vize v pokračování demokratizačního procesu. Třetího dubna informují²⁶⁴ noviny o připravovaném zákonu o soudních rehabilitacích. Jiří Hendrych požádal²⁶⁵ o zproštění svých funkcí. Čtvrtého dubna přišel²⁶⁶ Rudé právo o Ludvíku Svobodovi v souvislosti s poděkováním za blahopřání sovětským představitelům ke zvolení d funkce prezidenta.

²⁵⁸ PAUER, Jan: Praha 1968: vpád Varšavské smlouvy: pozadí, plánování, provedení. Praha: Argo, 2004. ISBN 80-7203-558-4, s. 26.

²⁵⁹ PAUER, Jan: Praha 1968: vpád Varšavské smlouvy: pozadí, plánování, provedení. Praha: Argo, 2004. ISBN 80-7203-558-4, s. 27.

²⁶⁰ Další blahopřání prezidenta republiky. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 1. 4. 1968, roč. 48, č. 91, s. 1.

²⁶¹ Mezinárodní ohlas volby nového čs. prezidenta. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 1. 4. 1968, roč. 48, č. 91, s. 3.

²⁶² Zasedá ústřední výbor KSC. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 2. 4. 1968, roč. 48, č. 92, s. 1.

²⁶³ Projev soudruha A. Dubčeka na plénu ÚV KSC. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 3. 4. 1968, roč. 48, č. 92, s. 1.

²⁶⁴ Chystá se zákon o soudních rehabilitacích. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 3. 4. 1968, roč. 48, č. 93, s. 1.

²⁶⁵ Soudruzi V Koucký a J. Hendrych požádali o zproštění z funkcí. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 3. 4. 1968, roč. 48, č. 93, s. 1.

²⁶⁶ Poděkování prezidenta L. S. za blahopřání sovětských představitelů. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 4. 4. 1968, roč. 48, č. 94, s. 1.

Pátého dubna informuje Rudé právo o zvolení nového předsednictva a sekretariátu ÚV KSČ, který podal návrh na demisi dosavadní vlády a doporučil prezidentu republiky pověřit sestavením vlády Oldřicha Černíka. Při tomto zasedání vystoupil i Antonín Novotný se svým příspěvkem: „(...) přihlásil se k závěrům lednového zasedání ÚV KSČ. Hovořil o vývoji uplynulých 20.let, o jeho kladech i nedostacích a v této souvislosti připomněl význam závěrů VIII. sjezdu strany. Uvedl, že v minulých letech se staly i vážné chyby a deformace. Za největší z nich označil nezákonnosti z 50.let, jež zůstanou temnou skvrnou v naší poválečné historii. Skupina Novotný se pak sebekriticky vyslovil k vlastnímu podílu na nedostacích a chybách a odmítl pověst, že v době konání prosincového a lednového pléna ÚV KSČ chtěl jakkoliv využít armády.“²⁶⁷ Na druhé straně jsou vyobrazeni²⁶⁸ noví členové a kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV KSČ s jejich stručnými životopisy.

Šestého dubna skončilo plenární zasedání Ústředního výboru KSČ, na kterém byl jednomyslně schválen akční program strany. Rudé právo přináší velmi podrobnou zprávu²⁶⁹ o tomto zasedání. Sedmého dubna podala vláda demisi. Rudé právo o tom informovalo na první straně²⁷⁰. Prezident republiky pověřil sestavením nové vlády Oldřicha Černíka.

6. 2 Mladá fronta

Třicátého prvního března je první strana²⁷¹ Mladé fronty celá o zvolení Ludvíka Svobody prezidentem republiky. Je zde umístěna fotografie Ludvíka Svobody a jeho projev ke zvolení a také projev Alexandra Dubčeka. Přicházejí první blahopřejné dopisy a telegramy²⁷². Ve svém projevu podpořil Ludvík Svoboda obrodný proces a vyjádřil se pro jeho pokračování. Alexander Dubček zase hovoří o kvalitách Ludvíka Svobody a o jeho zásluhách. Druhého dubna se vyjadřuje Alexander Dubček k dalšímu politickému vývoji. Ve

²⁶⁷ Plénium ÚV KSČ zvolilo předsednictvo a sekretariát ÚV KSČ. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 5. 4. 1968, roč. 48, č. 95, s. 1. viz Přílohy

²⁶⁸ *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 5. 4. 1968, roč. 48, č. 95, s. 2. viz Přílohy

²⁶⁹ Skončilo plenární zasedání ústředního výboru KSČ. Akční program strany jednomyslně schválen. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 6. 4. 1968, roč. 48, č. 96, s. 1. viz Přílohy

²⁷⁰ V sobotu dopoledne na mimořádné schůzi vláda podala demisi. *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 7. 4. 1968, roč. 48, č. 97, s. 1. viz Přílohy

²⁷¹ Ludvík Svoboda prezidentem republiky. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 31. 3. 1968, roč. XXIV, č. 90, s. 1. viz Přílohy

²⁷² Prvá blahopřání. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 31. 3. 1968, roč. XXIV, č. 90, s. 1. viz Přílohy

uvém článku *Rozvoj demokracie je cestou k uvědomělé kázní*²⁷² naznačuje další prohlubování demokratických principů do širší stranické základny. Třetího dubna skládá²⁷⁴ Jiří Hendrych své funkce a dává je k dispozici. Novému prezidentovi přicházejí další blahopřejné dopisy např. z Koreje, Vietnamu, Belgie, Pákistánu, Afghánistánu nebo Švýcarska.²⁷⁵ Na pořad dne se dostaly²⁷⁶ také rehabilitace politických vězňů. Mladá fronta se zabývá připravovaným zákonem o této problematice.

Čtvrtého dubna v rubrice *Telegraficky*²⁷⁷ je zpráva o Ludvíku Svobodovi v souvislosti se zasláním blahopřejného dopisu do Senegalu a poděkováním za blahopřání z Moskvy. Pátého března Mladá fronta v článku *Diskuse a kádrové otázky*²⁷⁸ na první straně píše o doporučení KSČ na změny ve vládě a v Národním shromáždění. Josef Smrkovský vyzývá mladou generaci k větší spolupráci na obrodném procesu. Šestáho dubna se Mladá fronta věnuje diskusi na plénu ÚV KSČ, kde vystoupil se svým projevem mimo jiné i Antonín Novotný, který se snaží hájit omyly minulých let: „(v souvislosti s politickými procesy) Když jsem začal přicházet na to, o co jde, řekl jsem si, že udělám cokoli bude v mých silách, abych zabránil opakování podobných věcí. Nebylo lehké poznat skutečnou pravdu, probrat se navrženými obviněními, prosazovat rehabilitaci proti těm, kdo měli vinu na nezákonnostech. I na tom, že se mnohé v tomto směru podařilo, myslím, že i já mám svůj podíl.“²⁷⁹

²⁷² DUBČEK, Alexander. Rozvoj demokracie je cestou k uvědomělé kázní. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 2. 4. 1968, roč. XXIV, č. 92, s. 1.

²⁷³ Diskuse pokračuje – Hendrych a Koucký dali k dispozici své funkce. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 3. 4. 1968, roč. XXIV, č. 93, s. 1.

²⁷⁴ Další blahopřání. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 3. 4. 1968, roč. XXIV, č. 93, s. 1.

²⁷⁵ Na pořad rehabilitace. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 3. 4. 1968, roč. XXIV, č. 93, s. 1.

²⁷⁶ Telegraficky. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 4. 4. 1968, roč. XXIV, č. 94, s. 1.

²⁷⁷ Z pátého dne jednání pléna ÚV KSČ. Diskuse a kádrové otázky. *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 5. 4. 1968, roč. XXIV, č. 95, s. 1. viz Přílohy

²⁷⁸ Z diskuse na plénu ÚV KSČ. Soudruh Antonín Novotný. *Mladá fronta: Organ ústředního výboru Komunistické strany*. 6. 4. 1968, roč. XXIV, č. 96, s. 2. viz Přílohy

7. Závěr

Reformní myšlenky a tlaky, které se ve společnosti koncem roku 1967 a začátkem následujícího roku postupně dostávaly do povědomí společnosti, nebyly hnutím proti socialismu, ale hnutím za lepší socialismus. Lidé věděli, že na Západě věci fungují lépe, ale netoužili po zásadní změně ve státním zřízení republiky. Věděli, že životní úroveň není tak vysoká jako na Západě, zároveň ale přiznávali, že se toho od nich mnoho nepožaduje. Stát měl širokou sociální síť a lidé na tyto sociální jistoty slyší. V roce 1967 navštívil některou ze západních zemí každý padesátý²⁸⁰ občan Československa. Chtěli pouze do stávajícího systému zakomponovat občanské zásady a dodržování lidských práv. S odstupem času se dá říci, že totalitní režim v letech 1966-68 byl nejpříjemnějším režimem za celých čtyřicet let komunismu v Československu.

Všudypřítomné připomínání Sovětského svazu a slovo „družba“ na každém rohu zlofky. Orientace na Východ měla ale své racionální opodstatnění. Československý národ trpěl tzv. Mnichovským traumatem²⁸¹. I přes mezinárodní smlouvy o pomoci v případě napadení, které uzavřelo Československo v průběhu dvacátých a třicátých let se západními spojenci např. s Francií, nepřišel v roce 1938 Československu nikdo na pomoc a spíše naopak bylo Mnichovskou dohodou obětováno. Čas, který uplynul od druhé světové války nebyl tak dlouhý, aby lidé zapomněli na hrůzy, kterých se dopustili Němci. V Československu se tak utvrdil názor, že nepřítel přichází vždy ze Západu. Vyvrácení této zkušenosti na sebe nenechalo dlouho čekat (srpen 1968). Volbu mezi kapitalismem a socialismem tak lze chápat jako volbu mezi Němci a Rusy.

Obsah novin byl na počátku roku 1968 zaměřen na hodnocení výsledků v zemědělství a v průmyslu. Kritika Novotného vedení strany se neobjevila. Reakce na jeho odstoupení z funkce prvního tajemníka ÚV KSČ byla pouhým konstatováním situace bez souvislostí. Do odstoupení Novotného z funkce prvního tajemníka média nezasáhla. Šéfredaktoři vyčkávali s informováním o zákulisních bojích ve straně, které byly už od podzimu 1967 a po prosincovém zasedání ÚV KSČ evidentní. Toto odstoupení nebylo v důsledku vlivu médií, neboť se o této možnosti vůbec nemluvilo. Až ke konci ledna 1968 se objevila kritika bývalého vedení. Jednalo se o nepřímou kritiku, zejména hospodářské situace, za kterou neslo

²⁸⁰ VANČURA, Jiří: *Naděje a zklamání: Pražské jaro 1968*. Praha: Mladá fronta. 1990. ISBN 80-204-0179-2, s. 11.

²⁸¹ PAUER, Jan: *Praha 1968: vpád Varšavské smlouvy: pozadí, plánování, provedení*. Praha: Argo. 2004. ISBN 80-7203-558-4, s. 18.

byvalé vedení objektivní odpovědnost. V těchto nepřímých poznámkách můžeme vyčíst kritiku Novotného vedení komunistické strany. Po lednovém odstoupení Novotného lze pozorovat od konce ledna 1968 v novinách uvolnění obsahu. Objevuje se více politických zpráv, publicistických článků a je rehabilitována i sociologie, která poprvé zveřejňuje do té doby neuváděné výsledky veřejného mínění.

V březnovém období pak noviny již naplno fungují jako informační médium. Píší převážně o politických věcech, objevují se zakázaná témata, ale žádosti o odstoupení Antonína Novotného z funkce prezidenta zaznamenáváme až od poloviny března. Novináři kritizují politické procesy, hospodářskou situaci, špatný vztah ke Slovensku, ale Novotného zatímto skutečnostmi, za které z historického pohledu nesl významný podíl, nespojují. I přesto noviny díky nepřímé kritice výrazně přispívají k abdikaci Novotného, neboť zapojují do politického života země společnost.

V druhé polovině března informují noviny o různých zasedáních, kde účastníci požadují odstoupení Novotného z prezidentské funkce. Společnost se výrazně podílí na diskuzi o budoucím prezidentovi a dá se říci, že v komunistickém režimu paradoxně noviny komunistické strany (Rudé právo) pomáhají vytvořit atmosféru této diskuze na svých stránkách.

Požadavek na změnu ve funkci prezidenta však vychází nejdříve z KSČ, a ne z médií. Novotný abdikuje 23. 3. a druhý den přináší Rudé právo na titulní straně krátký rozhovor s generálem Svobodou o svobodě. Přitom diskuze o možných kandidátech se teprve rozbíhá. V Rudém právu ani v Mladé frontě se od počátku roku 1968 do 24. 3. o Svobodovi nepíše.

Na příkladu prvních tří měsíců roku 1968 je vidět, jak de facto nefunkčnost cenzury vyvolá reakci ve změně obsahu a uvolnění svázaných pravidel redakční práce. Komunistická strana tak po odstoupení Antonína Novotného poznala sílu sdělovacích prostředků. Činnost sdělovacích prostředků zasáhla do politické situace tím, že informovala veřejnost o politickém dění ve státě. Nedá se ale říci, že by noviny měly přímý vliv na změnu politické situace. Komunistická strana držela i přes „uvolnění“ rozhodovací proces ve svých rukou. Noviny jí vytvořily pouze atmosféru pro změny.

8. English summary

Reform ideas and impulses, that appeared in Czechoslovak society from the late 1967 and beginning of the year 1968, were not a motion against socialism but a motion for better socialism. People only wanted the civil fundamentals and common rights to be incorporated into the actual political system. Looking back at that time we can say, that in Czechoslovakia during the period of 1966-68 totality at this time was the most acceptable government in last forty years.

The tendency to focus on the Soviet Union had its reasonable ground. The Czechoslovak nation suffered from the so-called "Munich trauma". The period which had passed from the World War II, wasn't sufficient for people to forget on the dread of World War II. In Czechoslovakia dominated an opinion that the enemy comes from the West. And this opinion was strongly supported by the communist government. The choice between capitalism and communism should be looked at the choice between Germans and Russians.

The year 1968 came suddenly. The actual political system under the leadership of Antonin Novotný had problems with economy, which had accumulated for twenty years. Antonin Novotný had been president since 1957 and actually since 1953 was he the first secretary of Communist party. At the beginning of 1968 he had to resign from the office of first secretary. The media had no influence on this fact and their information were rather circumspect. After this demission came surely relief and from the end of January 1968 the media began to notify politic events more critically.

Situation brought to the boil on March 1968. The newspaper (Rudé právo, Mladá fronta) came with more actual information about political cases in the fifties, about the death of Jan Masaryk or about the terrific situation in the prison service. The president, who was the leader of the republic for almost ten years was blamed for this by the media. Antonin Novotný abdicated on 23. 3. 1968 under the pressure of public. After the democratic discussion, but under the control of Communist Party, was elected Ludvík Svoboda for this post.

Media contributed to creation of the atmosphere. Newspaper in March 1968 played the role as the media in we can say, the democratic states. But the media can't be said to come with the politic resolution as the first. The last decision was always made by the Communist Party.

9. Deutsches Resümee

Die Reformideen und Spannungen, die sich seit Ende des Jahres 1967 und dem Anfang des Jahres 1968 in die Gesellschaft zukommen, waren nicht die Bewegungen gegen den Sozialismus aber Bewegungen für besseren Sozialismus. Die Leute wollten nur ins bisherige System die Bürgergrundsätze und Menschenrechte eingliedern. Mit einem Abstand von Zeit kann man sagen, dass in dieser Dauer (1966-68) der Totalität ein akzeptabelstes Regime per vierzig Jahre des Kommunismus in der Tschechoslowakei war.

Die Orientation auf die Sowjetunion hatte die Stichhaltigkeit. Das tschechoslowakische Volk erlitt unter dem s. g. „Münchner Trauma“. Die Zeit, die von dem Zweiten Weltkrieg verfloss, war nicht ausreichend, damit die Leute auf Schrecken des Krieges vergessen konnten. In der Tschechoslowakei regierte die Meinung, dass der Feind aus dem Westen käme. Und bisheriges Regime unterschützte diese Meinung. Die Wahl zwischen Kapitalismus und Sozialismus kann man als die Wahl zwischen Deutsche und Russen begreifen.

Es kam das Jahr 1968. Der bisherige Regime unter Führung des Menschen Antonín Novotný hatte Probleme mit Wirtschaft, die in letzten Jahren sammelten. Seit dem Jahr 1957 war Antonín Novotný der Präsident und schon seit dem Jahr 1953 war er der erste Sekretär des Zentralkomitees der kommunistischen Partei der Tschechoslowakei. Am Anfang des Jahres 1968 musste er aus dem Amt des Sekretärs ausscheiden. Auf dieser Wirklichkeit hatten die Medien keinen Einfluss und ihre Benachrichtigung war sehr bedächtigt. Nach dieser Überberufung käme sichere Erledigung und von Ende des Januars 1968 fingen die Medien über das politischen Geschehen kritisch informieren an.

Diese Situation kulminierte in der Mitte März 1968. Die Zeitungen (Rudé právo, Mladá fronta) kamen mit neuen verblüffenden Informationen über die politischen Prozesse aus den fünfzigsten Jahren, über den geheimnisvollen Tod des Jan Masaryk oder strenge Bedingungen im Gefängniswesen. Aus diesen Tatsachen beschuldigten die Medien den Präsidenten Antonín Novotný, der fast zehn Jahre an der Spitze der Republik stand. Am 1. April 1968 gedankte Antonín Novotný unter dem Druck der öffentlichen Meinung ab. Auf dem Sitz nach demokratischer Diskussion aber unter Parteileitung wurde Ludvík Svoboda gewählt. Die Medien trug zu Bildung der Atmosphär bei. In März 1968 füllten die Zeitungen eine Schikung als die anderen Zeitungen in anderen westlichen Ländern. Man kann aber nicht sagen, dass Medien als erste mit dieser Lösung kämen. Die kommunistische Partei war die ; die entschied.

10. Použitá literatura a prameny

POUŽITÁ LITERATURA

- BUDINSKÝ, Libor: *Deset prezidentů*. Praha: Euromedia-Knižní klub, 2003. ISBN 80-242-0966-7
- CÍSAŘ, Čestmír: *Paměti: nejen o zákulisí Pražského jara*. Praha: SinCon, 2005. ISBN 80-86718-56-5
- ČERNÝ, Rudolf: *Exprezident: vzpomínky Antonína Novotného*. 3. díl. Říčany u Prahy: Orego, 1999. ISBN 80-86117-01-4
- ČERNÝ, Rudolf: *Antonín Novotný: Pozdní obhajoba (Hovory s mužem, který nerad mluvil)*. Praha: Kiezler Publisher, 1992. ISBN neuváděno
- FELCMAN, Ondřej: *Vláda a prezident: období Pražského jara (prosinec 1967 - srpen 1968)* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; Díl 8, sv. 1). Brno: Doplněk, 2000. ISBN 80-7285-004-8
- GRONSKÝ, Ján: *Dokumenty k ústavnímu vývoji Československa II. (1945-1968)*. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-765-8
- GRONSKÝ, Ján: *Dokumenty k ústavnímu vývoji Československa III. (1968-1989)*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0024-2
- HOPPE, Jiří: *Pražské jaro v médiích: výběr z dobové publicistiky* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; Díl 11). Brno: Doplněk, 2004. ISBN 80-7239-162-3
- KADLEC, Vladimír: *Podivné konce našich prezidentů*. Hradec Králové: Kruh, 1991. ISBN 80-7031-612-8
- KAPLAN, Karel; KOSATÍK, Pavel: *Gottwaldovi muži*. Praha: Paseka 2004. ISBN 80-7185-616-9
- KLUSÁKOVÁ – SVOBODOVÁ, Zoe: *Ludvík Svoboda: životopis*. Kroměříž: Město Kroměříž 2005. ISBN 80-239-4706-0
- KONČELÍK, Jakub: *Proměny řízení a kontroly médií v roce 1968*. In: Konsolidace vládnutí a podnikání v České republice a v Evropské unii: (příspěvky z konference konané v Praze ve dnech 31.10-2.11.2002). Praha: Matfyzpress, 2002, s. 313-329. ISBN 80-85863-00-2
- MALEČEK, Stanislav: *Byli jsme při tom*. Praha: Klub novinářů Pražského jara 1968, 1993. ISBN neuváděno
- NOVÁK, Ladislav: *Kancléřem tří prezidentů*. Praha: Petrklíč, 2002. ISBN 80-7229-039-8

- PAUER, Jan: *Praha 1968: vpád Varšavské smlouvy: pozadí, plánování, provedení*. Praha: Argo, 2004. ISBN 80-7203-558-4
- PECKA, Jindřich: *Spontánní projevy Pražského jara 1968-1969* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; sv. 1). Brno: Doplněk, 1993. ISBN 80-85270-19-6
- PERNES, Jiří: *Takoví nám vládli: komunističtí prezidenti Československa a doba, v níž žili*. Praha: Brána, 2003. ISBN 80-7243-162-5
- SCHULZ, Winfried; HAGEN, Lutz; SCHERER, Helmut; REIFOVÁ, Irena; KONČELÍK, Jakub: *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0827-8
- TOMEŠ, Jiří: *Československý biografický slovník*. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0443-2
- VANČURA, Jiří: *Naděje a zklamání: Pražské jaro 1968*. Praha: Mladá fronta, 1990. ISBN 80-204-0179-2
- VONDROVÁ, Jitka; NAVRÁTIL, Jaromír: *Mezinárodní souvislosti československé krize 1967-1970: Prosinec 1967 - červenec 1968* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970; Díl 4, sv. 1). Brno: Doplněk, 1995. ISBN 80-85270-44-7

PRAMENY

- *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 2. 1. 1968 – 7. 4. 1968, Roč. 48, čísla 1-97.
- *Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže*. 2. 1. 1968 – 7. 4. 1968, roč. XXIV, čísla 1-97.
- www.lidovky.cz
- www.totalita.cz
- www.wikipedia.cz
- www.hrad.cz
- www.psp.cz
- <http://walter-ulbricht.navajo.cz>
- *Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany*. 23. 3. 1968, roč. 48, č. 82, s. 1, 7.

11. Přílohy

1. Záznam vystoupení prvního tajemníka ÚV KSČ Alexandra Dubčeka na březnovém zasedání ÚV KSČ k návrhu na kandidaturu Ludvíka Svobody na úřad prezidenta republiky. 28.březen 1968, Praha.
2. Volba a slib prezidenta Ludvíka Svobody, 30. 3. 1968. Hovoří: poslanec Alexander Dubček, předseda Národního shromáždění Bohuslav Laštovička, prezident republiky Ludvík Svoboda
3. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 14. 3. 1968, roč. 48, č. 73, s.1.
4. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 15. 3. 1968, roč. 48, č. 74, s.1, 2.
5. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 16. 3. 1968, roč. 48, č. 75, s.1.
6. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 17. 3. 1968, roč. 48, č. 76, s.1.
7. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 18. 3. 1968, roč. 48, č. 77, s.1, 2.
8. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 19. 3. 1968, roč. 48, č. 78, s.1.
9. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže. 20. 3. 1968, roč. XXIV, č. 79, s.1.
10. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže. 21. 3. 1968, roč. XXIV, č. 80, s. 2.
11. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 21. 3. 1968, roč. 48, č. 80, s. 1.
12. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 22. 3. 1968, roč. 48, č. 81, s. 1.
13. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže. 22. 3. 1968, roč. XXIV, č. 81, s. 1.
14. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 23. 3. 1968, roč. 48, č. 82, s. 1, 7.

15. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže. 23. 3. 1968, roč. XXIV, č. 82, s. 1, 2.
16. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 24. 3. 1968, roč. 48, č. 83, s. 1, 2.
17. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 29. 3. 1968, roč. 48, č. 88, s. 1.
18. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 30. 3. 1968, roč. 48, č. 89, s. 1.
19. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže. 31. 3. 1968, roč. XXIV, č. 90, s. 1, 2.
20. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 2. 4. 1968, roč. 48, č. 92, s. 2.
21. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 5. 4. 1968, roč. 48, č. 95, s. 1, 2.
22. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže. 5. 4. 1968, roč. XXIV, č. 95, s. 1.
23. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže. 6. 4. 1968, roč. XXIV, č. 96, s. 2, 3.
24. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 6. 4. 1968, roč. 48, č. 96, s. 1.
25. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 7. 4. 1968, roč. 48, č. 97, s. 1.

*Záznam vystoupení prvního tajemníka ÚV KSČ Alexandra Dubčeka na březnovém zasedání ÚV KSČ k návrhu na kandidaturu Ludvíka Svobody na úřad prezidenta republiky. 1968, 28. března, Praha. (Felcman, Ondřej: *Vláda a prezident: období Pražského jara (prosinec 1967 - srpen 1968)* (Prameny k dějinám československé krize 1967-1970 ; Díl 1). Brno: Doplněk, 2000. ISBN 80-7285-004-8 str. 159)*

Soudruzi a soudružky,

jak již bylo zveřejněno, podal soudruh Antonín Novotný rezignaci na funkci prezidenta republiky a funkci člena předsednictva ÚV KSČ. Svou abdikaci soudruh Novotný odůvodnil takto: „Toto své rozhodnutí jsem učinil po bedlivé úvaze, vycházející z vnitřní úcty, která u nás v současné době je, dále z toho, abych pomohl svým krokem k dalšímu rozvoji socialistické společnosti, k upevnění naší socialistické vlasti.“

Jeho rezignaci přijalo předsednictvo ÚV KSČ na své schůzi dne 22. března. Je potřeba, aby ostatní složky Národní fronty rozhodly o návrhu ústředního výboru KSČ na společného kandidáta na funkci prezidenta republiky.

V zájmu urychlené konsolidace vnitropolitické situace a upevnění autority státu na demokratické základě považujeme za nutné uskutečnit volbu prezidenta bez dalších odkladů.

Předsednictvo na svém jednání o této věci vycházelo ze stanoviska, že volbu prezidenta republiky je třeba provést v souladu s platnou ústavou. Jsme toho mínění, že funkce prezidenta republiky má v naší společnosti hlubokou a demokratickou tradici. Náš lid uplatňuje v této funkci vyjádření suverenity a samostatnosti československého státu. Proto stojíme na stanovisku, že tuto funkci je třeba nejen zachovat, nýbrž v plném rozsahu obnovit a posilovat její tradiční místo a autoritu v životě, v myšlení a cítění naší společnosti, českého a slovenského národa.

Předsednictvo ústředního výboru posuzovalo několik návrhů na obsazení této funkce, které vzešly z iniciativy společenských organizací a byly také některé publikovány. Navrhováni byli zejména tito soudruzi: Ludvík Svoboda, Laco Novomeský, Josef Smrkovský, Otmar Husák, Čestmír Císař, Alexander Dubček, předseda ČSAV soudruh Šorm, soudruh Černík, soudruh Fierlinger a další jména, která uvádět nebudu.

Předkládání návrhů na rozdíl od předcházející praxe vyjadřuje nejen účast společenských organizací na tomto důležitém státním aktu, ale i to, s jakou vážností a starostí uplatňuje náš lid k požadavku, aby v čele jeho státu byl jeden z nejlepších jeho představitelů, kterým by se ztělesňovaly všechny ty vlastnosti a ty úkoly, kterými naše národy žily, žijí, a kterým by se ztělesňovaly všechno to, čím žije v současném období náš pracující lid.

V předsednictvu jsme se ujednotili, a to je velmi důležité pro provedené volby prezidenta republiky, že do funkce prezidenta by měl být navržen soudruh, který je spjat s tradicí národněosvobozenického boje a s tradicí socialistické výstavby našeho státu. Ujednotili jsme se, že bude správné v současné situaci navrhnout jako kandidáta Národní fronty soudruha, který by funkci prezidenta obnovil v jejím historicky vzniklém pojetí. Ujednotili jsme se, že by to měl být představitel československé socialistické státnosti, který svým činy i vlastností je znám již dlouhá léta všemu českému i slovenskému lidu.

Při posuzování jednotlivých kandidátů jsme vycházeli z reálné situace, která se v politickém vývoji strany i země vytvořila, a z potřeby jejího urychleného řešení. Hodnotili jsme klady i politickou vhodnost jednotlivých návrhů. Pro každý z nich mluvila řada vážných důvodů.

Po všestranné úvaze předsednictvo jednomyslně navrhuje, aby ústřední výbor schválil jako svůj návrh na kandidáta Národní fronty na tuto funkci soudruha Ludvíka Svobody. Při využitím ostatních soudruhů počítá předsednictvo ústředního výboru KSČ při změnách ve

Uložení vrcholných stranických a státních orgánů. Příslušné návrhy předloží předsednictvo v další části jednání ústředního výboru strany.

Jsmo přesvědčeni, že návrh na soudruha Svobodu odpovídá postulátům, které na funkci prezidenta klade socialistická společnost, i obrodnému procesu, který jsme nastoupili na závěr lednového pléna ústředního výboru strany a který tak vyzvedá význam národních, revolučních a demokratických tradic jako zdroje socialistické současnosti.

Jaké důvody vedou předsednictvo ústředního výboru k tomuto doporučení? Vycházíme především z ocenění historických zásluh, které si s. Svoboda získal v boji proti fašismu po boku Sovětské armády za obnovu naší vlasti a za rozvoj socialistického Československa.

Soudruh Svoboda svým životem ztělesňuje boj za svobodu a nezávislost našeho lidu. Jako dobrovolník se v řadách československých legií zúčastnil již bojů u Zborova a Kanišova. Buržoazní vlády kapitalistického Československa ho pro jeho demokratické a protifašistické smýšlení stíhaly. V červnu 1939 odešel do zahraničí, aby se zúčastnil odboje.

Po okupaci Polska přešel se svou vojenskou skupinou do Sovětského svazu, kde se stal velitelem prvního československého samostatného praporu, který pod jeho vedením zahájil hlavní cestu boje po boku Sovětské armády za osvobození naší vlasti.

Jeho rodina se stala obětí rozsáhlé nacistické perzekuce. Sedm jejích členů zahynulo v koncentračních táborech. Sedmnáctiletý syn soudruha Svobody byl popraven v Mauthausenu pro spolupráci se sovětskými parašutisty.

Soudruh Svoboda se stal členem košické vlády Národní fronty, byl ministrem národní obrany v Gottwaldově vládě i ve vládě obrozené Národní fronty, která vzešla z únorového vítězství našeho pracujícího lidu. Jeho odchod z vládních funkcí v roce 1952 byl neblahou důsledkem represivních opatření v souvislosti se známými opatřeními v období kultu osobnosti. Po odchodu z vládních funkcí soudruh Svoboda pracoval jako účetní JZD v Hroznětíně.

Svým životem soudruh Svoboda prokázal vřelý vztah k Sovětskému svazu a ke své československé vlasti. Je také dobře znám, vysoko ctěn a vážen v Sovětském svazu, stejně jako v ostatních socialistických zemích a v mezinárodním protifašistickém hnutí, požívá velké důvěry obou našich národů a našeho pracujícího lidu.

Soudruh Svoboda prokázal stejně vřelý vztah k revolučnímu boji strany, dělnické třídy našeho lidu za socialismus. Svým vystoupením v únoru 1948 rozhodně přispěl k tomu, aby mocná v této mocenské srážce stála na straně lidu. Je členem strany od roku 1948 a v období 1948-1950 byl členem ústředního výboru.

Soudruh Ludvík Svoboda žil tehdy a neustále životem pracujícího lidu. Pochází z dělnického prostředí a je s ním dodnes těsně spjat. Jako poslanec se aktivně podílel a stále se podílí na řešení zemědělských úkolů.

V posledním období se soudruh Svoboda mimo svou funkci poslaneckou aktivně podílel na činnosti ústředního výboru Svazu československo-sovětského přátelství a Svazu protifašistických bojovníků. V řadě článků a vystoupení, v mnohých besedách na závodech, v vesnicích a zejména s mládeží objasňuje tradice našeho národněosvobozeneckého boje, význam našeho přátelství k Sovětskému svazu a smysl našeho socialistického vlastenectví. Aktivně pracuje ve Vojenském historickém ústavu. Má vřelý vztah k Československému svazu mládeže a k mladým lidem zvláště, kteří také mají k němu velkou důvěru a úctu.

Známe vynikající osobní – a chtěl bych zdůraznit, což pro prezidentskou funkci je důležité – lidské vlastnosti soudruha Svobody. Vyniká pracovní a životní energií a vydatnou svěžestí. V zájmu plné informovanosti ústředního výboru bych chtěl uvést, že zdravotní prohlídka, uskutečněná lékařským kolegiem v Ústřední vojenské nemocnici v Praze, označila jeho nynější zdravotní stav jako dobrý.

Jsmo přesvědčeni, že je v současné době, soudružky a soudruzi, nejvhodnější podmínkou, která pomůže straně ke sjednocení našich národů, všech tříd a skupin naší

společnosti, dělnické třídy, rolnictva i inteligence do svorné, tvůrčí vlastenecké práce, nehledě na jeho pokročilý věk.

Předsednictvo je toho mínění, že tomuto návrhu není na překážku tradice dělnického kandidáta. Naopak, odpovídá duchu politiky strany, že se navrhuje kandidát všenárodní, představitel pokrokových tradic našeho lidu, osobnost nejvyšší morální autority. To proto, že obnovuje hodnot socialistického vlastenectví, tradic národněosvobozeneckého boje, jakož i principů socialistické etiky, která nachází v tomto návrhu výraz, má prvořadý význam pro další rozvoj socialismu v naší vlasti.

Svémi státnickými zkušenostmi, jakož i svými osobními vlastnostmi zabezpečí soudruh Svoboda výkon prezidentské funkce v souladu s ústavou a zákony země a s politickými cíli strany. Předsednictvo doporučuje schválit tento návrh, protože je hluboce přesvědčeno, že za dané politické situace plně odpovídá zájmům strany a že bude vřele přijat ve všech složkách Národní fronty i ve všech vrstvách našeho lidu.

Soudružky a soudruzi, předložil jsem vám návrh, na kterém se předsednictvo jednomyslně usneslo. Je na vás, abyste jej posoudili a vyjádřili se k němu.

Před zahájením rozpravy považuji za nutné seznámit vás s návrhem projednávání kandidáta na funkci prezidenta, kterého ústřední výbor schválil, na půdě Národní fronty a provedením volby.

V souladu s principy politiky Národní fronty předpokládáme, že návrh na kandidáta schválený naším ústředním výborem projednáme ihned po skončení schůze pléna představiteli ostatních politických stran a společenských organizací Národní fronty. Tento návrh projednají tyto složky v odpoledních hodinách na schůzích svých předsednictev.

Na pátek v 9.00 hodin je svolána stranická skupina komunistů-poslanců Národního shromáždění, na které budou poslanci seznámeni s usnesením ústředního výboru o návrhu kandidáta na prezidenta republiky. Na stranické skupině poslanci podepíší společný návrh kandidáta na funkci prezidenta republiky pro plénum Národního shromáždění. S obdobným programem se sejdou poslanci ostatních politických stran i bezpartijní.

Abdikace prezidenta republiky soudruha Antonína Novotného z funkce bude přijata na plénu Národního shromáždění téhož dne v 15.00 hodin.

Volba prezidenta bude provedena, jak již víte, v sobotu v 10.00 hodin ve Vladislavském sále Pražského hradu. Tomuto aktu budou přítomni všichni členové a kandidáti ústředního výboru a ústřední kontrolní a revizní komise. Předsednictvo ÚV KSČ je přesvědčeno, že zvolením prezidenta republiky učiníme důležitý krok k upevnění jednoty lidu k dalšímu rozvoji socialistické společnosti.

Soudružky a soudruzi, na závěr navrhuji, aby ústřední výbor

1. přijal rezignaci soudruha Antonína Novotného z funkce člena předsednictva a sekretariátu ústředního výboru KSČ a vyslovil souhlas s rezignací z funkce prezidenta Československé socialistické republiky;
2. schválil jako kandidáta ÚV KSČ na funkci prezidenta republiky soudruha Ludvíka Svobodu;
3. vyslovil souhlas s projednáním jeho kandidatury s představiteli ostatních politických stran a společenských organizací Národní fronty, aby se kandidát ÚV KSČ předložil Národnímu shromáždění jako společný kandidát Národní fronty;
4. pověřil soudruha Dubčeka zdůvodnit a přednést návrh na prezidenta republiky stranické skupině komunistů poslanců Národního shromáždění a plenární schůzi Národního shromáždění;

vyslovil souhlas s navrženým organizačním postupem a zahájením jednání pléna ÚV KSČ podle stanoveného programu v pondělí dne 1. dubna 1968, tak jak to bylo odhlasováno i nyní na návrh soudruha Lenárta.

Volba a slib prezidenta Ludvíka Svobody, 30. 3. 1968 *Hovoří: poslanec Alexander Dubček, předseda Národního shromáždění Bohuslav Laštovička, prezident republiky Ludvík Svoboda* (<http://www.psp.cz/eknih/1964ns/stenprot/021schuz/s021001.htm#av>)

Předseda NS. s. **Laštovička** (*zvoni*): Vážené Národní shromáždění, vážené soudružky a soudruzi poslanci, vážení hosté!

Učastní se schůzi Národního shromáždění Československé socialistické republiky svolanou k volbě prezidenta Československé socialistické republiky. Vítám vás a v našem středu zvláště tajemníka ústředního výboru Komunistické strany Československa soudruha Alexandra Dubčeka. (*Potlesk.*)

Národní shromáždění schválilo dne 29. března 1968 opatření předsednictva Národního shromáždění ze dne 22. března t.r., kterým byla přijata rezignace soudruha Antonína Novotného z funkce prezidenta republiky. V souladu s články 43 a 63 ústavy provede dnes Národní shromáždění volbu prezidenta republiky.

Předsednictvo Národního shromáždění navrhuje vám, soudružky a soudruzi poslanci, tento pořad schůze:

1) Volba prezidenta republiky,

2) slib zvoleného prezidenta.

Ukáží se přítomných poslanců, zda souhlasí s navrženým pořadem schůze. Prosim, aby vyjádřili souhlas zdvižením ruky. (*Děje se.*)

Děkuji. Pořad schůze Národního shromáždění je schválen.

Raději, že na dnešní schůzi je přítomno 288 poslanců. Nepřítomní jsou omluveni. Národní shromáždění je tedy způsobilé právoplatně se usnášet.

Soudružky a soudruzi poslanci, v historickém Vladislavském sále Pražského hradu přistupujeme k vysoce důležitému státnímu aktu za veliké politické aktivity v celé zemi, za mimořádné pozornosti a účasti všeho našeho lidu a našich národů.

V uplynulých dnech si poslanci Národního shromáždění osobně i četnými projevy živého zájmu, adresovanými Národnímu shromáždění, ověřili postoj občanů našeho socialistického státu k volbě prezidenta republiky. A nyní se znalostí vůle lidu, s vážností a odpovědností přistupují k úkolu, svěřenému jim ústavou republiky.

V uplynulých dnech byly vykonány potřebné politické přípravy pro odpovědné rozhodování. Jejich výsledek je shrnut v návrhu, který Národnímu shromáždění předloží jeho poslanec, I. tajemník ústředního výboru Komunistické strany Československa, soudruh Alexander Dubček.

Prosim nyní soudruha Alexandra Dubčeka, aby se ujal slova.

Posl. Alexander Dubček: Vážené Národné zhromaždenie, súdružky a súdruhovia poslanci, vážení hostia, drahí priatelia!

Národné zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa schádza v tejto pamätnej miestnosti Pražského hradu, aby ako najvyšší orgán štátnej moci splnilo jednu z najvýznamnejších úloh, ktorú mu ukladá ústava.

Keď rezignácii súdruha Antonína Novotného z funkcie prezidenta republiky prislúcha Národnému zhromaždeniu podľa ústavy povinnosť zvoliť menom všetkého pracujúceho ľudu nového prezidenta republiky.

V osobe prezidenta republiky videl náš ľud vždy predstaviteľa našej samostatnosti a československej štátnosti. Funkcia prezidenta republiky má v našej spoločnosti demokratickú a pokrokovú tradíciu. Jej socialistický obsah v posledných dvoch desaťročiach je nerozlučne spätý s víťazstvom pracujúceho ľudu vo februári 1948.

Učel som poverený predložiť návrh, aby za prezidenta Československej socialistickej republiky bol zvolený súdruh Ludvík Svoboda. (*Dlhotrvajúci potlesk.*)

Príprava tohto návrhu postupovala v súlade s ústavou i zásadami politiky Národného frontu. Kandidátovi rokoval Ústredný výbor Komunistickej strany Československa, ktorý sa obrátil so svojim návrhom na predstaviteľov ostatných zložiek Národného frontu. Na základe rokovania na pôde Národného frontu s predstaviteľmi všetkých politických strán a zložiek Národného frontu a skupín poslancov sa dospelo k spoločnému záveru. Iniciatíva Ústredného výboru Komunistickej strany Československa tak našla plnú podporu. Návrh na zvolenie súdruha Ludvíka Svobodu preto predkladám ako spoločný, všestranne a demokraticky oviazaný návrh Národného frontu Čechov a Slovákov.

Jeho kandidatúra sa stretla s živým ohlasom verejnosti, čo plne zodpovedá dnešnej aktivite spoločnosti.

Uvedením, že predložený návrh je všenárodný a že zodpovedá mienke pracujúcich, je skutočnosť, že po jeho uverejnení došlo na Ústredný výbor Komunistickej strany Československa a do Národného zhromaždenia veľké množstvo dopisov a rezolúcií, ktoré kandidatúru Ludvíka Svobodu vítajú a všestranne podporujú. Toto veľké množstvo priaznivých rezolúcií, dopisov, telegramov zo závodov, jednotných roľníckych družstiev, škôl, českých, moravských a slovenských krajov nasvedčuje tomu, že úplná väčšina pracujúcich - robotníkov, roľníkov a inteligencie, Čechov a Slovákov i príslušníkov ostatných národností podporuje tento návrh.

Predseda Ústredných výborov Československej strany ľudovej, Československej strany komunistickej, Strany slovenskej obrody a Strany slobody súhlasne prijali a privítali kandidatúru Ludvíka Svobodu, pretože v ňom vidia kandidáta všenárodného, predstaviteľa pokrokových tradícií a oslobodeneckého boja našich národov.

Predseda Ústrednej rady odborov podporuje kandidatúru súdruha Ludvíka Svobodu a vo svojom dopise uvádza, že jeho zásluhy uznávajú národy Sovietskeho svazu, ostatných komunistických krajín a že požíva vážnosť v širokých vrstvách nášho ľudu.

Predseda Slovenskej národnej rady sa tiež plne stavia za kandidatúru súdruha Svobodu a zdôraznilo, že slovenský národ si vysoko váži súdruha Svobodu pre jeho oddanosť veci socializmu, pre jeho vrelý priateľský vzťah k slovenskému národu. V jeho kandidatúre je zosobnenie symbolu bratského spoluzitia našich bratských národov Čechov a Slovákov.

S opravnou radosťou prijalo rozhodnutie o jeho kandidatúre tiež Predsedníctvo Ústredného výboru svazu protifašistických bojovníkov.

Okrem súhlasných stanovísk zaslali aj ďalšie organizácie Národného frontu, mnohé pracovné kolektívy a jednotlivci.

Na závažnej súčasnej politickej situácie sme dospeli k záveru, že návrh na súdruha Svobodu v danom období plne zodpovedá potrebám zjednotenia všetkých vrstiev nášho ľudu do spoločnej a plodnej práce. Návrh na zvolenie Ludvíka Svobodu za prezidenta republiky vychádza predovšetkým z jeho hodnotenia ako straníka a človeka, ktorý sa pre svoje zásluhy a vlastnosti teší všeobecnej úcte.

Uvedujeme pritom historické zásluhy, ktoré má z bojov za slobodu, nezávislosť a socialistický rozvoj československého štátu. Je výrazom našej úcty k tradíciám neodnooslobodzovacieho boja, ku kontinuite československej štátnosti, 50. výročiu, ktoré oslávime v tomto roku. Celým svojím životom je súdruh Svoboda spätý s bojom za nezávislosť nášho ľudu.

V rokoch prvej a druhej svetovej vojny a v rokoch povojnovej výstavby, ktoré zdieľal s bratmi najlepších synov našej vlasti, preukázal, že je skutočným vlastencom-komunistom. Ako mladý dobrovoľník sa zúčastnil bojov v československých légiách. Po návrate do vlasti pôsobil v rôznych vojenských funkciách. Bol profesorom na Vojenskej akadémii. V ťažkých dňoch Mnichova bol na strane tých, ktorí žiadali, aby sa so zbraňou v ruke bránila neotroknuteľnosť našej republiky. Ihneď po okupácii sa zapojil do legálnej práce a v júni 1939 odišiel do zahraničia, aby sa zúčastnil boja za obnovu československej samostatnosti a boja

proti nacistickému Nemecku. Po okupácii Poľska prešiel so svojou vojenskou skupinou do Sovietskeho sväzu, stal sa veliteľom I. československého samostatného práporu, ktorý vytváral v I. československý armádny sbor a prešiel po boku Sovietskej armády pod vedením generála Svobodu slávnu cestu boja proti fašistickému Nemecku až k oslobodeniu našej vlasti.

Týmto svojím bojom, ako aj ďalším životom je osobnosť generála Svobodu živým a trvalým telesným priateľstvom národov Československa a Sovietskeho sväzu.

Súduh Svoboda sa stal členom košickej vlády Národného frontu a získal veľké zásluhy o vybudovanie ľudovodemokratickej armády. Preukázal vrelý vzťah k revolučným bojom strany, robotníckej triedy a všetkého ľudu za socializmus. Patrí mu zásluha za to, že vo februári 1948 stála armáda na strane ľudu. Bol ministrom národnej obrany v Gottwaldovej vláde obrodeneho Národného frontu, ktorý vzišiel z februárového víťazstva nášho pravicujúceho ľudu.

Ľahý odchod z vládnych funkcií v roku 1952 bol neblahou súčasťou represívnych opatrení strednej doby. Odišiel z vlády a pracoval ako účtovník JRD v Hrozatíne na Třebíčsku. V roku 1956 bol povolaný späť do vojenskej činnosti a menovaný za náčelníka Vojenskej akadémie.

V poslednom čase sa súduh Svoboda popri práci vo Vojenskom historickom ústave a vykonávaní svojej poslanskej funkcie aktívne podieľal najmä na činnosti Svazu čs. sovietskeho priateľstva a Svazu protifašistických bojovníkov. V mnohých článkoch, vystúpeniach, besedách v závodoch, na dedinách a najmä mládeži objasňuje tradície nášho ľudnooslobodzovacieho boja, význam nášho priateľstva k Sovietskemu sväzu, zmysel ľudnoej hrdosti a československého socialistického vlastenectva.

Je to významný predstaviteľ československej štátnosti, ktorý pre svoje činy a vlastnosti je známy všetkému českému a slovenskému ľudu, je to predstaviteľ, ktorý je bytostne spätý s bojom, životom a prácou našich bratských národov.

Sme presvedčení, že v súčasnej dobe je Ludvík Svoboda najvhodnejšou osobnosťou, ktorá prispieje k ďalšiemu zjednocovaniu všetkého ľudu našich bratských národov Čechov a Slovákov i ostatných národnosti na tvorivú vlasteneckú prácu pre rozkvet a slávu našej československej vlasti.

Zodpovedá zásadám politiky komunistickej strany, že sa navrhuje kandidát, všenárodný predstaviteľ pokrokových tradícií nášho ľudu, osobnosť veľkej morálnej autority. To preto, že obnovu hodnôt socialistického vlastenectva tradícií ľudnooslobodzovacieho boja, ako aj princípov socialistickej etiky má veľký význam pre ďalší význam socializmu v našej vlasti.

Vnútené Národné zhromaždenie, navrhujem, aby bol v súlade so stanoviskom zložiek Národného frontu Ludvík Svoboda zvolený za prezidenta Československej socialistickej republiky. (Dlhotrjavúci potlesk.)

Předseda NS s. **Laštovička:** Děkuji soudruhovi Alexandru Dubčekovi.

Soudružky a soudruzi poslanci, soudruh Alexander Dubček přednesl návrh, aby presidentem Československé socialistické republiky byl zvolen poslanec Národního shromáždění, armádní generál Ludvík Svoboda.

Včerejšího dne se jednomyslně usnesli na svých schůzích poslanci, členové Komunistické strany Československa, členové Československé strany socialistické, Československé strany lidové, Strany slovenské obrody, Strany slobody a poslanci bez politické příslušnosti, že jejich jediným kandidátem je rovněž armádní generál Ludvík Svoboda.

Národnímú shromáždění je tedy předkládán jediný návrh. Táži se, zda někdo z přítomných poslanců má další návrh. (*Nikdo jiný návrh nepodal.*) Nemá.

Ľudeme tedy hlasovat o návrhu na zvolení poslance Národního shromáždění, armádního generála soudruha Ludvíka Svobody presidentem republiky.

Článek 51. článku ústavy Československé socialistické republiky je ke zvolení presidenta republiky zapotřebí souhlasu tří pětin všech poslanců, tedy 180 poslanců.

Článek usnesení 20. schůze Národního shromáždění bude volební akt proveden tajným hlasováním podle postupu schváleného na téže schůzi Národního shromáždění.

Či provedení volby byla na téže schůzi zvolena komise v tomto složení: - poslankyně Antónia Petrusová, předsedkyně komise a poslanci František Bubník, Jan Červinka, Emil Holáň, dr. Václav Hrabal, Magdalena Lapárová, dr. Jozef Lukačovič a Ferdinand Tomášik jako členové komise.

Či dím nyní komisi Národního shromáždění, aby se ujala svého úkolu (*Členové komise se ujmají svého úkolu.*)

Či soudružky a soudruzi, zahajují volbu presidenta republiky.

Či dím poslance Národního shromáždění, aby se odebrali do přilehlého sálu bývalého Národního sněmu, kde jim členové komise pro provedení voleb vydají hlasovací lístky. Po provedení hlasovacích lístků vloží je poslanci do urny, která je umístěna zde ve Vladislavském sále. Všechny ostatní účastníky schůze Národního shromáždění žádám, aby po dobu volby zůstávali na svých místech.

Či dím nyní soudruhy poslance a soudružky poslankyně, aby přistoupili k volebnímu aktu. (*V 10.21 hod. začala volba presidenta republiky.*)

Či 11.12 hod. předseda NS s. Laštovička zvoní.)

Či dím soudružky a soudruzi poslanci! Na upozornění posl. dr. Petrusové, předsedkyně komise, se táži, zda ještě někdo z přítomných poslanců chce volit. (*Nikdo se nehlásil.*) Nikdo.

Či dím tedy, že hlasování je skončeno.

Či dím komisi Národního shromáždění, aby sečetla hlasy.

Či 11.28 hod. odevzdává předsedkyně komise s. Petrusová předsedovi NS s. Laštovičkovi výsledek volby.)

Či dím Národní shromáždění, vážené soudružky a soudruzi poslanci, vážení hosté! Vyhláším výsledek hlasování.

Či dím o volbě presidenta Československé socialistické republiky konané ve Vladislavském sále Pražského hradu dne 30. března 1968.

Či dím komise poslanců Národního shromáždění, kterou ustavilo Národní shromáždění ve své schůzi 29. března 1968 pro volbu presidenta republiky vydala poslancům Národního shromáždění 189 hlasovacích lístků.

Či dím po ukončení hlasování zjistila, že bylo odevzdáno celkem 288 platných hlasů.

Či dím z toho bylo odevzdáno pro navrženého kandidáta, armádního generála Ludvíka Svobodu 282 hlasů. (*Potlesk, shromáždění povstalo.*)

Či dím hlasování se zdrželo 6 poslanců.

Či dím počet odevzdaných hlasů pro kandidáta převýšil $\frac{3}{5}$ většinu, kterou ústava Československé socialistické republiky v článku 51 vyžaduje pro zvolení presidentem republiky.

Či dím podepsaní členové komise: Petrusová, Jan Červinka, Lukačovič, Holáň, Tomášik, Hrabal, Bubník, Lapárová; ověřeno vedoucím Kanceláře NS s. Kaiglem.

Či dím (Za zvuků fanfár z Libuše a potlesku všech přítomných v sále se odebirá předseda NS provázen předsedou vlády k posl. armádnímu generálovi Ludvíku Svobodovi a oslovuje ho:)

3. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 14. 3. 1968, roč. 48, č. 73, s.1.

Proletáři všech zemí, spojte se!

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO

RODINNÉ PRÁVO



lednou s navazek letního úbroby a Povaských chemických závodch v Žilné jsou i sduojene světliky s akrylon, sloučící k prosodilodní úbrobních hal. letich vyhodou je, že propozitě ultralialod paprsky a súdeinou propozitost má utec na 90 procent. Tim, že jsou sduojene, zabrahuje se jejich proseni. V tomto roce bych chtěl vyrobít asi 1000. Foto ČTK — J. VALKO

Ze schůze před

PRÁHA 13. března [2] — V minulých dnech proběhlo předsednictví ÚV KSČ předběžnou informací o průběhu rozpracování politického předstihu vlády. Všechny úkoly, které s koncem v březnu. Předsednictví schválilo postup čs. delegace na tomto se jednání a vyslovilo souhlas a deklaraci o chování míru v důsledku rozšíření americké agrese ve Vietnamu.

Komise ÚV KSČ o návrhu akčních

PRÁHA 13. března [2] — Na schůzi 12. března se jednání a závěr přijatých předstihův předstihem ÚV KSČ 18. února postupu příly práce na návrhu akčního programu KSČ do další etapy. V úvodu od 8. du 12. března posoudily na svých schůzích první zprávy návrhu akčního programu jednání a komise ÚV KSČ — ekonomická, ideologická, právní, komise pro otázku zemědělství a výřivky, pro otázku mládeže a pro otázku životní úrovně. K jednání komisi byli přizváni další členové a kandidáti ÚV KSČ soudruzi, kteří se podíleli na přípravě návrhu.

Všechny komise ÚV KSČ jednání zprávy posoudily za nezbytné formulovat akční program strany tak, aby se stal východiskem pro nastup k pozitivní a cílevědomé realizaci výsledků posledních plenárních sezení ÚV KSČ. Komise sice ocenily dovednost přípravné práce, které ověřily podstatné pohledy na řešení soudobých společenských problémů, současně však shodně zdůrazňovaly potřebu zařadit další práce tak, aby v důsledku jejich vyřízení bylo získáno čbárakter.

Co Vás bude zajímat

- DNESÍ SITUACE A NÁS POLITICKÝ SYSTÉM**
Článek doc. Z. Mlýnské strana 3
- ČESKOSLOVENSKÁ CESTA**
Před patnácti lety zemřel soudruh Klement Gottwald strana 3
- PO LEDNOVÉM PLENU ...**
Další dopisy členů naší redakci Rudého práva strana 3
- V ZAJMU SPRÁVEOLIVÝCH ROZHODNUTÍ**
Článek JUDr. Z. Hradský, předsedy Ústředí čs. advokacie strana 3
- K AKTUÁLNÍM OTÁZKÁM PRÁVNÍ POLITIKY**
Část memoranda vědecké rady a celozávodního úboru KSČ právnícké fakulty UK v Praze strana 5

ZPRÁVA ZE ZASEDÁNÍ VLÁDY

Z případu J. Šejny vyvodí vláda přísné závěry a důsledky

Co ke zločinu ozvučili v Severočeském kraji ● Buda se Praha ● Strukturační změny v hutním průmyslu ● Pozornost některých slovenských okrasům

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení. Zpráva vlády ozvučovacího zařízení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

Navázat na revoluční a demokratické tradice strany a lidu

Oslabování účinnosti politického systému ● Metody cizí tradicím strany ● Slovo k určitým obavám ● Demokratické je třeba dělat

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

Plnou podporu progresivním silám

Stavovské učelně Vysoké politické školy ÚV KSČ

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

PRÁHA 13. března [ČTK] — Na třináctém zasedání vlády předložila vláda zprávu o výrobě a instalaci zařízení k omezení ochrnutí v Severočeském kraji. Zlepšení ozvučení v této právně vyvolané oblasti má být dosaženo i vybudováním nových a modernizací stávajících ozvučovacího zařízení.

USA PŘIPRAVUJÍ SILNĚJŠÍ LETECKÉ NÁLETY NA VDR

4. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 15. 3. 1968, roč. 48, č. 74, s.1, 2.

5. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 16. 3. 1968, roč. 48, č. 75, s.1.

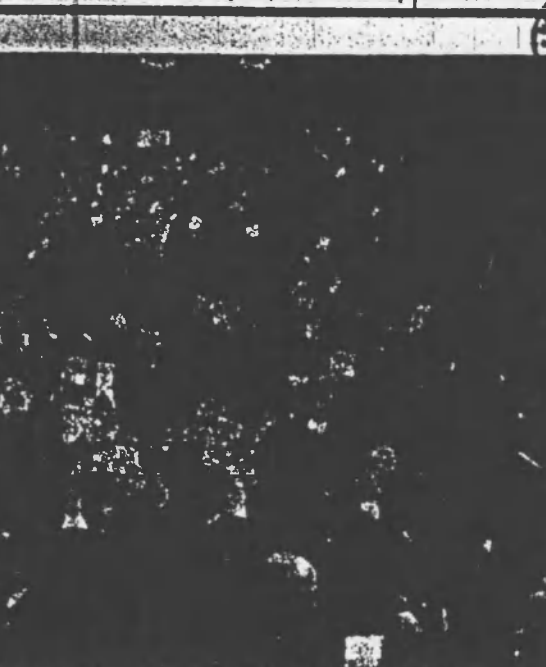
**6. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 17. 3.
1968, roč. 48, č. 76, s.1.**

7. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 18. 3. 1968, roč. 48, č. 77, s.1, 2.

DEJ PRÁVO

ROZKRESKOVANÁ KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA

ČÍSLO 77 — ROZKRESKOVANÁ (Právo) úterý 20. 7. 1948 — CENA 48 HA



Co letos připravuje výstavní Pizeti

Zabrala firma na zastřešovací výstavě

Chemici pro dopravu

BRATISLAVA (sáb) — Výrobky Bratislavského Slovnafstu mají v něm pro řadu odvětví — zemědělství, stavebnictví, dopravu a mnohá další, nyní tedy např. vyvinuli speciální asfalt, který je určen pro zátěžní asfalt, spoje betonových bloků a stínících a letištních apod. Jeho jedností: na rozdíl od dosud používaného asfaltu je, že se nelépe a má vysokou přilnavost. Při zkouškách ve Výzkumném ústavu inženýrských staveb se ukázalo, že se s výbornou zahraniční výrobkou svého

drubu. Další novinkou určenou pro železniční dopravu jsou polyetylénové podložky, které se pro tlumení nárazů kladou mezi železniční koleje a pražce. Např. v Maďarsku se výrobce osvědčil. Naši železničtí je nyní zkoušejí na severním Slovensku. Polyetylénové podložky, kterých bude Slovnafst produkovat asi dva milióny ročně, jsou prakticky nesmířitelné a jejich běžná uplatnění při výstavbě nových a renovaci starých železničních tratí přinese velké úspory.

Z reportérovo nedělního zápisníku

Nedělní ulice byly ještě pochlídny, když se v centru Bratislavského města, v Obecním domě, scházeli delegáti obvodní konference strany Fráby A. Byl to již druhý den nemohoucí komunistů a Lidové jedné s delegáti čtyřti hlavních měst. Delegáti se stříhali v fatického putu ve velkém sále. Clonost konference však pokračuje i na svých místech, kde pracují zvolení komise. Nebládoma tedy mezi členy volební komise. Předsdou je K. Michal, zástupce v dlouhých funkcích. Členy delegátů a podniká Tania, Česká loděnice, CKD Dukla, Výzkumného ústavu obráběcích strojů, delegat ústřední organizace a J. Tania kolektivně sezení dlouho do noci. V neděli vstoupil do programu odvětví rozhodnutí, která změně S. připomínají delegátů, jejich závěry a názory. Například volební komise určila delegátů je v jednom, kdy rozhodli se jimi sáhnout, aby se v každém hlavně rozhodli — se 300 delegátů říkat proti — na, (zvolení) volebního akce. Donesení obvodní sberu s touto mocností po- žadu a tak předložil plánu je schválení hlasitě je volební řád. Ze 300

VE VOLEBNÍ KOMISI

o jednotlivých návrzích, že většina kandidátů nasazují. Navrhly je jednotlivé obvodní organizace, to je v pořadí. Ale se- řba v lepším předem po- stali předložou celkovou kandidátní listinou do ek- sistentních organizací, aby se mohly vyslovit ke všem návrhům a doplnit je. Někdy se procesy stále stáje stáje soudruhů nebo se stříhají ve funkcích bez děledejšího posouzení jejich dovedení práce. Soudruh Piate upozornil, že to má být fakta a navrhovaných funkcionářů

ZÁVĚR OKRESNÍ KONFERENCE Rozhodnutí podporu všem pokro- silám - Výzvy k odstoupení A. N. V politické aktivně sjednocujeme společně

BRATISLAVA 17. března (Oč našich spravedlivých) — Jednání zby- tních okrajových konferencí strany skončilo ve večerních hodinách. Dnes je od nepremětejných, že dochází k závěrečnému závěru a následně plánu zakotvit povahy a straně i v celé veřejnosti Na konferencích se také potvrdila snaha strany podporovat jen pro- gresivní socializmus, vítat i jednotu lidí, která se odvíjí mezi pracujícím a plným pochopením. Jak komunisté, tak ostatní pracující lidéji rozhodli činy pro odvrácení snahy života i záruky pro zastoupení snahy.

Dočítat problémy a odhod- očkterých funkcionářů

BRNO — Po třídenním jednání skon- čila v neděli v Brně městská kon- ference KSČ, jejíhož jednání se zúčast- nili první tajemník ÚV KSČ soudruh A. Dubček a člen představenstva ÚV KSČ soudruh J. Špaček. V diskus- si se vyjádřilo přes sedmdesát delegá- tů. V neděli se ve svých diskusích přispěvých vnovali otázkám straní- kých práce, prosazování nových forem práce i problematice našeho hospo- dáství. Podstatná část diskusí jejich poukazovala i na problematiku druhé- ho největšího města v republice.

Nemálo diskusí bylo ve věcech i k průběhu současného procesu ve vývoji naší strany. Delegáti poukazy- vali na to, že postřehují stanovisko k současně situaci od svých členů ve- dní ÚV.

Delegáti ze Závěru Jozef Svoboda v Řemě a K. Urbanec vznesli i kom- plexní se společnou rozloučil delegátů brněnských podniků ZIS, ZKL, EJP, Vlnány a Mošlany. Říká se v ní: „His- torický čin progresivních členů ÚV vrací znovu důvěru komunistům a v šam pracovníků našich závodů ke straně, k její vedoucí úloze, jejím křiv- čím schopnostem a dalšímu rozvíře- ní obrodného procesu celé naší spo- lečnosti. Úspěšnějším ÚV, že v to- mto procesu má naši plnou podporu.“

prohlášení představenstva městského výboru strany v Praze. Volební komise byla v neděli roz- řebena a volby nových orgánů mě- stského výboru byly odsouzeny až na představení hodiny. Hlavní tendenci takto častěji plně konference byly od- stranit z kandidátní příslušnosti a pe- řádu, zabránit komunistickým funkci- m, nepřípustně zvolení diskreditovaných funkcionářů. Byl kritizován nelátní a nepřípustně postoj krajského výboru strany k prohlášením ohrožování- mu procesu a bylo požadováno, aby při konání veřejné zasedání k snahy stanovisku Vědeckosti, kterou pro- spělo vyvoláním řady různých mě- stského výboru, kteří se přitom ne- střídali proti pausálnímu kritizování a znevažování našich krajských vý- běhů. Názory se vedla i kolmá při- jedu Selma.

Během obou dnů se konferencí je- kompromisně vyslovila k širokému páte- ří otázek, plně podporovala odvrácení proces ve straně vyvolání jednovol- ního plánu a zaměřila se na to, jak naplnit připravovaný akční program strany operativně zřetelným obsah- ěm a ink ho aplikovat na příslušné poměry.

Důležitá doba v životě strany

OSTŘEDA NAD LABEM — V neděli se na okrajní konferenci strany v Ostře nad Labem zúčastnili delegáti z 15 ob- vodů.

městské konferencí stanovisko k Měšťkové případy i v usazení, která přijeli v závěrečné části své konference, se v úvodu vyjádřena se- řba podporu progresivním silám, ná- stavením SVK na pově zastoupení uspo- řádané Slovenska a kromě jiného i důvěru zvláštních slov na adresu A. Novotného i dalších politických a veřejných činitelů. Antonia Kováčik — noví se kromě jiného v usaze- ní této konference — zřetelně spojili s lidovými lidovými a ostatními sta- vami, naší společností. Svou politič- nou a nedělním vystupováním, ze- jména ve Slovensku, narobili bratrské společnosti mezi Čechy a Slovaky a zřetelně důvěru v řadách komunistů.

Na základě těchto a dalších faktů vyjádřili se jednání konference odrazem se bratravětí: komunisté na ÚV KSČ se žádostí, aby přezkouma- pudli A. Novotného na pokračování komunistů v předních letech, aby ho uvolnili ze všech funkcí ve straně a požádali o odstoupení z funkce prezidenta.

Odpověď obyvům...

PRAHA 6 — Také druhý den jed- naté konference komunistů Fráby se diskuse vyznačovala otkončova- stanoviska a siferálním názorů i zna- čnou kritičností jak ke správě a pra- cí i k činnosti základních organizací. V průběhu diskuse se do jistě míje- viražně stáhl informovanost otki- vech delegátů o podstatě soudobé- ho procesu ve straně a společností. Křezalo se to (třeba i) v tom, že de- legáti stájně potleskem kvitovali jak hlasy zjevně „progresivní, tak i vystoupení, která níchž zaslouží to- kovat konvenci.“

Brzy po poledni vystoupili v dis- kusii dva a tři autorů známých

hlavně stáloval kritiku ve adre- su městského výboru strany a jeho aparátu, na nížou obrově bílání zřetelně vedoucího tajemníka, na de- formace v každém politice, a to ne- jen v minulosti, ale i v současnosti, např. při výběru kandidátů pro vol- by do národních vstřehů. Znovu se poukazovalo na nedostatek informo- vanosti. V té souvislosti zdůraznil soudruh Foreš, že od aktivty, který- ňví krátce po lednovém plánu, dva měsíce nedostali funkcionáři v Pizeti další stranickou informaci. Městský výbor zaslal stanovisko až 9. břez- na, které odleho naše názory připo- mínalo některými závěry kritizované

okrajní konference, že ve třech za- děho dne, kdy nemělo být využito aktivty komunistů: v našem závodě, v nezávislé chemičce, jsme si vědo- mi. Zástrana protivně rozhodující ob- dobní. Vládní činnosti komunistů musejí aktivně vystoupit v tomto obrodném procesu jak však mají aktivně vstu- povat, když do okrajní konference jsme u nás nevyšli ani jediný názor okrajního a krajského výboru strany, ani stanovisko těchto orgánů k usaze- ní pracovních a lednového plánu ÚV. Byli jsme odkázáni jen na infor- maci v rozhlasu, televizi a tisku. Př- tohm se nemohli ubránit poznámce, že požadujeme dohodit informaci práve v Řudém právu. Kriticky se dále k Řudému právu vyjádřili delegáti dr. Jozef a Ing. Händrych.

Soudruh Husák a delegáti o L. Měšťkové

BRATISLAVA — Třetí den městské konference komunistů hlavního města Slovenska v Bratislavském Parku kul- tury a oddechu pokračoval v neděli diskusí. Vstoupily v ní desítky de- legátů z různých obvodů, svévode a institucí města, kteří se přitom ostří- delegace ÚV KSČ, vedené a V. Bila- čkou, zaujímali stanovisko k různým otázkám i problémům našeho života. Vystoupil se kriticky i k politickému profilu Michala Čubíka a k některým dalším politickým, veřejným a volebním činnostem, kteří v průběhu pro- stěrového a lednového plánu ÚV KSČ sklonili a nadále podržují konser- vativní cíle.

Dlouhotrvajícím potleskem projevíli souhlas se slovy dr. Oustava Husáka — innoji se podpořili i v diskusích přispěvčích — aby každý, kdo má svou vltu se šloze odpovědně společ- nosti, se ne píté pytlá ve čas ohledu na to, kdo pracuje a svou funkci zastává. Diskusní přispěvek soudruha Husáka byl posorebovým z toho hlediska, že v něm vyjádřil své stanovisko vůči L. Měšťkové, který se ještě stále pohybuje ve komunistu.

Zároveň kromě jiného v této sou- vislosti, se KSČ naší houbě, a kře- řbo si člověk vysíl, když se ma- ečce, jedou do buržoasní, pak ma- do socialistické strany lidu. Byli tu i jsi — teki dala — kámi chlánek třepili, zabíreli přitom ani dlejší vz- změnou a modelle ješe Měšťko a neměli ani odleho tak se řáček ustího jako on, a přeca naručil se hranice, jantli se Měšťko chlánek chce vrátit do své vlti — a tím plně

Oba soudruzi byli řadně zvoleni se delegáti konference a měli tedy plně právo své názory vyvolit. Jiná věc je, že i jejich vystoupení přijeli delegáti potleskem a ze nikdo z delegátů kon- ference ani z představenstva — a vy- linnou zástupce městského výboru strany — nezaujal k názorům obou soudruhů jasně stanovisko, i když v usazení i v dopise ÚV KSČ se delegáti postavili ze výsledky posled- ního plánu a vyjádřili plnou podporu realizaci nové linie.

Nestavět hráz zdravé diskuse

OSTRAVA — Druhý den městské stranické konference v Ostravě znovu potvrdil, že i ostravská organizace strany své po obrodě stranického a společného života. Ne obě, je- ště i diskusí nejdoslejší děleto, od- povědali v diskusí, např. soudruh Pi- lip: Svědobe projevu je takřka dno- sákočam naší děleto. Je dnoe jedinou zbraní, jak probjovout nov... Zajle- těme v našich organizacích, hospodář- sko i společném životě plnou demokratickosti, aby se každý mohl svobodně vyjadřovat — a budoucí nároky rásat, ať se v diskusí prokáže, který je správný...

Soudruh Knap vystoupil proti tomu, že u nás, na počátku demokratické- ního procesu, se hovoří o hraničích demokratickosti. „Bylymi d, že je pro- delší výroji počešně, aby byl sly- šeno jedne zapřeváři křto, od usá- čeno 30 tisíc nových a sděrych.“ Dle- jme si odvěky demokratickým me- todu. A nemí se přikvapit, že se ůve i takový názor, který bychom ještě odváde odvolali.“

Nejve soudruh Hanečný, ale i další ředáci kriticky dvali nové veden- cího tajemníka městského výboru v Ostravě soudruha Kráta. On je, že v jeho vystoupení nebyl dostatečně citliv vůči děleto, kterým spali strana lija. Navštívil sama vltu přivít... stoupení vedoucího delegace ÚV KSČ s vlnou jeho tajemníka komunistů- věho krajského výboru KSČ, D. Vo- řáka, který jezdí do našich stran, kdli se odleho, jakou konvenci, aby- tak se odleho, jakou konvenci, aby- tak se odleho, jakou konvenci, aby-

Delegáti měli své kritického pro- stěrové i brati dlejšího odleho, vltou, jeho představenstva i pro- vltu a některých jeho prosvětlení. Kritičnost, je obrově nedostatek v- ředování jeho přispěvek a neměly- Měšťko, jeho podporu Článek, D.

8. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 19. 3. 1968, roč. 48, č. 78, s.1.

**9. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže. 20. 3. 1968,
roč. XXIV, č. 79, s.1.**

ni redakce onty

průběhu let - I přes veškeré chy
kce dobře vědomi - důvěru mla
lůváru ztratit ani v budoucnu, po
stancovat od prohlášení předsed
čerejší MF, jimž se předsednictvo
jce českých a slovenských děvat
přesvědčení, že v této době mla
nizační formy, jež nejlépe vyjádří
situace proto musí vyvodit před
em M. Zavadilem i pro sebe ne

jsou - podle našeho přesvědčení
omuto obrodnému procesu. Mladá
aktivní roli. Proto vyzývá všechny
vysokých a středních škol, z ar
čnické a pracovníky s dětmi a mlá
představu o organizaci či různých
strukturu; jaké by měly být je
rem a jakými formami by se mělo
republiky.

onty plně otevřeny. Tim se chce
m činitelem v obrodném procesu

redaktora MF

soudruhy Antonínem Reškem a
Bedřichem Barochem, abych po
mohl s formulací tohoto problé
šení, které pak bylo všami přítom
nými členy prodiskutováno - po
dotýkám, že bez časového omezení
- a jednonmyslně přijalo. musím
se k jeho ohlasu v této chvíli vy
tádit.



V BROŽIKOVĚ SINI STAROMĚSTSKÉ RADNICE se včera konalo společné zasedání předsednictva Národního shromáždění a vlády republiky

FOTO: ČTK - J. PINDA

Společná schůze vlády a předsednictva NS

Předsednictvo Národního shromáždění a vláda sebekriticky konstatovaly také svůj podíl na smlouvání se s tímto stavem. Oba orgány prohlásily znovu, že závazky lednového pléna ČV KSČ a rozhodnutí o rozdělení nejvyšších funkcí ve straně a ve státě při
přesné zásady vzájemné spolupráce tak, aby vláda měla všechny možnosti k výkonu moci a NS v plném rozsahu možnost důsledná kontroly výkonu moci.
Oba orgány se vzájemně informovaly o postupu prací na realizaci závěrů lednového pléna ČV

Novináři jednají

Brno (ČTK). - Společné zasedání ústředních výborů Svazu čs. novinářů a Svazu slovenských novinářů začalo včera odpoledne v Brně.
Ústřední tajemník ČSN A. Hradecký v úvodním referátu ilumočil mj. některé návrhy předsednictva Svazu čs. novinářů. Je to především potřeba provést nutné změny ve složení předsednictva, vyjádřit se, zda toto předsednictvo má důvěru ústředního výboru Svazu, rozhodnout o svolání celostátní konference do konce května t. r. a o svolání mimořádného sjezdu podle všech pravidel a zvyklostí

nejpozději do konce listopadu roku.
Předsednictvo navrhuje také v dopise ČV KSČ anulovat stanoviska V. sjezdu, které se dotýkala Literárních novin, a IV. sjezdu Svazu čs. spisovatelů. Navrhuje také deklaraci práv na svobodné a úplné informace. Doporučuje uložit příslušným svazovým orgánům, aby intenzivně pracovaly na novelizaci tiskového zákona a návrhu nových stanov Svazu.
Po zprávě ústředního tajemníka Svazu čs. novinářů A. Hradeckého začala diskuse.

č. hlubokou marostí rozšířil svou zákonoděrnou a veškerou státní činnost. Posoudí také, které z dopisů platných norem, a to i ústava, vyžadují úpravy odpovídající duchu demokratického rozvoje socialistické společnosti.
Oba orgány budou s úzké spoluprací koordinovat postup při projednávání legislativního programu, především pak těch závažných norem, na něž upozorňují občani, instituce, tisk, rozhlas a televize. Předsednictvo NS a vláda ustavily společnou 14člennou komisi, pověřenou zpracováním podnětů, návrhů a připomínek k další činnosti. Předsednictvo NS i vláda konstatovaly, že bude nutné, aby docházelo čas od času k podobné společné výměně názorů a aby oba orgány důsledně usilovaly o prohlubování všech demokratických rysů činnosti: nejvyššího socialistického orgánu státní moci a výkonné státní moci. Oba orgány považují za potřebné, aby byla uskutečněna v brzké době obdobná schůzka předsednictva NS, vlády a SNR.

JAROMÍR HOŘEC:

Pravda socialismus pos

„Umělecká svoboda je nám samozřejmostí. Literatura, která pomůže uskutečňovat socialismus, uskutečňuje tím i podmínky své svobody. Budeme bránit svobodu literatury, kterou ohrožuje jak kýč a brak, tak i lež, neodpovědnost, pokrytectví, nevědomost a pašoucí pohodnost všeho druhu... Svoboda anti socialismus nám nespasnou do klína: podmínky naší tvorby i našeho života budou takové, jak je sám vytvoříme.“
S těmito myšlenkami závěreč-

v důvěra v budoucnost, kterým se zdálo, že společenský vývoj může v této zemi velmi brzy dovršit ideály humanismu, svobody a pokroku, a kteří netušili, že to mohou být v mnohem ohledu jen iluze.
Snad v žádné jiné lidské činnosti jako právě v literární práci nesouvisí tak úzce minulost s přítomností. Koneckonců i negace a polemika s tím, co bylo, ovlivňuje současnost literatury i v jejím základním ústří. Přemějí se dnes k událostem, které

vidovat právě to, zač mladí spisovatelé v roce 1948 zvedli své hlasy.)
Na Dobříšši se sešli představitelé nejrozumnějších uměleckých a názorových skupin; byl to skutečný parlament mladého umění se širokou demokratickou platformou. Nikdo nikoho nepotlačoval, nikdo nikomu nebránil, aby řekl svůj názor, a nikdo si samozřejmě ani sám neuklídal zbraně, aby nevystoupil s nesouhlasem a polemikou. Bylo to ostatně zcela samozřejmá, sňobská, umělecká

Cesta
půl sto
Srážka
letade
PARIZ
SKA VOJEN
A FOUGA
V ŮTERÝ R
NAD LESNA
SAINT-FELI
SÁDKA LET
NILA SESKO
DILY NALEZ
NA ZEMI I
TADLA SE
TEL
SPOLEČNĚ
IVA ŮV
Slovensk
projedná
gramu
konstato
dá duch
sincové
ŮV KSČ
lečensko
výměnu
celého
kébo sy
ADMINIS



Ve
obla
V p
o jed
lačn
Noč
nula
šů,
8-1
»Ned
důka
Zapad
Zapadoberl
pondělí n
sturmbannt
Schäfera
na hromad
lečných z
vatelstva
ském územ
Přesto, že
dalšími tře
ky „zvláš
souzen za
nu 1986,
soud s to

**10. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže. 21. 3. 1968,
roč. XXIV. č. 80, s. 2.**

Ve Svazu pracující mládeže



Jako mladí lidé na pracovištích se nemůžeme v budoucnu vzdát možnosti mluvit a vyjadřovat se k otázkám, které úzce souvisí s naším životem a prací.

Musíme si zajistit takové postavení, které nám umožní hájit a prosazovat naše zájmy — kde budeme dělat, jak budeme dělat, za kolik budeme dělat, jak budeme žít a jaké bude naše společenské postavení.

Předpokladem pro to, aby se naše zájmy staly skutkem, je: **PÉČE O MLADOU GENERACI SE MUSÍ STAT ZÁKONEM.** Požadujeme, aby organizace mládeže měla právo zákonné iniciativy a garanta právní ochrany. Žádáme vydání zákona o mládeži a vytvoření ministerstva pro mládež, jako výraz zájmu společnosti o řešení ohrožených potřeb nás mladých lidí.

ORGANIZACI PRACUJÍCÍ MLÁDEŽE PRÁVA OOBORU. Žádáme zákonnou opravu postavení organizací mládeže tak, aby mohly hájit specifické, politické a sociální zájmy mládeže. Žádáme přiznání právních, organizačních i hmotných podmínek a možností, která má dosud monopolně k dispozici pouze ROH.

MLÁDEŽ MANŽELSTVÍ + BYT = HUMÁNNÍ POŽADAVEK SOCIALISTICKÉ SPOLEČNOSTI. Žádáme, aby společnost využila všech prostředků a možností pro vyřešení bytové krize mladých manželství jako předpokladu zdravého vývoje našich národů.

ŽÁDÁME EKONOMICKÉ ZVÝHODNĚNÍ MLADÝCH LIDÍ. Navrhujeme vytvořit souhrn opatření, jež by progresivně reagovala na sociální situaci mladých lidí při jejich „startu“ do života.

PODMÍNKY PRO ROZŠIROVÁNÍ

chové mladého člověka k technické tvůrčí práci, organizaci studijních cest do zahraničí, praxí, stáží apod. Chceme navázat široké vzájemné styky mezi mládeží „Východu“ i „Západu“.

Potřebujeme získat prostředky pro budování klubů a školových zařízení, která budou sloužit všem mladým lidem.

Plnění všech těchto náročných cílů si vyžaduje změnu vztahů mezi lidmi, demokratizaci výrobního procesu a upravení pracovní disciplíny.

Dále rovnoprávné postavení mládežnických organizací v závoděch a zastoupení v Národním shromáždění a národních výborech všech stupňů. Navrhujeme a volíme proto takové poslance, kteří skýtají záruku pro prosazování zájmů a potřeb mládeže.

Vzhledem k tomu, že současná struktura a styl práce ČSM neodpovídají požadavkům doby, navrhujeme vytvořit takovou organizaci, která by ve svých demokratických principech zaručovala uskutečnění našich přání!

V tomto smyslu se nabízejí v současné době v podstatě dvě možné řešení:

I. FEDERACE: Základ by tvořily dosavadní kolektivní závodních organizací ČSM. Celá sociální skupina pracující mládeže, sdružená ve federativní celek — ve SVAZU PRACUJÍCÍ MLÁDEŽE — by byla vedena a řízena radami pracující mládeže volenými v okresech, krajích a i v centru.

Placený aparát těchto rad bude jimi volený, jím odvozený a kdykoliv odvolatelný.

Rady pracující mládeže by byly členem koordináčních orgánů, které by na všech stupních (okres, kraj i ústředí) sledovaly v nezávislé

vyjádření mladých lidí ze závodů je tato forma v dosavadních podmínkách jen přijatelnější.

II. SAMOSTATNÁ ORGANIZACE — „SVAZ PRACUJÍCÍ MLÁDEŽE“

Výstavba samostatného svazu by byla naprosto stejná jako u federace, až na to, že by neexistovaly koordináční orgány. Tvorba vedení organizace by byla členem sdružení mládežnických organizací tohoto státu.

Obě řešení musí respektovat naprosto rovnoprávnost nejen všech organizací sociálních skupin, ale i rovnoprávnost národností.

Přinejmenším představuje a zájmy slovenských soudruhů a v jejich cílech je přinejmenším podpora jeme.

Vítáme spolupráci se všemi sociálními skupinami mládeže a nově vzniklými organizacemi.

Vážíme si zejména nabídky vysokoškolské mládeže a jsme přesvědčeni, že společné zájmy pracující a studijní mládeže budou základem naší úzké spolupráce.

Předložená návrhy nepovažujeme zdaleka za konečné. Otevřeme širokou výměnu názorů mezi sebou, našimi přáteli i odpárci. Hledáme nejlepší řešení.

Do konce června by však měly okresní konference sjednotit a uzavřít naše diskuse a zvolit rady pracující mládeže.

V záti a říjnu t. r. pak uskuteční krajské, celoslovenskou a celostátní konferenci, a tím dovrší tvorbu programu i strukturní výstavbu.

Připravný výbor svolává zástupce všech organizací, které se chtějí na vytvoření Svazu pracující mládeže podílet. Setkání se uskuteční dne 27. 3. 1968 od 9.00 hodin v síle závodní jídelny ČKD lokomotivky Sokolovo, Českomoravská 205, Praha 9.

Radu závodních orgánů

mu shromáždění. Stejně č. 43. odst. 1. mluví o odpovědnosti prezidenta Národnímu shromáždění. Ústava ovšem nemluví o odvolatelnosti prezidenta republiky. Proč tomu tak je, mohli by snad vysvětlit členové komise, která ústavu připravovala.

Má-li však být odpovědnost prezidenta chápána důsledně (logicky i právně), nutně z ní musí vyplývat i možnost odvolání. Způsob odvolání (procedura) by ovšem mohl být vyvozen tejně z čl. 63 Ústavy, jež stanoví, že k volbě prezidenta je nutno souhlasu nejméně 2/3 všech poslanců NS. Logicky by z toho vyplývalo, že stejným způsobem by mohl být prezident i odvolán (rozhodnutím nejméně 2/3 všech poslanců).

Odvolatelnost prezidenta Národním shromážděním podle mého názoru vyplývá nejen z jeho ústavní odpovědnosti NS (bez možnosti odvolání by taková odpovědnost ztratila smysl), ale i z čl. 2. odst. 3 Ústavy, kde je zakotvena svrchovanost zastupitel-

stev čl. 60. Ústavy, která stanoví, že Národním shromážděním náleží podle Ústavy rozhodovat o základních záležitostech státního života (čl. 40, odst. 1).

Hodně se mluví o tom, do jaké bychom se dostali situace v období, kdyby Antonín Novotný odešel a funkce a nový prezident by ještě nabyli zvolen. Některé lidé se domnívají, že by pak nikdo nebyl oprávněn odvolávat například ministry, kteří ztrátili důvěru a otce národa. Mobblo by to prý zpomalit probíhající obrodový proces.

Takové domněnky jsou bezdůvodné. Uvolnil se z jakýchkoliv důvodů úřad prezidenta republiky a nový prezident není ještě zvolen, přišel podle čl. 65 Ústavy výkon jeho funkce vláde. Vláda — může v takovém případě pověřit svého předsedu výkonem některých pravomocí prezidenta republiky, které, není v Ústavě řečeno. Říká se tam však (čl. 65), že na před-

stavení členů, jejich počítování členem ministerstva a jiných ústředních orgánů, přechází tato pravomoc v době uvolnění prezidentské funkce na předsednictvo NS (čl. 60. odst. 3 Ústavy).

Jaký je, soudruhu docente, váš osobní názor na možnost odchodu Antonína Novotného z funkce prezidenta?

Osobně se domnívám, že řešení otázky odchodu nynějšího prezidenta z funkce není otázkou především ústavně právní. Je to otázka politická a její řešení bude podle mého soudu hlavně v ruce ÚV KSČ. Konkrétně to znamená, že dosavadní prezident bude muset respektovat plnění veřejnosti a širokých stranických mas a v konečné fázi názor většiny nejvyššího stranického orgánu — ÚV KSČ. Dojde-li tato většina k názoru, že Antonín Novotný nemá dále vykonávat funkci prezidenta, jsem přesvědčen, že formou řešení pak bude rezignace.

Děkuji za rozhovor
Rozmlouval JOSEF HÁJEK

SLÉVÁRNA TAVENÉHO ČEDIČE ve Staré dluhuje ročně kolem 4000 tun výrobků z čediče a blízkého lomu ve Slapaněch. Pro produkce umožní automatizovaný provoz vyrůstá vedle starého objektu, kde předtím Produkční v novém závodě se užijí o 80 o 100 pracovníků.

Zakládá se výběrová organizace příslušníků

Budoucnost patří

Dnes — první jarní den — bude v Praze založen Futurologický klub či, jak říkají iniciátoři, F-klub. Klub, jehož členové se budou cílevědomě zabývat teorií a praktickými možnostmi využití vědy o budoucnosti — futurologie.

Proč právě futurologie? — zeptali jsme se Miloše Zemana a Vladimíra Opatrného, posluchačů Vysoké školy ekonomické v Praze, kteří patří mezi hlavní autory myšlenky na „založení“ této organizace.

„Důvody jsou v podstatě dva. Už dlouhou dobu se hovoří o nezávěrné atmosféře na našich vysokých školách. Ovzduší, které na fakultách donedávna panovalo, vyprodukovalo zvláštní typ studenta, jehož charakteristickým rysem je konzumní přístup ke studiu a přenesení veškeré aktivity do tónkové síry — všechem elán a energie se vylíbil v radikálních diskusích a v ještě radikálnějších závěrech nad písem-

ho pak gažované ústí o nosti. V s trojím dání, věrohodnosti a končící s činností nepřezdí ale s

Jaké pro

„V du futurologie

... ní e

80 e

„Někde set výtisk objednat

Knihy na ta 4. Pr

teraturu sruče

středně bohuže, u nás v výjimku několika členů týmu dr. Radovana Richty futurologii nikdo nepěstuje. Přitom futurologie studuje budoucnost prakticky všech vědních oborů. takže se členy našeho F-klubu mohou stát posluchači nejen směrů ekonomických, ale i univerzitních, technických a zčásti i uměleckých. Naším cílem je to, abychom k této vědě v naší republice položili základy — a to mladou generaci — a tuto mladou generaci tak udělali urbitivní způsobem odpovědnou za náš budoucí vývoj.“

Členy budou tedy jenom vysokoškolská?

„To ne, ale zpočátku budou zřejmě tvořit jádro. Účlenství v F-klubu může požádat kdokoli, kdo splní základní podmínky — to znamená, že má ukončené středněškolské vzdělání. Ovšem kromě ruštiny další světový jazyk a má předěžnou znalost futurologie. Kromě těchto technických požadavků musí splňovat i předpokladu politické: musí věřit v budoucí vítězství komunismu a z to-

běžně roz konce šk děstvím v knihovnu ležícíjší do března blikovat práce, z sopsa a mimo Pra hájit vý dia ...

A je

„Projek vědecký vědy esl Fakl by budoucn letech je

Přijem klebo, st je zakl nakateř de F-kl daev i školy ek Klimenta

Rozml

že se nic nemění, že byrokratická mašinérie naslouchá jinému hlasu, že jí hlas lidí nezastí. Suverenita aparátu necitlivá potřebu přenést hlasy zdola nahoru. Nebylo tam stěně pro ně místo. Postavit se za správný a sehelogičtější názor vyžadovalo mimořádnou odvahu, snad i hrdin-

středně, proč starší měli obavu

Stáří generace nespátřovaly ughodsko ve velkých gestech. Znaly sílu moci. Zkušenost je poučily, že obrat může přinést i ten unlitní pferad ve straně. Pakl je dnes i mladá generace volně dýchá, patří za to dík pocti-

dent Antonín Novotný už dříve udělal anonymní průzkum, poznal by, že by se v tajně hlasování lidí souba mohli udržet. Plebscit o jeho osobě probíhal snad v každé rodině. Permanentně. Už od jeho zvolení. Za normálních poměrů a za normální funkce Národního shromáždění je i otázka je-

postrádali prezidenta-člověka. A ještě něco. Každý z nás se obklopuje přáteli. Politik dčct. Je- nom jejich upřímný a kritický hlas máže člověka, který má v rukou moc, uvarovat vážných chyb a omylů. Byli takoví lidé v okolí našeho prezidenta? Nebo to byli pochlebovači, kteří sdělili jen na svou osobní káleru?

idou u nemá? S přes la zlobě ryk rezl kdýž mu dovolil u okolnosti (úmy kterého uznavat tla mýt funkce. la by ne nym. Na mozPelmě čenského ké dema Potom mu, aby stáří d

LIDÉ A PREZIDENT

ost. Tento fakt je důležitou obla- 'ohou' uplatňovaných praktik.

vým a odudňným komunistům. Unutř strany. V ustředním vy- boru. Bez nich by se všechno to

ho volby. Znamená druhé, spór- na. Lidé o něm nic nevěděli. Ne- objevil se ani jako známý před- stavitel komunistů, tím pádem

V každém z nás zůstal kousek Svejka. Z četných pramének se slévalo do nepřetržitého toku anekdotu o Antonínu Novotném. To by nebylo nic zlého. Postrá- daly však onen dobromyslný jón a porozumění jako útupu třeba o Antonínu Zápotockém. Na Antu- nina Zápotockého bylo lidem sym- patičtější, a uvažovali i o jeho kamkárkách

...

11. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 21. 3. 1968, roč. 48, č. 80, s. 1.

12. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 22. 3. 1968, roč. 48, č. 81, s. 1.

PRÁVO

RODINA KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA

ČÍSLO 81 — ROČNÍK 48 (Právo lidu roč. 71) — ČERVEN 48 HAL.



ČTYŘI VÝBORY PARLAMENTU

posuzují politickou situaci

Stavobní a zdravotní jedoomyslné doporučení
noví kandidaci ■ Další dva výbory rovněž pro jaké odchod

Prvního zpravodaje a ČTK) — Čtyřlaské
k redacím čtem. Zároveň mály ochotě
když vstřebava a Marvanovicel, čestová
výbory a výbor zdravotní. De postovní
odstávkou stávkou smil ostávkou a
potomci prezidenta republiky. Prá
národního shromáždění a připomínky

142 návrh pracovního programu KSČ.
k návrhu poslání podalil své připom
něnky přísti. Členové výboru se shod
li doporučit editovat včeleš že sárá
slab výborů Ustavili rovněž komisi
výboru, která prováří oprávněnost
rozhodnutí vlády o zahájení výstavby
nového hutního závodu SONP Klád
no-Dřív, tařírny trub ve Svermových
železárnách v Podbrzové a dalších
stavěb.

REDAKČNÍ CLÁNEK RUČENO PRAVA Mládež a budoucnost

— K tomu se také odvolávají po
litika odhodlá nebývala např. st
v období hanečova prezidentství.
Mezi mladými lidmi samé ovšem
tato problem myšlenkove zásmi
znalosti, protiva se po léta odhýval
frásmi, volgarizoval sebe rákos ab
chácel — tak se dřív, léze to mave
objevují oděky, se má vřta činn
odpověď sřed čtenáři nebo třetel
let, a to dokonce již politika se
znalostí?

Soudruh dr. B. Hašák mezi pražskými novináři

D nový model socialistické demokracie

Progresivní vedení strany sjednocující sílu
Nabourit o státoprávních otázkách Jon na Slovensku

PRÁHA 21. března (vh+db) — Dr. Gustav Hašák se ve čtvrtek odpoledne
ovetla a pražskými novináři na besedu zorganizované kamelety šemáčekových
novin. Po krátkém úvodním slovu odpověděl řadu otázek k nejzávažnějším pra
žským otázkám souvisejícím s vývojem strany a státu. Konečně také na otázku
o státoprávních otázkách slovenské vlády a sjednocení

ným úsvětlém na rovnoprávné upo
řádné náboje státu vytvořil soudruh
luská názor, že také nacionalistický
otázka třeba řešit demokraticky. Nejde
o žádný buržoazní nacionalismus,
vářel ten už u nás byl v podstatě
dávno překonan. To ostatně uznala
strana už před léty. I když informace
do stranických organizací o tom
byly podány jen velmi zhrubě.

Pro nejbližší dobu je nutné — podle
soudruha Husáka — v oblasti s kon
servativním spíním především již oko
řadit na Slovensku. Je třeba vřad
vedení Komunisticke strany Slovenska
i v zahraničnickém vedení KSČ se
mýšlenka federativního uspořádání
Československa objevila už koncem
druhé světové války. Při tomto uspo
řádání pokračoval soudruh Husák, slo
vůň na Slovensku, dosavadní kral
ské plázení se zbytečně a přehnaně.



TAK VYPADÁ AMERICKÁ VÁLKA. Snímek z jihovietnamského města Nam-o.

SETKÁNÍ S TISKOVÝM Odpovědnost ZU TOZIMSKÝM

PRÁHA 21. března [Od našeho sprá
vídny Ing. F. Komáre přišel na ústřed
bedoucí před. Sešel se s oběma vylámal
se vzhledem vřidy.

Zajímavé jde o vnesení k některým
opětřekám pro ce nejlepší vyznění
ředce pracovních sil v souvislosti
s uplatňováním nové soustavy řízení
národního hospodářství. Podle echvá
lených zásad případom velmi význam
ný ůkol národním výborům, které se
budou starat o proporcionální rozve
lenní pracovních sil na svém území,
ale ne direktivně, vybrat se sákladě
plánu a spolupráce a podněty. Národ
ní výbory budou také organizovat la
formální a poradenské shášky o uplat
něných nebo volných místech, posky
tovat příspěvky lézko umatitelným
osobám, pečovat o zaměstnávání žen,
odpovídat za nábor pracovních sil do
státek pracovníků atd. Výdaje, kte
ré si to vřáde, poneseu podniky ve
spolnosti s nábozem pracovníků pro
své potřeby.

Vládi souhlasila se sjednáním do
hody mezi CSSE a Velkou Británií
o vědeckotechnické spolupráci, zvlá
stě v oblasti aplikovaného vězku a
průmyslového vývoje. Bude podle ní
umožněn přímý styk mezi vědecko
technickými organizacemi a podniky
obou zemí.

ÚRO K ZÁVĚRŮM LEDNOVÉHO PLÉNA ÚV KSČ Prosadit novou, revoluční odborovou politiku!

Soudruh Karel Poláček novým předsedou ÚRO ■ Požadavky na odstoupení A. Novotného
■ Upravit vztahy mezi jednotlivými orgány ROH, mezi ÚRO, vládou a stranickými orgány

— Kolem 800 studentů pedagogické
školy v Banské Bystrici se zúčast
nilo ve čtvrtek manifestacního po
rchodu povstaleckým městem. Jejich
hesla vřadřovaly podporu obrozova
címu procesu v naší straně a společ
nosti. Nakonec se shromáždili před
budovou krajského výboru KSS. Mla
deží hlasy skandovaly rána hruha,
mezi nimi také: »At se Autostia Mo
voitný ospravedlní slovenského lidu.«
Nachýblé ani kritika bývalého a
doubčo tajemníka KV KSS R. Čvika.

izraelský vpád na jordánské území

BEJROT 21. března [Zbravová] ČTK) — Jak esadil izraelský premiér Levi
Eškol v parlamentu, zahájila izraelská vojska ve čtvrtek ráno útok se jerdánské
území vřádek od řeky Jordán ve směru nízkých odědných, na kmeňk
podle izraelských úředj opery politického bojůvř, přehnaně se ob
pověd Šamir k sebestatím abám.

Ékol zároveň prohlásil, že byle
zničena základna Arame od středním
taka Jordán a že izraelská vojska
se po skončení operace stáhne za
řeku Jordán. V odpovídání bodních se
izraelské jednotky skutečně začaly
sřahovat do východích posic na oku
povaném západním břehu Jordánu.

Útok byl veden na frontě široké 110
kilometrů v okolí Jordánu od Tibe
řadského jezero na severu až k Mrtvé
moři na jihu.

Podle zpráv z Tel Avivu jde o teras
nou operaci proti řadu středním a vř
čivkových úbočj organizace Al-Fatib na
jordánském území podél řeky plá
měří.

Izraelské jednotky se začaly bě
žem dne sřahovat v jordánskébo
území, kam vpadly česně ráno. Izrael
ský vojáký mluvčí v Tel Avivu
osadnil, že izraelské jednotky sřa
řily v boji 15 mřivých a 70 stran
ných. Izraelské armáde přišlo o šest
tanků a jedno letadlo. Mluvčí ozna
čil útok se »policejní akcí proti pra
řizáňským základnám na jordánském
území, při níž bylo jordánské armá
ničeno 15 tanků a asi 170 přísluš
níků organizace Al-Fatib.
V arabském světě máločko větj

RA BESEDE SE SVOJOKRUKOU MARIÍ SVERMODOU Pod nánosem nepřestaly jiskry nikdy doutnat...

Útulný pokoj, sořisng starodávných nábytků, s okně stráží luhled ve ži
slučkou stěnu. Na stěm stola v prostém řemeslně podobeně se
tože, Jan Šverma A nastane se ověř se vřádných do doby, jommu
graje sáblitá obdika knížky o národním hrdinost j. Šverma, která vřta
spatřila red, že skamitě už sřodpy jako »neopřesng materiál«. Následoval
obřádek vřivovavací skapitě. »Pro boji přání spřisněčného čestis se sřradě
Kdo poskytl informace? Pělo byle kritika napadná? Atd. atd.
Tož tu sedim jroit soudruha Marii Svermodu. Na stole řadě předě s postel
odpověd, a když jsem před čtením ha
vořil, se nadřabam Dobrobym, odě
lilil ml, že v zřabam matoritě česky
sládko sestavím.
Vedim mlát, kure se vřivovav
podřil se sřivovavám procesem, má puzp
vřády jde o řadě sřivovavám, prostě je
naše sřivovavám. Soudruh Karel
Sverma žijte dlouho a šťastně!
(Podrobnosti na stráně 7)

**13. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže. 22. 3. 1968,
roč. XXIV, č. 81, s. 1.**

VĚM PALÁCI

SHROMÁŽDĚNÍ

...eše svědomí a naléhavou výzvou k ští...
v naší zemi je prohlubována setrvá...
a vysokých funkcích. Zejména si ne...
nat souhrna Novotného k četným ú...
konsolidovaného vývoje na vzdal úř...
ní práce myslitelné, aby hlava státu...
eti jednoho ze dvou našich národních...
chvíli je svědectvím nepochopení po-

z funkce bylo provedeno podle zák...
a hez skandálů, jak to odpovídá...
tu.
...elán k rukám prvního tajemníka sou...
ci pléna ústředního výboru KSC.
...ČASŤNÍCI SHROMÁŽDĚNÍ MLÁDEŽE...
...VE SJEZDOVĚM PALÁCI

mládeže

naše země velkou dobu společensk...
vém plénu pokrokovými slovenskými...
áme tento proces a atmosféru otevře...
V této vzrušené době my mladí, při...
jezdovém paláci, považujeme za svou...
se k budoucnosti naší země.

ny, humánní a demokratický. Zá...
rukou takového socialismu může...
být pouze demokracie. Jejím zá...
kladem je úplné uznání a respek...
tování všech lidských práv a svo...
bod, tak jak byla vyhlášena...
v deklaraci lidských práv OSN.

okratizovány

...yšeno ● K volbám půjdeme...
● Volební zákony budou od...
● Volební poslanci navrhnou, aby voliči...
před volbami domů ● Koho...
Ústřední volební komisi?

ve čtvrtek hodinu po půlnoci: aby...
volby byly odloženy a volební zá...
kony změněny.

Na jeden z markantních nedost...
statků platného zákona o volbách...
do národních výborů jsme upozor...
nili v Mladé frontě 27 února v...
Pokračování na str. 5



V CKE DUKLA v Praze si včera vzájemně vyměňovali názory studenti a mladí dělníci. O diskuzi píšeme na jiném místě. FOTO: MF — E. PARDUBSKÝ

Mimořádná schůze PÚV ČSM

Rezignace M. Zavadla, J. Neuberta a J. Poledníka ● Řízením

...předsedá k tomu přednesl soudruh...
Karel Poláček.

Plenární schůze se jednomyslně...
usnesla, že nepřijímá rezignaci...
Miroslava Pastyřky a odvolává...
ho z jeho funkce předsedy. Čle...
na předsednictva a sekretariátu...
ÚRO. Rezignace tajemníků Bedř...
cha Kozečky a Václava Paška plé...
num přijalo. Novým předsedou...
ÚRO byl zvolen její dosavadní...
místopředseda Karel Poláček.

Pohřeb generála Vladimíra Janka

Praha (čtk). — S tragicky...
zanulým náměstkem ministra ná...
rodní obrany generálmajorem...
Vladimírem Jankem se včera roz...
loučili ve strašném krematoriu...
v Praze jeho spolubojovníci, přá...
telé a rodinní příslušníci.

...stava ÚV ČSM a soudruha Jindř...
cha Poledníka z funkce tajemníka...
a člena předsednictva ÚV ČSM.

Útok proti Jordánsku

RADA BEZPEČNOSTI VČERA JEDNALA

Ammán (apj). — Časné ráno...
v 5.30 hod. byl zahájen izraels...
ský útok proti Jordánsku. Ozna...
muje to komuniké ammánského...
rozhlasu. Podle tohoto komuniké...
překročily izraelské jednotky na...
několika místech řeku Jordán na...
sever od Dámijského mostu až k...
mostu Allenbyho. Podle jordán...
ského vojenského mluvčího nase...
dily izraelské jednotky všechny...
typy zbraní. Do akce byly nase...
zeny také vrtnačky. Izraelci na...
razili na odpor a podle ammáns...
ského komuniké zničily jordánské...
oddíly čtyři tanky a několik

...Belen a J. Chaloupka.
Posed projednalo přípravu ple...
nárního zasedání ÚV ČSM, které...
se seje 25. března.

transportéře a vozidel. Boje po...
kračují.
Podle jordánského komuniké...
číslo tří byla de útoka na jordán...
ské území zapojena také letectvo.
Útok je veden na frontě široké...
110 kilometrů v údolí Jordánu od...
Tiberiánského jezera na severu...
až k Mrtvému moři na jihu. V de...
vět hodin oznámil ammánský ro...
zhlás, že situace je napokojivá...
aže síly kontrolují situaci a zni...
čily několik tanků a obrněných...
vozů. Boje jsou velmi prudké a...
celé frontě.
Pokračování na str. 4

VYSOKOŠKOLÁCI NA BESEDĚ V ČKD SLEVÁRNY PRAHA ● BUDOUcí NOVINÁŘI

Praha (jat). — Celé včerejší...
odpoledne — od půl třetí až do...
večerních hodin — věnovalo se...
předst mladých lidí z fakulty...
osvěty a novlaštáivní z ČKD Duk...
la vzájemnému poznávání i výmě...
ně názorů.

Původní představy o diskuzi by...
v zřejmá na obou stranách poněk...
ud jmé — hovořit o své práci...
o problémech mládeže a jejich...
organizace. Tomu také nasvědč...
oval zečátek diskuse, který patř...
problémům odborové organizace...
perspektivě mládežnických orga...
nizací v závodech. Mladí lidé ze...
závodu ukazovali například, jak...
patná je práce dělnských vý...
borů i celé odborové organizace...
ne jen někteří z nich se vyslov...
ili proti monopolu ROH a pro...
vstavení mladých odborů.

...en o problémech celospolečensk...
ho významu. Jak je možné, že...
studenti jsou v čele obrodného...
procesu?, zněla otázka Jiřího M...
štyla z ČKD. Vladimír Zelezý z...
FON odpovídal v tom smyslu...
že nebyli tak zaskočení událostmi...
jako jiné skupiny mládeže, že...
svoje požadavky — stejně jako...
ni — vyslovovali už několik let...
že se nemuseli bát vystupovat,

...nedůvěry, skepsa, o zaručení sku...
tebných demokratických svobod.
První setkání studentů a pra...
čující mládeže ukázalo potřebu...
vzájemné výměny názorů.

Praha (hk). — Vysokoškola...
ci z filosofické, právníkové a

Studenti a dělníci

...protože jejich postih nemoh...
být tak drastický jako u jiných...
mladých lidí... Ale jeho hned zase

...dalších pražských fakult...
se včera sešli s mladými ze závodu...
ČKD Slevárny v zasedací síni u

Pro...
na S...
Př...
ÚV...
P r...
zi věm...
rozpr...
vaný...
KSC...
březn...
Před...
vrh...
návrh...
habili...
sován...
norem...
nily...
Sou...
tílo...
konfe...
tent...
aspék...
ce a...
probl...
lečno...
Ze...
tve...
správ...

14. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 23. 3. 1968, roč. 48, č. 82, s. 1, 7.

15. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže. 23. 3. 1968, roč. XXIV, č. 82, s. 1, 2.

KACE REPUBLIKY



Předseda NS B. Laštovička odevzdal dopis předsedovi vlády

vchází předseda vlády Josef Lenart, doprovázen svými dvěma náměstky, F. Krejčírem a O. Stmůnkem. Podává si ruce s poslancem. Poté přistupuje k mikrofonu B. Laštovička, který ve svém krátkém projevu oznamuje, že jej předsednictvo NS pověřilo, aby informoval předsedu vlády o rozhodnutí prezidenta republiky sdíkovat. Předsednictvo NS přijalo tuto rezignaci. Od této chvíle až do zvolení nového prezidenta přisloužil výkon prezidentské funkce vládě. Soudruh Laštovička současně odevzdává soudruhovi Lenartovi dopis s tímto sdělením.

Předseda vlády ve své odpovědi ubezpečuje přítomné, že vláda v tomto přechodném období vyplní přesně své povinnosti ve smyslu ústavy a zákonů s ní odvozených. Členové vlády a poslanci odcházejí. Očekává se, že k volbě nového prezidenta se Národní shromáždění sejde pravděpodobně v prvním týdnu dubna. Na 13. hodinu byla svolána předsednictvem NS tisková konference.

Vysloven souhlas se žádostí A. Novotného o uvolnění z funkce

Jednalo předsednictvo ÚV

PŘEDSEDNICTVO VÍTÁ POKRÁČUJÍCÍ ROZVOJ POLITICKÉ AKTIVITY ■ OBRODNÉ HNUTÍ JAKO VÝRAZNÉ SOCIAUSTICKÝ CHARAKTER ■ SCHVÁLEN NÁVRH AKČNÍHO PROGRAMU, KTERÝ ZEMĚDĚLSKÝ SVAZ VYKONÁ VE SVÉ PRÁVNÍ SÍLOU ■ NĚKTERÉ KRAJNOSTI ZDALEKA NEURČUJÍ RÁZ CELÉHO PROCESU ■ DEJINY ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY VYKONÁVÁJÍ VÝRAZNÉ SOCIAUSTICKÝ CHARAKTER ■ SCHVÁLEN NÁVRH AKČNÍHO PROGRAMU, KTERÝ ZEMĚDĚLSKÝ SVAZ VYKONÁ VE SVÉ PRÁVNÍ SÍLOU ■ AKČNÍ PROGRAM - PLATFORMA STALE OTEVŘENÁ INICIATIVNÍMU PROGRESU

la vláda

Podle ústředního článku Ústavy

... jakým právem tak vedení rady rozhodlo.

Vlastní diskuse o programu a struktuře začala až po téměř dvouhodinovém procedurálním jednání. Při této diskusi se projevovalo, že vysokoškolská rada ČSN nemá u většiny přítomných potřebnou důvěru a že by bylo správné zvolit jakýsi výbor pro přípravu celostátní konference.

První konkrétní návrh přednesl Rostislav Pšenko z filosofické fakulty — navrhuje vytvořit na každé fakultě parlament — akademickou radu a jejich celostátní

Pokračování na str. 7

u Benešovi

... ideál republiky svým rozhodnutím ze dne 21. března 1968 udělil spisovatel Janu Benešovi milost s prominutím zbytku trestu odnětí svobody

ÚV ČSM ing. ROBERTEM HARENČÁREM

ÚKOL

Vzniklo všeobecné mínění, že jejich odchod může hnutí více



... Vše s tím dalším hodnocení současné politické situace potvrdilo předsednictvo ÚV KSČ závěry, k nimž dospělo na svém posledním zasedání. V souladu se stanoviskem, lež bylo uveřejněno dne 16. března vítá pokračující rozvoj politické aktivity členů stran a celé naší společnosti

O VÝVOJI U NÁS

ZAHRAJNÍ OHLASY K REZIGNACI A. NOVOTNÉHO

Praha (čtk-mí). — Západní agentury okamžitě reagovaly na oficiální zpráva o demisi čs. prezidenta Novotného a začaly vysílat detailní pohled o vývoji událostí a ús. v posledních měsících.

Agentura DPA píše: Nová „vlna demokratizace“ v ČSSR si vyžádala svou nepřemítnutelnější obět. V obou funkcích se A. Novotný

pro nesnáze v hospodářství a konflikt s intelektuály udržet nemohl.

Agentura AFP poznamenává: Novotného demisi končí jedna epocha československé historie — 15 let režimu byrokratické autoritářské vlády, jejímž živým symbolem byl odstouplivý prezident. V jeho osobě byla odstraněna hlavní překážka demokratizace v Československu. A. Novotný odpovídal představám byrokratického aparátu o disciplíně, bezpodmínečné oddanosti Stalinovi a sovětské straně. Jeho politika byla inspirována strnulou, dogmatickou interpretací marxismu-leninismu.

Zpravodaj agentury Reuter Mark Moredith se zmiňuje o tom, že Novotný byl kdysi považován za neistálějšího politického předáka ve východní Evropě, protože přetlčil Stalinovu i Chruščovovu.

Pokračování na str. 6

Plenární zasedání KV KSČ Josef Němec rezignuje

Praha (čtk). — Vedoucí tajemník středostátní KV KSČ

MAJITELNÍ SVAZ

Praha (čtk). — Prezident Československé socialistické republiky Antonín Novotný zaslal Národnímu shromáždění tento dopis:

Vážení soudruzi poslanci, oznamuji Vám, že jsem se rozhodl resignovat na funkci prezidenta Československé socialistické republiky. Toto své rozhodnutí jsem učinil po bedlivé úvaze, vycházející z vlastní situace, která u nás v současné době je. Já se z toho, abych pomohl svým krokem k dalšímu rozvoji socialistické společnosti, k upravení naší socialistické vlasti.

Prosím, abyste mi uvěřili, že po době své činnosti jako prezident republiky jsem se snažil vycházet vždy ve své práci se zájmy našeho pracujícího lidu, se zájmy naší vlasti, ve shodě s našimi socialistickými cíli. Snažil jsem se, abych i jako

prezident k upravení stavení i pečeni i Do funkce jsem výborem koslovens soudruzi Svě roz ce presid uznám ho výbor Českoslov Prosím, ml mé p luprací s Přeji s Českoslov pablna, cestě vpr v zájmu Se souč V Praze

Sdělení předsedy

Praha (čtk). — Předseda Národního shromáždění zaslal večera předsedovi vlády Josefu Lenartovi následující dopis:

Vážný soudruh předsedo vlády, se zřetelem k ustanovení článku 65 ústavy Vám sděluji, že prezident Československé socialistické republiky Antonín Novotný dopisem ze dne 22. března

1968, a shromáždění předsednictvo Národního shromáždění zaslal večera předsedovi vlády Josefu Lenartovi následující dopis:

Svaz zemědělské

Ústí nad Labem (lsm). — Krajská rada vesnických organizací ČSM Severočeského kraje zvažovala návrh na ustanovení

žádají, a nosti. Svě kus: organiz

U Sejna ve světle skutečnosti

přímou OV KSC. To je za dvě dny práce — příslušnému oddělení na OV KSC, tzv. „osmému oddělení“, jemuž stojí v čele M. Mamula a prvnímu tajemníkovi OV KSC. Tak má Sejna rázem mnohem volnější ruce; neboť, i kdyby mu na ně hlavní politická správa ČSLA viděla příliš blízko (a ona, jak poznáme, leccos skutečně vidí), nemá mu do toho co mluvit. Na druhé straně ovšem Sejnův význam velmi stoupí; jak by ne, když jeho prostřednictvím lze stranicky řídit, informovat a ovlivňovat komunisty pracující na MNO, tedy rozhodující důstojníky a generály naší armády.

Ale vysoká politika Sejnu ani zbra nejzřejmě a naplne se do ní svého nového postavení využít jen k tomu, aby o to intenzivněji dělal svou politiku osobní. Rozšiřuje své „obchody“, které už kvalitivně tají, a upouští své užitečné známosti, které naopak přičiňlivě staví na odív. Píše také do Plamena, vychází mu domem, který napsal pod pseudonymem Sekera, dokončuje dva scénáře k filmům. Postavení se zdá pevné a kariéra jistě: a výsledek prvního střítnutí — boje o generálské hvězdy — se tomu zdá naveslovovat.

LESK GENERÁLSKÝCH HVĚZD

Dnes se leccos právem ptá: což nikdo nevidí, že se Sejnou je leccos v nepořádku? Plukovník Jan Sejna je v té době členem kolegia ministra národní obrany i členem byra náčelníka hlavní politické správy. Několik metrů od dveří jeho kanceláře v patře, které je v budově MNO vyhrazeno HPS, jsou místnosti kontrolní a revizní komise KSC na HPS. Ve skříni této komise leží spis s detem z dubna 1967, jímž se upozorňuje na některé „signály“ okolo Sejny. Jsou nešťastně a nepopulárně, neboť — jak jsme

no, provádět správy, že se na hlavním výboru KSC při MNO nedodržel stranické normy a že leccos naveslovuje, že se nedodržel ani na samém B. oddělení OV KSC. S tímto upozorněním mohli udělat jen to, co udělali — adresovat ho na B. oddělení OV KSC a odeslat ho tam, současně se žádostí, aby OV KSC řekl podivný stáv. vylučovací hlavního výboru Řešení bylo „prosta“ — jmenam OV KSC to zařídil škrť parů rovnou na oemém oddělení.

Témat, současně upozorňuje v byru, náčelníka HPS generál Uhlíř, že Sejna, člen tohoto byra, v něm neplní svou funkci. Bud tam vzbuzí, neboť, neto přijme, musí a není nic platný. Ale HPS na to má je upozornit — a ho se nemění.

Pak přichází návrh na Sejnovo povýšení do hodnosti generála. Návrh podává — předsednictvo hlavního výboru. Tajemníkovi tohoto hlavního výboru je — Sejna, jeden výtisk návrhu jde ministru, druhý na HPS, třetí osmému oddělení OV KSC.

Náčelník HPS generálpodporučík Prchlík předkládá návrh k vyjádření kolektivu, a každý jeden včetně samého Prchlíka návrh rozhodně odmítá. Důvody odmítnutí jsou: špatná pracovní morálka, nedostatečné vzdělání, nedostatečná kvalifikace.

Návrh nevyhovuje ani kádrovým předpisům; Sejna sice zastává funkci, kde je plánována hodnost generála, ale současně je pro tuto hodnost předpisem vyžadováno absolvování vysoké školy a akademie generálního štábu. Sejna však má tak známou, jen 4 třídy gymnasia a 10nedělní vojenský kurs politických pracovníků ve Velvětech.

Velmi rozhodně se staví proti Sejnovu povýšení náčelník generálního štábu armádní generál Otakar Rytíř. Rozhodně se proti povýšení staví zástupce ministra národní obrany, generálpodporučík

na nemůže nevidět potvrzení své „pevné pozice“; zasahuje moc vyšší, ba nejvyšší. Protože povýšení je v nomenklatuře předsednictva OV KSC, a protože — jak víme — jeden výtisk s návrhem na povýšení šel na B. oddělení OV KSC, zasahuje (podle významných svědectví) vedoucí B. oddělení M. Mamula a první tajemník OV KSC Antonín Novotný. Na schůzce s ministrem Lomským předkládá se známých, kteří jsou doporučení k povýšení, a vyjadřují podiv, proč tam není jméno Sejnovo. Když slyší, že návrh nebyl nikde a nikde doporučen, naopak odmítá, upozorňuje Novotný, že Sejna je o člověka, který věrně stojí na pozici stranice. Prchlík nabude-li povýšen Sejna, budou doporučení ani ostatní se seznamu doporučených. A ministr Lomský kapituluje. Sejnovo jméno se na seznamu ze těchto okolností ocitá, a vzápětí jsou na Sejnovo ramesou příkry nové generálské nárameníky.

DNY ROZHODNUTÍ

Avšak pozice, kterou má Sejna za tak pevnou (a pro sebe za tak perspektivní), se začíná náhle otřásat: přichází prosincové plánum OV KSC. Partie začíná, hráči vstupují do hry — a v klíčovém postavení exponenta na MNO musí vynést trumfy i Sejna, neboť přišel jeho okamžik. „Ostatní nejspíš sám víd, že na „osobní politiku“ není čas, že musí sáhnout do té vyšší, má-li své naděje, své dosavadní i perspektivní výhody zachovat. A tak se náhle dva lidé, kteří se podle souhlasných svědectví předtím nanešli rádi, ocitají na jedné lodi: Sejna a Mamula.

Hlavní výbor KSC na MNO, jak už řečeno, má informovat a stranicky řídit komunisty na MNO, a také to dělá: svolává plánum hlavního výboru. Sejna — jemuž vždy byly referáty připravovány — tentokrát připravil svou řeč sám, a to se mu podařilo dostatečně

a jeho životní cíle jednoznačně konají. Sejnovo povýšení ovšem vstoupilo do nomenklatury předsednictva OV KSC, a protože — jak víme — jeden výtisk s návrhem na povýšení šel na B. oddělení OV KSC, zasahuje (podle významných svědectví) vedoucí B. oddělení M. Mamula a první tajemník OV KSC Antonín Novotný. Na schůzce s ministrem Lomským předkládá se známých, kteří jsou doporučení k povýšení, a vyjadřují podiv, proč tam není jméno Sejnovo. Když slyší, že návrh nebyl nikde a nikde doporučen, naopak odmítá, upozorňuje Novotný, že Sejna je o člověka, který věrně stojí na pozici stranice. Prchlík nabude-li povýšen Sejna, budou doporučení ani ostatní se seznamu doporučených. A ministr Lomský kapituluje. Sejnovo jméno se na seznamu ze těchto okolností ocitá, a vzápětí jsou na Sejnovo ramesou příkry nové generálské nárameníky.

At tak či onak, trvalo ještě poměrně dlouho, než Sejna poznal, že prohrál. Přesto ani tento fakt, ani „semínkové aféra“, karé se právě v té době klubala na světlo boží, neohrožovaly Sejnu natolik, aby přehal jen proto, a aby přehal právě do USA. Je to, myslím, jedna z otázek, kterou teď rozřešit by znamenalo opustit seriózní půdu fakt a předkládat veřejnosti nepodložené dohady.

BYL SEJNA SAMÝ

Právě neznalost skutečnosti a množství dohadů vedly k otázkám, zda byl Sejna v armádě jediný, kdo tak či onak (možná metodami ještě ostřejšími) hodlal zneužít armády k ovlivnění děje. Nejčastěji se pílom hovoří o vojenském cvičení v prosinci 1967.

Toto cvičení, jak říkáji snadno prověřitelná fakta, se začalo plánovat v rámci obecného plánu bojové přípravy v březnu 1967, aniž tehdy bylo stanoveno pevné datum. Okolo samého cvičení existuje na generálním štábu přesná dokumentace vaříci půl tisíc. Cvičení bylo provedeno 8. června 1967. Právě z ekonomických důvodů bylo rozhodnuto, že cvičení bude mít omezený rozsah (a ovšem, že bude omezeno i povolání záloh), a že bude mít charakter velitelsko-štábního cvičení, takže přesuny v terénu se týkaly vesměs jen štábů, ne celých útvarů. Zálohy se ze cvičení vracely větším dílem 12. prosince, zbývek okolo 18. prosince. Tato fakta, myslím, hovoří jasně a není třeba dodávat víc.

Přesto se tyto aspekty vyšetřují: a je-li tomu tak, potom asi proto, že k tomu existují důvody. Ne takové, myslím, které by se týkaly konkrétně tohoto prosincového cvičení jednoho svazku, ale obec-



BŮJICÍCH U PRAHY se konalo ve čtvrtek setkání pracovníků libčicko-asištiny filosofické fakulty pražské Karlovy university. Slovenská erová, jejíž vystoupení se setkalo s velkým ohlasem na setkání mladých lidí v Libčicích. FOTO: ČTK — O. PÍCHA

dvě hodiny patnáct minut ráno vytvořené ústředního výboru Komunistické strany. Jeden z vážných problémů, který se o našich dnů. Průběh výměny názorů, každé zasadání ústředního výboru některá stěmělá místa správy věci a i právem v nejedné hlavě vyvolal, který donedávna řídil záležitosti strany. Otazník v myslích lidí rostl pak chvíli známého štěka semínkového (tento Sejna stadoval svou rezoluci, neobvyklým povýšením. A tak volání po dne sílilo. Z dopisů jednotlivců se

Avšak nejen tauto tek věšou otázkou obnovení důvěry v presidentskou funkci se sabývalo předsednictvo OV KSC, jak plyna z jeho správy. Není účelem tohoto komentáře samozřejmě vyjádřit se ke všem jejím bodům. Naši čtenáři právě ve dnech nedávno minulých prokazali ve stovkách dopisů a telefonických sděleních, že obsahu sdělovaných informací rozumějí velmi dobře a nemají rádi, když se jim rozvíkávají a dovysvětlují. Chtěl bych se však přece zaslavit u některých částí, k nimž mám co říci. Jednak tedy k akčnímu programu strany a k určité změně dosavadního stanoviska. Je mi sympatické, že se totiž v této zprávě dočítáme o předání stranického akčního programu Národní frontě s tím, že je to příspěvek strany činnosti nás všech a že to bude základem stále otevřená vstřebávat nové podněty a nové iniciativy, které vzniknou mezi lidmi i ve státech a jiných orgánech. Napovídá to velmi jasně, že se tu mění metody stranického přístupu a řešení mnoha současných problémů a že se uskutečňuje závěr lednového plánu ústředního výboru v tomto směru. Protože se počítá s účastí tiska v tomto vývoji, rád oznamuji našim čtenářům, že v současné době právě naše redakce jednává základní zemědělské Mladé tronty pro nejbližší budoucnost a že v něm počítáme s podporou základních směrů akčního programu. Stránky našeho listu jsou otevřeny — pokud bude jejich plocha stačit — všemu tomu zdravému, co na nich seznavlo a seznavá, především mladé lidi.

Na diskusním večeru ve Sjednovém paláci bylo řečeno, že zpráva o vyšetřování Sejnovo případa ze stranického hlediska bude uveřejněna v pátek. Mělo ji projednávat čtvrteční předsednictvo OV KSC. Jak je patrné z jeho správy, vzala informaci své komise na vědomí.

TĚŽKÝ DEN

Pokračování ze str. 1 tam te něho v chu roci zde sku. A Příprav předsednictva v března ván pr o jeho aparátu příprav práce notlivý reagovaly v je ných n každá rá se naří re Ncl, jak ho chc potrebu dpa

VČEREJŠÍ DEN

velkou tvářící silou je současný prolečnosti. Jestliže tedy večer ve čtvrtek Novotného s funkce prezidenta republiky KSC, jedna kapitola současně diskuse si připomenout, že je to výsledek jiného přístupu ke střídní osob ve lii dříve svědky. A není to jistě pasivní pozitivní přínos.

16. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 24. 3. 1968, roč. 48, č. 83, s. 1, 2.

DĚ PRÁVO

ORGANUM KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA

ČÍSLO 63 — ROČNÍK 48 [Právo lidu roč. 71] CENA 3 Kč HAL

Co Vás bude zajímat

- PARADOXY NEKULTURNÍ POLITIKY**
O deformaci a kulturní oblasti v minulých deseti letech píše ve své stati Jan Kopecký strana 4
- PROGRAMY ROZHLASU A TELEVIZE**
Vysílání, odstavci a pořadí jako obvykle pod hlavičkou "Kam za kulturu" strana 5
- PAMET SPOLEČNOSTI**
Jak a proč došlo v roce 1965 k zásahu proti režimu v Praze? Dělily a souhlasily se dočkání a článku V. Vrabce strana 7
- HON NA LISKU**
Dati se seriálu cestopisných reportáží integroval Zikmunda a Hanzelky strana 10



Na jarním slavnosti...

Foto M. BUDÍK

OVĚRY Z PLENÁRNÍ SCHŮZE ÚRO

PRAHA 23. března (ja) — Plénum schůze ÚRO, a jejími průběhu jsme přibližně uvedli v naší anketě ve 3. řadě řádků. Vracíme se k některým vědom z této schůze, jak jsme uváděli zhruba před dvěma týdny.

Bylo mi přijato rozdělení odborové svazu pracovníků školství, vědy a umění na dva svazy: na Svaz pracovníků školství a na Svaz pracovníků umění a kultury. Schváleno byla zpráva, která určuje postavení a úlohu odborů v duchu závěrů lednového pléna ÚV KSČ.

Předsednictvo ÚRO se pověřuje svým úkolem a úkolem ÚRO, a to je:

činnosti dle programu se plně zúčastňují a rozhodují a aktivně ÚOR v Praze 9.

Soudruh K. Poláček vysvětlil vývoj situace v Ústřední radě odborů i to, co je podle jeho názoru nyní nutné, totiž v nejbližší době připravit celostátní konferenci nebo sjezd, která by dala nový směr celé nové ÚOR. Soudruh z Ústřední odborové rady v Praze 9 na závěr své řeči uvedl, že ÚOR v Praze 9 má být v ústřední radě ÚOR v Praze 9.

ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A REVIZNÍ KOMISE KSČ k revizi politických procesů a závěrům o sjezdu spisovatelů

DEMISE SOUDRUHA P. HRONA A DALŠÍCH FUNKCIONÁRŮ PŘIJATI • PŘÍSTI TÝDEN NOVÝ PŘEDSEDA KOMISE

PRAHA 23. března (zd) — Původní bohatý program, jenž byl připraven pro schůzi Ústřední kontrolní a revizní komise KSČ, se už v průběhu slavnosti usklopil: též rozpravy shora dvojnásobně zasedání se soustředilo na jednání Ústřední kontrolní a revizní komise KSČ jejího postavení, úlohy a organizace.

Návrh na zrušení stranických trestů spisovatelům

Ústřední komise uzavřela skupinu svých jednání a soustředila se na jednání Ústřední kontrolní a revizní komise KSČ.

studentiskou organizací

PRAHA 23. března (avo) — V sobotu zasedli v Brně dvaadvacetí účastníci schůze, která se zúčastnila účastníci fakultních vysokých škol v republice. Účastníci schůze byli zástupci z program a organizační struktury ústřední komise ÚKAS, a to zástupci ze školách se v tomto směru podstatně snížili. Po velmi živé diskusi byl přijat návrh zformulovaný do zhruba této podoby.

Bylo dohodnuto vytvoření nové organizace vysokých škol mladěže mlno rámcem ČSM. Nově vytvořené svaz bude mít samostatný systém. Navrhují vznik dalších studentských spolků a politických organizací na školách. Svaz bude mít pravděpodobně přístupovou strukturu. Vytvoří se dva ústřední výbory pro přípravu celostátní konference studentstva (výbor pro české země a výbor slovenský). Výbory vytvoří vaječně ke spolupráci vysokých škol rádu a požádají, aby měly pro přípravu konference k dispozici stránky Students. Směny a Mladé fronty.

Zmíněné výbory připraví návrh jednotného řádu pro zřizování orgánů v Praze a v Bratislavě. Jedinci řád obdrží všechny fakulty jako podklad k diskusi. Tyto výbory připraví též návrh programu a struktury studentstva hnutí a předloží jej fakul-

tám k prodiskutování do 20. dubna. Do vzniku nového celostátního orgánu je oficiálním představitelům čs. studentstva vysokých škol rádu.

Vytvoření jednotné čs. studentské organizace se chystá na federativním principu pro české země a pro Slovensko. Celoslovenská studentská konference se uskuteční asi v polovině dubna, konference pro české země, proběhne v květnu a krátce poté se bude konat celostátní konference vysokých škol. V oběpní samostatného charakteru organizace nebylo zatím dosaženo plně jednoty, společný postup čs. vysokých škol však byl v zásadě dohodnut.

Aktiv v Brně přijal též požadavek na odložení voleb do novelizace volebního zákona. Dále byl vysloven požadavek na zkrácení volebního období studentů na 3-4 měsíce.

Ústřední kontrolní a revizní komise KSČ.

Návrhy odbojářů

PRAHA 23. března (ČTK) — Zástupci přípravného výboru českého domácího odboje a českých partyzánů v sobotu odešli prvnímu tajemníkovi ÚV KSČ soudruhu A. Dubčekovi dopis, v němž jej informují o své schůzi, kde projednali otázku volby nového předsedy ČSSR. V dopise se mu prací: «Zástupci přípravného výboru vyjádřili své přání, aby do čela našeho státu byl Narodním shromážděním zvolen člověk a čistým štítem a čistým rukama, kterého si všichni poctiví občani tohoto státu, všechny vrstvy našeho národa, člověk, který svým životem vyjadřuje revoluční obsah socialistického a demokratického vývoje naší společnosti. Jméno toho národu, že do čela našeho státu má být především postaven člověk, který je výrazným a nejaktivnějším představitelům obranného procesu, probíhajícího v celém našem veřejném životě v duchu lednového pléna ÚV KSČ, a který dává záruku, že tento dějinný proces se vyvíjí státní společností na základech socialismu a demokracie v rámci a veškerou důstojností, ale i v intencích svého programu uskutečňován.»

Zástupci přípravného výboru se usnesli na tom, aby návrh předsednictva ÚV SPB na předsedu byl rozšířen o soudruha Josefa Smrkovského a soudruha Ladislava Novomského (předsednictvo ÚV SPB původně navrhovalo jen soudruha L. Svobodu).

Ústřední kontrolní a revizní komise KSČ.

Ústřední kontrolní a revizní komise KSČ.

«Jméno je třeba postarat se o celkové světa.» Mladé soudruhy Svobodu. «Potomci sledují zahraniční tisk, kde se dočítám, a jakými posty přijímají lidé voko demokracizace proces. Všiml jsem se své kradu veliký, cestný šlo: už se příkladem opravové socialistické demokracie, vytvořit i pro každé její občany. U nás OČI za aby byli se rozšířit, s jako bychom všichni dostali potřebnou dávku osvětlujícího vyhlášení»

«Obroda však nepřijala sama od sebe...»

Generál Svoboda se usmýl. «Ano, a jako je před: strana sama to byla, která s vlastní vůlí vyhlásila novou politiku. Co všechno bude třeba vyfakt? Dobře chápu posty těch, kterým bylo třeba změnit kradce zcela naprosto výhledem do čela. Vyřídíme co nejlepší sploce rehabilitaci Nikolce, nabude se pořádek bonu se čarodějnic, jde sám o spravedlnost je práce rodit masti demokracii a demagogii, a demokracii a byznosti. Shromáždíme jistě provádí a podřídním a přehledem v celém politickém a společenském systému, ačkoliv takový režim lze hvalit vždy převládá legitimizuje»

«Soudruhu generála, odpoví se i Nasy též říci: rozvíjí orientace na hranici politiky. Mohl byt na se odpočítat?»

«Stojíme před ná Šestým kradem. To by si měl každý občan je»

Mezi problémy hradě nastala protokolní zasedání. Vše šlo se provádět.

Socialistické Československo se obrátil nejvýšejší politickou schůzí k práci od roku 1968. I myslíme o něm je zhruba přesně. Ale mladí lidé — ne více než desetiletím práci — přerušila krize v naší společnosti v práci státní, více přepjaté centralizované moce se státní moc státního režimu a kompromisní. Státní a politické moce se plně soustředila do rukou, které jí chtěly odřít více státní moci státních úřadů.

Všechno státní a státní orgány, které sestaly jedno, se a mezinárodní historické úlohy orientované jediným cílem. Pro každého svého neprospěchu se každý a jedním směrem a problémy by konstruovaly spolupracovat a spolupracovat, vzniklo. Lidovými milencem, prokurátorem a soudci. Zastupitelé federální krize od roku 1968. I myslíme o něm je zhruba přesně. Ale mladí lidé — ne více než desetiletím práci — přerušila krize v naší společnosti v práci státní, více přepjaté centralizované moce se státní moc státního režimu a kompromisní. Státní a politické moce se plně soustředila do rukou, které jí chtěly odřít více státní moci státních úřadů.

«...mámi posty jeji špičkové tvrdě šlo. Právě tedy se vyvíjely hysterické protirealistické nálady, a vytvářely se od léta.»

Jedním se šlo státní a odlišně jednání se považují a tím, že inteligence je v celém procesu krize.

JAN SMÍŠEK DOBA ZDRAVÉHO NEKLIDU

se informovaně, je to přirozené. Istežně, nejsem samozřejmě, aniž bychom se své zistovali. Uvažují občanské administrativy, a státní soustředění účinně informovaní jako každý druhý občan republiky, ať mase v anežsacím se šlo vlivem ať informovaní. Měsí se bylo, že se odmlouvali státní a

se je měla soustředěná obrátit, tím všim byla manipulována tak, aby se zahnalo mohl být rozšířenou promouvanou jako protisocialistické pravice. Zmánila i takto zjednotě a zastírali akčně hodově postoj mělo ar) praktický postojů a myslí a cíl.

Prote se ozvala modřile tehlik hřika akce spíše, šelky tehlik modřile, hakered politikých kuzapli. Prote také tehlikové šlo-li podléhám studentům nejvíce protisocialistické šíje a šíje. Prote tehlik kuzapli akce spíše, šelky tehlik modřile, hakered politikých kuzapli. Prote také tehlikové šlo-li podléhám studentům nejvíce protisocialistické šíje a šíje. Prote tehlik kuzapli akce spíše, šelky tehlik modřile, hakered politikých kuzapli. Prote také tehlikové šlo-li podléhám studentům nejvíce protisocialistické šíje a šíje.

Ze kradě kuzapli prošli šlo: šlo je akce spíše, šelky tehlik modřile, hakered politikých kuzapli. Prote také tehlikové šlo-li podléhám studentům nejvíce protisocialistické šíje a šíje.

Johnson odvolává generála Westmorelanda

Saigon naší překvapení • Zřetěně aktivita leicstva USA

NEW YORK/Saigon 23. března (Zpravodaj ČTK) — Prezident Johnson oznámil 22. března, že jmenoval velením vojska amerických vojáků ve Vietnamu gen. W. Westmorelanda omezením státním šlo a přelomem od L. Survanca. Dosed se zasedal, a kolik vyvíjí post amerických vojáků v jižním Vietnamu.

Ze Westmorelanda se byl domřil akce spíše, šelky tehlik modřile, hakered politikých kuzapli. Prote také tehlikové šlo-li podléhám studentům nejvíce protisocialistické šíje a šíje.

že funkce velení vojska v jižním Vietnamu se byla, která s vlastní vůlí vyhlásila novou politiku. Co všechno bude třeba vyfakt? Dobře chápu posty těch, kterým bylo třeba změnit kradce zcela naprosto výhledem do čela. Vyřídíme co nejlepší sploce rehabilitaci Nikolce, nabude se pořádek bonu se čarodějnic, jde sám o spravedlnost je práce rodit masti demokracii a demagogii, a demokracii a byznosti. Shromáždíme jistě provádí a podřídním a přehledem v celém politickém a společenském systému, ačkoliv takový režim lze hvalit vždy převládá legitimizuje»

**17. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 29. 3.
1968, roč. 48, č. 88, s. 1.**

**18. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 30. 3.
1968, roč. 48, č. 89, s. 1.**

**19. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže. 31. 3. 1968,
roč. XXIV, č. 90, s. 1, 2.**



... Svoboda prezidentem repu...

... A V PRAŽSKÉM HRADĚ • BYLI TU VŠICHNI, KTERÍ NĚCO ZNAMENAJÍ V ČS. VEŘEJNĚM
... JEDEN NÁVRH • 282 HLASŮ PRO LUDVÍKA SVOBODU • PRVNÍ DEN BYL VLASTNĚ PRA...

... vydálo a není žádných pochyb, že mělo svůj vliv na dobrou náladu přítomných — a to je co říci, neboť mezi nimi byli i někteří z těch, jímž minulé dny důvěra nevyšlovaly.

Těsně před půl devátou se Vladislavský náhl začal zaplňovat. Jeho čelo vysypané radou látkou, častou vlnkou a obrovským znakem republiky vhodně uzavíralo rámec utvořený gotickou klenbou. Solidní řady podlahy zcela zmlsely — zastřeny množstvím přítomných. Výklenky u starodávných oken „zabrali“ filmaři a fotoreportéři. Clověk by nevěřil, že jich vůbec tolik může být.

V řadách před sebou vidím všechny ty, jejichž jména něco v čase veřejném životě znamenají: členy ÚV KSČ i spisovatele, církevní hodnostáře i ministry, členy diplomatických sborů i publicisty aj.

S minutovou přesností přichází předsednictvo Národního shromáždění a v ohlášenou desátou hodinu zahajuje předseda NS Bohuslav Laštovka schůzi poslanců svolané

Pokračování na str. 2



Projev Alexandro

Vážené Národní shromáždění, soudruzi a soudružky poslanci, vážení přátelé,

Národní shromáždění Československé socialistické republiky se schází v této pamětné místnosti Pražského hradu, aby jako nejvyšší orgán státní moci spjal jeden z nejvýznamnějších úkolů, který mu ukládá ústava.

Po rezignaci soudruha Antonína Novotného z funkce prezidenta republiky přísluší Národnímu shromáždění podle ústavy povinnost zvolit jménem všeho pracujícího lidu nového prezidenta republiky.

V osobě prezidenta republiky viděl náš lid vždy předstevitele naší samostatnosti a Československé státnosti. Funkce prezidenta republiky má v naší společnosti demokratickou a pokrokovou tradici. Její socialistický obsah v posledních dvou desetiletích je nerozlučně spjat s vítězstvím pracujícího lidu v únoru 1948.

Byl jsem pověřen předložit návrh, aby prezidentem Československé socialistické republiky byl

Blahopřání

Blahopřejná telegramy zaslali také ÚV SČSP, pracující Závodů 29. augusta v Bardejově, pracovníci Libereckých výstavních trhů, Státního statku Buštěhrad, JZD 5. květen Střítec představitelé plonýrů, mládeže se Slovenska a mnoho dalších a dalších. Těžko je všechny vyjmenovat.

TELEGRAFICKY

PRO INFORMACI OBCANŮM, kteří chtějí vyjádřit svá blahopřání prezidentu republiky k jeho zvolení, sděluje Kancelář prezidenta republiky, že gratulační listiny budou na Pražském hrade ve dnech 31. března a 1. dubna. Příchod k podpisu gratulačních archů je třetím náhodným, vhodem pod balkóne.

KLUS LIDOVÉ UNIVERSITY ŽILKOVSKÉ KNIHOVNY, který v budově ÚRO zahájil univ. prof. dr. Goldstücker večerem věnovaným Janu Procházkovi ma velký úspěch zejména mezi mládeží. Na příštím autorském večeru pronilují v úterý 2. dubna spisovatel Ludvík Vaculík, v dalších večerech básník Jan Skácel, Hana Bělohradská, Jindřiška Smetanová a Ivan Klíma. Začátek Vaculíkovy besedy v 19.30 vyjmenované ve velké hale hotelu Tichý na Kalinově třídě.

čest a svědomí slibil věrnost Československé socialistické republice a věci socialismu. Slibil jsem tomuto nejvyššímu orgánu státní moci Československé socialistické republiky a jeho prostřednictvím všemu našemu lidu, že své povinnosti budu konat podle vůle lidu a v zájmu lidu, že budu dbát blahobytu republiky a zachovávat ústavu a ostatní zákony socialistického státu.

Ujišťuji vás, kteří jste se zde dnes shromáždili na tomto nádvoří historického Pražského hradu, i všechny občany našeho státu, že jsem připraven pinit ústavní funkci prezidenta republiky, kterou mě lid pověřil, tak, jak jsem to slibil.

Předstupuji před vás poprvé jako prezident republiky s pocíty hluboké úcty k dělníkům, rolníkům a inteligenci této země, s pocíty velké důvěry v tvůrčí síly Čechů, Slováků a občanů dalších národností naší Československé socialistické republiky, s pocíty vlastní velké odpovědnosti za další socialistický a demokratický vývoj našich poměrů.

Dechází k novému rozmachu života lidu našich zemí. Je třeba vyzdvihnout a vysoce ocenit zásluhy Komunistické strany Československa za práci pro naši republiku od osvobození v roce 1945 a za závěry přiletě na lednovém plénu ÚV KSČ.

ARNÍ AMIÁDA MF

vě, Lilke Ročáková, Václav Neckář, Milan Chrádíl, Milos Drobný, Petr Spálený, Jiří Stádroň a dirigent Karel Krautgartner.

Sportovce budou zastupovali Tomáš Jangwilib, Jaroslav Jiřík, Josef Jerkanis a Tibor Semendák.

Každý návštěvník obdrží autogramník. Mimo to je v budově zajištěn prodej knih a fotografií.

Letos navíc: ARCHAUTOSALÓN časopisu Věda a technika mládeži a TRH BEZ PLACHTY, pořádaný časopisem MY '68, sbojí v nádvoří domu č. 7 v Pašské ulici.

Některé ze zpěváků se předem smlovaly za malé sponžeri.

ČESKOSLOVENSKO-FRANCOUZSKÝ VÝBOR Čs společnosti pro mezinárodní styky (projednal na své schůzi za předsednictví národního umělce prof. dr. Ajollí Hoffmeistera kriticky svou šosa vadní činnost. Rozhodl se rozšířit pole své aktivity zejména uspořádáním Československo-francouzského dnů ve druhé polovině května.

ATNÍ ZÁMEK Hluboká nad Vltavou je od všeobecné, znovu přístupny veřejnosti, přestože sezóna hradů a zámků běžně začíná až 1. dubna. Hosté vyhledají této příležitosti i k návštěvě Aisovy jho'eské galerie, kde je kromě reinstalované gotiky a moderního malířství v současné době i rozsáhlé vystava „Padesát let Československé grafiky“.

O kan... bor K... sloven... svém... ostatní... Na zak... rodní... političt... ní fro... dospě... ctivita... natick... tak na... na zvo... body... společ... ticky z... ty Čes... jeho... s živý... plně o... lečnos... Potvr... je vše... něni p... po je... ústřed... ny Čes... ho a...

Obro... střední... je na... na vel... vykona... tech... Vážime... přislu... družst... naši m... (ovisti... ce, kte... demě... země.

Znám... Zeme j... me ted... se pře... ne sam... čan bu... práci... to, co... ctivita... Či síly... vatěů... Bratisl... vesnic... po nej...



...v minulosti se nikdy nestalo, aby na Slovensku nastalo...
 ...období...
 ...přece jen se mi zdá být lepší, když si lze vybrat, kým kandidát...
 ...zrovna nejsou nakloněni...
 ...Budeme tedy hlasovat o svobodě...
 ...V té chvíli...
 ...As po jedné hodině...
 ...Se slavnostními tóny...
 ...Obrovský potlesk...
 ...

Přítomní povstali. S Lovčákem...
 ...novému prezidentovi Československé socialistické republiky...
 ...Ludvíka Svobody...
 ...Vladimírův...
 ...

...by měla být...
 ...Křídla...
 ...

...Hlas...
 ...Nový prezident...
 ...Nad...
 ...

...president...
 ...

PROJEV LUDVÍKA SVOBODY

Pokračování ze str. 1

publiky, odkud přišle svoboda a fašistické poroby. Mimořádnou aktivitu projevuje naše mládež. Věřím, že dokážeme spojit tento slán se zkušenostmi starších. Úsilujeme o to aby iniciativní mládeže se setkávala s pochopením starších a zkušenosti starších byly mladými přijímány s vášností, Tesové souzení opětně o vzájemnou důvěru musí přinést úspěchy. Obracím se k našim tělníkům a prosím, aby uplatnili svůj um, dovednost i politickou vyspělost: a odůvodněnou brdost na své re-

voluční tradice v práci i veřejném životě, k dalšímu rozvoji naší socialistické vlasti. Připomínám generacemi nastřádanou moudrost našich politiků a prosím je, aby dále rozvíjeli vše pokrokové, co se na našich věstnicích v posledních letech zrodilo ku prospěchu svému i všeho lidu. Volám pracovníky vědy kultury, tisku a celou naši inteligenci ve všech úsecích společenské činnosti a prosím, aby svou tvůrčí práci přispívali a uskutečňovali cíli současněho obrodného procesu. Tím společně uspějeme nástup vědeckotechnické revoluce, bez níž nelze vybudovat moderní společnost s vyspělým průmyslem a zemědělstvím. V nejbližších dnech a týdnech přijde o to, zaměřit veškeré úsilí na rozvášně, ale vůči našim i důsledně energické uskutečňování akčního programu, který vypracovala Komunistická strana Československa a k jehož obsahu i provádění se v příchých dnech vyzvali všechny složky Národní fronty a všichni naši občané. Společně na to, že odpovědně a iniciativně budou při uskutečňování akčního programu pracovníci všech národních výborů ve všech obcích, městech, okresech i krajích i všichni jejich funkcionáři a pracovníci jejich obětavě a ne vždy lehké práce si velmi vážíme. V tomto roce tomu bude peče

Sich národů. Prošli jsme různými obdobími, prošli jsme dobrými i slabými. Největším obtížím pro nás národy byla temná léta kdy fašismus na čas ovládl Evropu a začal uskutečňovat své zvržené cíle. A bylo výsledkem historického procesu, zkušeností a poučení z toho, co jsme prošli, že jsme se rozhodli jít cestou socialistických přeměn naší společnosti. Výsledkem tohoto procesu byla i orientace naší zahraniční politiky na socialistický Sovětský svaz který se v největších dobách ukázal jako opravdový přítel a společník. I naše začlenění do soustavy socialistických států, s nimiž nás spojuje společná cíle. Vycházejíce při socialistickém budování z našich vlastních podmínek, budeme i nadále všestranně přispívat k upevnování přátelství a jednoty socialistických zemí, k uplatnění zásad socialistického internacionálního vnu

Je to...
 ...

Alexandra Dubčeka

Oceňujeme přitom historické zásluhy, které má z bojů za svobodu, nezávislost a socialistický rozvoj Československého státu i výrazem naší úcty k tradicím národního osvobozovacího boje ke končině Československé státnosti. 50. výročí, které oslavíme v tomto roce. Celým svým životem je soudruh Svoboda spjat s bojem za nezávislost našeho lidu. V letech první a druhé světové války a v letech poválečné vy-

Jeho odchod z vládních funkcí v roce 1952 byl nevhodnou součástí represivních opatření tehdejší doby. Odešel z vlády a přeovál jako účetní JZD v Hrozslatině na Třebíčsku. V roce 1958 byl povolán zpět do vojenské činnosti a jmenován náčelníkem Vojenské akademie. V poslední době se soudruh Svoboda věděl práce ve Vojenském historickém ústavu a vykonával své poslancecké funkce aktivně podílel zejména na činnosti Československé akademie.

...všechny složky...
 ...

GALERIE PRES

TOMÁŠ GARRIGUE

Narosen 7. 3. 1850 v Hedzváte, zemřel 10. 8. 1937 v Lásnech. Univerzitní profesor syn kritického státního sílovenské republiky. V této funkci přes us autoritu a do té doby i v cizině. Patřil k předním formatorům...
 ...

...do Sovětského svazu...
 ...

...Ismo přesvědčení...
 ...



Zaplněné hradu náduvoňi naslouchá slovuňi presidenta. FOTO: MF - M. JELINEK

...slovenské vládě předložil návrh Košickéhoho...

ANTONÍN ZÁPOTOČEK

Narosen 19. 12. 1889 v Zákolanech a Klade, zemřel 13. 11. 1957 v Praze. Původem kameník dlouholetý pracovník hnutí. V době okupace vězněn, po osvobodění místopředseda a předseda vlády. Prezidentem až 1957.

ANTONÍN NOVOTNÝ

Narosen 10. 12. 1904 v Lázních a Prahy. Dlouholetý pracovník v komunistickém hnutí. Po osvobození vedoucí organizace v Praze. V roce 1951 zvolen tajemníkem A. Zápotockého zvolen prezidentem.

LUDVÍK SVOBODA

Narosen 23. 11. 1895 v Hroslatině na Československu. V řadách Československých legií bojoval v roce 1918-1934 působil jako právník v Hranicích. Po obsazení republiky organizoval samostatnou československou obranu v první vládě po osvobození.

...To je vám...
 ...

...ještě, to ale...
 ...

...Mkdy udělíte místo...
 ...

...kou. Jak se...
 ...

...zprávy k...
 ...

Co tu ještě nebylo

Na šesti...
 ...

bude oznámen...
 ...

Mezi tím...
 ...

...blahopřání...
 ...

...Svoboda...
 ...

**20. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 2. 4.
1968, roč. 48, č. 92, s. 2.**

**21. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 5. 4.
1968, roč. 48, č. 95, s. 1, 2.**

kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV

...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...

...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...

...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...

...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...

...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...



Dr. ALEXANDER DUBEK
se narodil 27. listopadu 1923 v Uhrovněvesi Tepolčany. Vyučil se strojímečnickem. Aktivně se účastní Slováckého národního povstání. Před příchodem byl dvakrát zraněn. Po válce byl pracovníkem v r. 1946 v divadle v Vyškově. V letech 1948-51 byl tajemníkem posádky vedoucími členem OV KSČ v Třebíně. 1951-1952 byl tajemníkem sboru na OV 1952-1953 tajemníkem vedoucího sboru OV Slovácké národní fronty 1953-1955 vedoucím tajemníkem KSČ v Šumělské bystrici. V letech 1956-1958 absolvoval Vysokou školu strojírenskou v Brně. V letech 1958-1962 tajemníkem OV KSČ, 1962-63 tajemníkem OV KSČ, 1963-1966 tajemníkem OV KSČ a od roku 1966 tajemníkem OV KSČ.

...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...



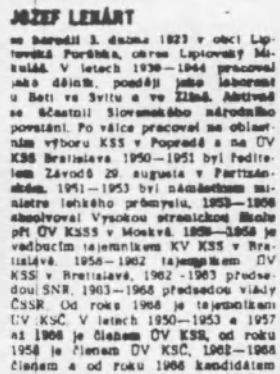
JAN PILLER
se narodil 4. srpence 1922 v Pízni. V letech 1940-1944 je soustružníkem ve Škodových závodech v Pízni. Od roku 1950 pak vedoucím tajemníkem OV KSČ Škoda Píň. V letech 1950-52 studuje na Vysoké škole politické OV KSČ, do roku 1962 je vedoucím oddělení OV KSČ, 1962-1965 místopředsedou vlády. Od roku 1965 je

...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...



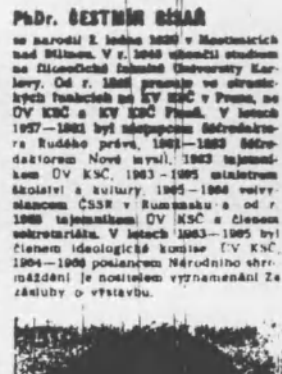
RSDr. JOSEF ŠPAČEK
se narodil 7. srpna 1927 v Malině u Kutné Hory. Je absolventem Vysoké školy politické OV KSČ. Pracuje nejprve jako závozník a skladník. V letech 1946-1947 je vedoucím tajemníkem OV ČSM v Kutné Hoře. 1947-48 1950 tajemníkem OV KSČ v Ledči nad Sázavou. 1950-1952 vedoucím tajemníkem OV KSČ v Jihlavě. Po vojenské službě pracuje na KV KSČ v Jihlavě, 1955-1956 je vedoucím tajemníkem OV KSČ v Pálskově. 1956-1958 vedoucím oddělení KV KSČ v Jihlavě.

...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...



JOZEF LENÁRT
se narodil 1. srpna 1923 v obci Lipovecká Porůtka, okres Lipovecký Město. V letech 1939-1944 pracoval jako dělník, později jako laborant u Bati ve Švitu a ve Zlíně. Aktivně se účastnil slováckého národního povstání. Po válce pracoval na obilnárnu v Bratislavě KSČ v Popradě a na OV KSČ Bratislava 1950-1951 byl ředitelem Závodě 29. augusta v Partizánském. 1951-1953 byl náměstkem místopředsedy lehkého průmyslu, 1953-1956 absolvoval Vysokou školu strojírenskou v Moskvě. 1956-1958 je vedoucím tajemníkem KV KSČ v Bratislavě. 1958-1962 tajemníkem OV KSČ v Bratislavě. 1962-1963 předseda dluh SNR. 1963-1965 předseda vlády ČSSR. Od roku 1966 je tajemníkem OV KSČ. V letech 1950-1953 a 1957-58 1966 je členem OV KSČ, od roku 1958 je členem OV KSČ, 1962-1968 členem a od roku 1966 kandidátem jeho předsednictva. Od roku 1960 je poslancem Národního shromáždění. Je místopředsedou vlády a členem vlády. Za zasluby a vřavotu a Za zasluby — deset let LM.

...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...



PhDr. ŠESTÍMÍR ŠKÁR
se narodil 1. srpna 1929 v Mostecku nad Bílinou. V r. 1948 ukončil studium na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Od r. 1948 pracuje ve vědeckých funkcích na KV KSČ v Praze, na OV KSČ a KV KSČ Píň. V letech 1957-1961 byl tajemníkem Státního úřadu Rudého práva, 1961-1963 místopředsedou Nové vlády, 1963 tajemníkem OV KSČ, 1963-1965 místopředsedou ČSSR v Rumunsku a od r. 1966 tajemníkem OV KSČ a členem sekretariátu ÚV. V letech 1963-1965 byl členem ideologické komise OV KSČ 1964-1966 poslancem Národního shromáždění je nositelem vyznamenání Za zasluby o vřavotu.



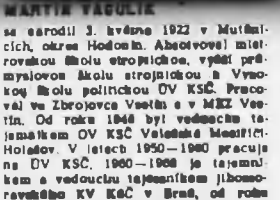
EMIL RIGÓ
se narodil 14. února 1926 v obci Horná Opatov u Trnavy. V letech 1943-1944 a 1947-1948 studoval ve Vysoké škole strojírenské v Bratislavě. 1948-1951 pracuje jako dělník v Bratislavě a v Hranicích a Ase, 1951-1953 na OV KSČ v Ase, 1954-56 1966 M vedoucím oddělení KV KSČ v Praze. 1960-1961 tajemníkem OV KSČ v Praze a od roku 1961 předsedou podkomitovské výboru KSČ ve Východolovanských lázních v Káňské. V letech 1962-1966 je členem sboru kontrolní a revizní komise KSČ. Od roku 1966 členem OV KSČ a od roku 1966 jeho předsednictva. Je nositelem vyznamenání Za vynikající práci.



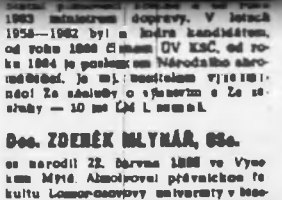
BLDRICH ŠVESTKA
se narodil 24. března 1922 v obci Polná. Absolvoval obchodní školu. Od r. 1945 pracuje v redakci Rudého práva. Od r. 1956 jako ředitel. Od r. 1956 kandidátem, od r. 1966 členem jeho předsednictva. Od r. 1963 je členem ideologické komise OV KSČ. Je nositelem Řádu 25. února 1948 a vyznamenání Za zasluby o vřavotu.



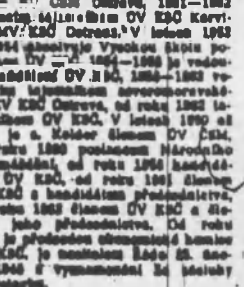
MARTIN VAGULIC
se narodil 3. března 1922 v Mutnických, okres Hodonín. Absolvoval střední školu strojírenskou, vřel přemýšlenou školu strojírenskou a Vysokou školu politickou OV KSČ. Pracoval ve Zbrojovce Věžeš a v MEX Věžeš. Od roku 1948 byl vedoucím tajemníkem OV KSČ Velešské Meziříčí. 1948-1950 pracuje na OV KSČ, 1960-1966 je tajemníkem a vedoucím tajemníkem Jihomoravského KV KSČ v Brně, od roku 1966 vedoucím tajemníkem MV KSČ Praha. Členem OV KSČ je od roku 1962, kandidátem předsednictva OV KSČ od roku 1963, od roku 1963 ve státním Národním shromáždění a v letech 1966-1968 je členem národního OV KSČ. Je nositelem vřavotu a nositel Za zasluby o vřavotu a Za zasluby — deset let LM.



Doc. ZDENĚK MLÝNÁŘ, CSc.
se narodil 22. srpna 1908 ve Vysokém Mýstě. Absolvoval právnickou fakultu Léonardovy univerzity v Brně. Od roku 1930 je kandidátem právní vědy, od roku 1933 je členem právní fakulty UK Praha. V letech 1934-1950 pracoval na sekretariátu KV ČSM v Praze, 1950-1956 na Generálním sekretariátu ÚV KSČ a vedoucím zpravodajské úpravy státního úřadu ČSAV. Od roku 1954 je členem, a státním prvním tajemníkem OV KSČ.



...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...
...kandidáti předsednictva a členové sekretariátu ÚV...



JOZEF ŠKÁR
se narodil 28. srpna 1911 a učil ve škole v Nymburku. Byl tajemníkem sboru KSČ (1936-1938). 1938-1940 tajemníkem sboru KSČ (1938-1940) a od r. 1940 tajemníkem sboru KSČ (1940-1941) a od r. 1941 tajemníkem sboru KSČ (1941-1942) a od r. 1942 tajemníkem sboru KSČ (1942-1943) a od r. 1943 tajemníkem sboru KSČ (1943-1944) a od r. 1944 tajemníkem sboru KSČ (1944-1945) a od r. 1945 tajemníkem sboru KSČ (1945-1946) a od r. 1946 tajemníkem sboru KSČ (1946-1947) a od r. 1947 tajemníkem sboru KSČ (1947-1948) a od r. 1948 tajemníkem sboru KSČ (1948-1949) a od r. 1949 tajemníkem sboru KSČ (1949-1950) a od r. 1950 tajemníkem sboru KSČ (1950-1951) a od r. 1951 tajemníkem sboru KSČ (1951-1952) a od r. 1952 tajemníkem sboru KSČ (1952-1953) a od r. 1953 tajemníkem sboru KSČ (1953-1954) a od r. 1954 tajemníkem sboru KSČ (1954-1955) a od r. 1955 tajemníkem sboru KSČ (1955-1956) a od r. 1956 tajemníkem sboru KSČ (1956-1957) a od r. 1957 tajemníkem sboru KSČ (1957-1958) a od r. 1958 tajemníkem sboru KSČ (1958-1959) a od r. 1959 tajemníkem sboru KSČ (1959-1960) a od r. 1960 tajemníkem sboru KSČ (1960-1961) a od r. 1961 tajemníkem sboru KSČ (1961-1962) a od r. 1962 tajemníkem sboru KSČ (1962-1963) a od r. 1963 tajemníkem sboru KSČ (1963-1964) a od r. 1964 tajemníkem sboru KSČ (1964-1965) a od r. 1965 tajemníkem sboru KSČ (1965-1966) a od r. 1966 tajemníkem sboru KSČ (1966-1967) a od r. 1967 tajemníkem sboru KSČ (1967-1968) a od r. 1968 tajemníkem sboru KSČ (1968-1969) a od r. 1969 tajemníkem sboru KSČ (1969-1970) a od r. 1970 tajemníkem sboru KSČ (1970-1971) a od r. 1971 tajemníkem sboru KSČ (1971-1972) a od r. 1972 tajemníkem sboru KSČ (1972-1973) a od r. 1973 tajemníkem sboru KSČ (1973-1974) a od r. 1974 tajemníkem sboru KSČ (1974-1975) a od r. 1975 tajemníkem sboru KSČ (1975-1976) a od r. 1976 tajemníkem sboru KSČ (1976-1977) a od r. 1977 tajemníkem sboru KSČ (1977-1978) a od r. 1978 tajemníkem sboru KSČ (1978-1979) a od r. 1979 tajemníkem sboru KSČ (1979-1980) a od r. 1980 tajemníkem sboru KSČ (1980-1981) a od r. 1981 tajemníkem sboru KSČ (1981-1982) a od r. 1982 tajemníkem sboru KSČ (1982-1983) a od r. 1983 tajemníkem sboru KSČ (1983-1984) a od r. 1984 tajemníkem sboru KSČ (1984-1985) a od r. 1985 tajemníkem sboru KSČ (1985-1986) a od r. 1986 tajemníkem sboru KSČ (1986-1987) a od r. 1987 tajemníkem sboru KSČ (1987-1988) a od r. 1988 tajemníkem sboru KSČ (1988-1989) a od r. 1989 tajemníkem sboru KSČ (1989-1990) a od r. 1990 tajemníkem sboru KSČ (1990-1991) a od r. 1991 tajemníkem sboru KSČ (1991-1992) a od r. 1992 tajemníkem sboru KSČ (1992-1993) a od r. 1993 tajemníkem sboru KSČ (1993-1994) a od r. 1994 tajemníkem sboru KSČ (1994-1995) a od r. 1995 tajemníkem sboru KSČ (1995-1996) a od r. 1996 tajemníkem sboru KSČ (1996-1997) a od r. 1997 tajemníkem sboru KSČ (1997-1998) a od r. 1998 tajemníkem sboru KSČ (1998-1999) a od r. 1999 tajemníkem sboru KSČ (1999-2000) a od r. 2000 tajemníkem sboru KSČ (2000-2001) a od r. 2001 tajemníkem sboru KSČ (2001-2002) a od r. 2002 tajemníkem sboru KSČ (2002-2003) a od r. 2003 tajemníkem sboru KSČ (2003-2004) a od r. 2004 tajemníkem sboru KSČ (2004-2005) a od r. 2005 tajemníkem sboru KSČ (2005-2006) a od r. 2006 tajemníkem sboru KSČ (2006-2007) a od r. 2007 tajemníkem sboru KSČ (2007-2008) a od r. 2008 tajemníkem sboru KSČ (2008-2009) a od r. 2009 tajemníkem sboru KSČ (2009-2010) a od r. 2010 tajemníkem sboru KSČ (2010-2011) a od r. 2011 tajemníkem sboru KSČ (2011-2012) a od r. 2012 tajemníkem sboru KSČ (2012-2013) a od r. 2013 tajemníkem sboru KSČ (2013-2014) a od r. 2014 tajemníkem sboru KSČ (2014-2015) a od r. 2015 tajemníkem sboru KSČ (2015-2016) a od r. 2016 tajemníkem sboru KSČ (2016-2017) a od r. 2017 tajemníkem sboru KSČ (2017-2018) a od r. 2018 tajemníkem sboru KSČ (2018-2019) a od r. 2019 tajemníkem sboru KSČ (2019-2020) a od r. 2020 tajemníkem sboru KSČ (2020-2021) a od r. 2021 tajemníkem sboru KSČ (2021-2022) a od r. 2022 tajemníkem sboru KSČ (2022-2023) a od r. 2023 tajemníkem sboru KSČ (2023-2024) a od r. 2024 tajemníkem sboru KSČ (2024-2025) a od r. 2025 tajemníkem sboru KSČ (2025-2026) a od r. 2026 tajemníkem sboru KSČ (2026-2027) a od r. 2027 tajemníkem sboru KSČ (2027-2028) a od r. 2028 tajemníkem sboru KSČ (2028-2029) a od r. 2029 tajemníkem sboru KSČ (2029-2030) a od r. 2030 tajemníkem sboru KSČ (2030-2031) a od r. 2031 tajemníkem sboru KSČ (2031-2032) a od r. 2032 tajemníkem sboru KSČ (2032-2033) a od r. 2033 tajemníkem sboru KSČ (2033-2034) a od r. 2034 tajemníkem sboru KSČ (2034-2035) a od r. 2035 tajemníkem sboru KSČ (2035-2036) a od r. 2036 tajemníkem sboru KSČ (2036-2037) a od r. 2037 tajemníkem sboru KSČ (2037-2038) a od r. 2038 tajemníkem sboru KSČ (2038-2039) a od r. 2039 tajemníkem sboru KSČ (2039-2040) a od r. 2040 tajemníkem sboru KSČ (2040-2041) a od r. 2041 tajemníkem sboru KSČ (2041-2042) a od r. 2042 tajemníkem sboru KSČ (2042-2043) a od r. 2043 tajemníkem sboru KSČ (2043-2044) a od r. 2044 tajemníkem sboru KSČ (2044-2045) a od r. 2045 tajemníkem sboru KSČ (2045-2046) a od r. 2046 tajemníkem sboru KSČ (2046-2047) a od r. 2047 tajemníkem sboru KSČ (2047-2048) a od r. 2048 tajemníkem sboru KSČ (2048-2049) a od r. 2049 tajemníkem sboru KSČ (2049-2050) a od r. 2050 tajemníkem sboru KSČ (2050-2051) a od r. 2051 tajemníkem sboru KSČ (2051-2052) a od r. 2052 tajemníkem sboru KSČ (2052-2053) a od r. 2053 tajemníkem sboru KSČ (2053-2054) a od r. 2054 tajemníkem sboru KSČ (2054-2055) a od r. 2055 tajemníkem sboru KSČ (2055-2056) a od r. 2056 tajemníkem sboru KSČ (2056-2057) a od r. 2057 tajemníkem sboru KSČ (2057-2058) a od r. 2058 tajemníkem sboru KSČ (2058-2059) a od r. 2059 tajemníkem sboru KSČ (2059-2060) a od r. 2060 tajemníkem sboru KSČ (2060-2061) a od r. 2061 tajemníkem sboru KSČ (2061-2062) a od r. 2062 tajemníkem sboru KSČ (2062-2063) a od r. 2063 tajemníkem sboru KSČ (2063-2064) a od r. 2064 tajemníkem sboru KSČ (2064-2065) a od r. 2065 tajemníkem sboru KSČ (2065-2066) a od r. 2066 tajemníkem sboru KSČ (2066-2067) a od r. 2067 tajemníkem sboru KSČ (2067-2068) a od r. 2068 tajemníkem sboru KSČ (2068-2069) a od r. 2069 tajemníkem sboru KSČ (2069-2070) a od r. 2070 tajemníkem sboru KSČ (2070-2071) a od r. 2071 tajemníkem sboru KSČ (2071-2072) a od r. 2072 tajemníkem sboru KSČ (2072-2073) a od r. 2073 tajemníkem sboru KSČ (2073-2074) a od r. 2074 tajemníkem sboru KSČ (2074-2075) a od r. 2075 tajemníkem sboru KSČ (2075-2076) a od r. 2076 tajemníkem sboru KSČ (2076-2077) a od r. 2077 tajemníkem sboru KSČ (2077-2078) a od r. 2078 tajemníkem sboru KSČ (2078-2079) a od r. 2079 tajemníkem sboru KSČ (2079-2080) a od r. 2080 tajemníkem sboru KSČ (2080-2081) a od r. 2081 tajemníkem sboru KSČ (2081-2082) a od r. 2082 tajemníkem sboru KSČ (2082-2083) a od r. 2083 tajemníkem sboru KSČ (2083-2084) a od r. 2084 tajemníkem sboru KSČ (2084-2085) a od r. 2085 tajemníkem sboru KSČ (2085-2086) a od r. 2086 tajemníkem sboru KSČ (2086-2087) a od r. 2087 tajemníkem sboru KSČ (2087-2088) a od r. 2088 tajemníkem sboru KSČ (2088-2089) a od r. 2089 tajemníkem sboru KSČ (2089-2090) a od r. 2090 tajemníkem sboru KSČ (2090-2091) a od r. 2091 tajemníkem sboru KSČ (2091-2092) a od r. 2092 tajemníkem sboru KSČ (2092-2093) a od r. 2093 tajemníkem sboru KSČ (2093-2094) a od r. 2094 tajemníkem sboru KSČ (2094-2095) a od r. 2095 tajemníkem sboru KSČ (2095-2096) a od r. 2096 tajemníkem sboru KSČ (2096-2097) a od r. 2097 tajemníkem sboru KSČ (2097-2098) a od r. 2098 tajemníkem sboru KSČ (2098-2099) a od r. 2099 tajemníkem sboru KSČ (2099-2100) a od r. 2100 tajemníkem sboru KSČ (2100-2101) a od r. 2101 tajemníkem sboru KSČ (2101-2102) a od r. 2102 tajemníkem sboru KSČ (2102-2103) a od r. 2103 tajemníkem sboru KSČ (2103-2104) a od r. 2104 tajemníkem sboru KSČ (2104-2105) a od r. 2105 tajemníkem sboru KSČ (2105-2106) a od r. 2106 tajemníkem sboru KSČ (2106-2107) a od r. 2107 tajemníkem sboru KSČ (2107-2108) a od r. 2108 tajemníkem sboru KSČ (2108-2109) a od r. 2109 tajemníkem sboru KSČ (2109-2110) a od r. 2110 tajemníkem sboru KSČ (2110-2111) a od r. 2111 tajemníkem sboru KSČ (2111-2112) a od r. 2112 tajemníkem sboru KSČ (2112-2113) a od r. 2113 tajemníkem sboru KSČ (2113-2114) a od r. 2114 tajemníkem sboru KSČ (2114-2115) a od r. 2115 tajemníkem sboru KSČ (2115-2116) a od r. 2116 tajemníkem sboru KSČ (2116-2117) a od r. 2117 tajemníkem sboru KSČ (2117-2118) a od r. 2118 tajemníkem sboru KSČ (2118-2119) a od r. 2119 tajemníkem sboru KSČ (2119-2120) a od r. 2120 tajemníkem sboru KSČ (2120-2121) a od r. 2121 tajemníkem sboru KSČ (2121-2122) a od r. 2122 tajemníkem sboru KSČ (2122-2123) a od r. 2123 tajemníkem sboru KSČ (2123-2124) a od r. 2124 tajemníkem sboru KSČ (2124-2125) a od r. 2125 tajemníkem sboru KSČ (2125-2126) a od r. 2126 tajemníkem sboru KSČ (2126-2127) a od r. 2127 tajemníkem sboru KSČ (2127-2128) a od r. 2128 tajemníkem sboru KSČ (2128-2129) a od r. 2129 tajemníkem sboru KSČ (2129-2130) a od r. 2130 tajemníkem sboru KSČ (2130-2131) a od r. 2131 tajemníkem sboru KSČ (2131-2132) a od r. 2132 tajemníkem sboru KSČ (2132-2133) a od r. 2133 tajemníkem sboru KSČ (2133-2134) a od r. 2134 tajemníkem sboru KSČ (2134-2135) a od r. 2135 tajemníkem sboru KSČ (2135-2136) a od r. 2136 tajemníkem sboru KSČ (2136-2137) a od r. 2137 tajemníkem sboru KSČ (2137-2138) a od r. 2138 tajemníkem sboru KSČ (2138-2139) a od r. 2139 tajemníkem sboru KSČ (2139-2140) a od r. 2140 tajemníkem sboru KSČ (2140-2141) a od r. 2141 tajemníkem sboru KSČ (2141-2142) a od r. 2142 tajemníkem sboru KSČ (2142-2143) a od r. 2143 tajemníkem sboru KSČ (2143-2144) a od r. 2144 tajemníkem sboru KSČ (2144-2145) a od r. 2145 tajemníkem sboru KSČ (2145-2146) a od r. 2146 tajemníkem sboru KSČ (2146-2147) a od r. 2147 tajemníkem sboru KSČ (2147-2148) a od r. 2148 tajemníkem sboru KSČ (2148-2149) a od r. 2149 tajemníkem sboru KSČ (2149-2150) a od r. 2150 tajemníkem sboru KSČ (2150-2151) a od r. 2151 tajemníkem sboru KSČ (2151-2152) a od r. 2152 tajemníkem sboru KSČ (2152-2153) a od r. 2153 tajemníkem sboru KSČ (2153-2154) a od r. 2154 tajemníkem sboru KSČ (2154-2155) a od r. 2155 tajemníkem sboru KSČ (2155-2156) a od r. 2156 tajemníkem sboru KSČ (2156-2157) a od r. 2157 tajemníkem sboru KSČ (2157-2158) a od r. 2158 tajemníkem sboru KSČ (2158-2159) a od r. 2159 tajemníkem sboru KSČ (2159-2160) a od r. 2160 tajemníkem sboru KSČ (2160-2161) a od r. 2161 tajemníkem sboru KSČ (2161-2162) a od r. 2162 tajemníkem sboru KSČ (2162-2163) a od r. 2163 tajemníkem sboru KSČ (2163-2164) a od r. 2164 tajemníkem sboru KSČ (2164-2165) a od r. 2165 tajemníkem sboru KSČ (2165-2166) a od r. 2166 tajemníkem sboru KSČ (2166-2167) a od r. 2167 tajemníkem sboru KSČ (2167-2168) a od r. 2168 tajemníkem sboru KSČ (2168-2169) a od r. 2169 tajemníkem sboru KSČ (2169-2170) a od r. 2170 tajemníkem sboru KSČ (2170-2171) a od r. 2171 tajemníkem sboru KSČ (2171-2172) a od r. 2172 tajemníkem sboru KSČ (2172-2173) a od r. 2173 tajemníkem sboru KSČ (2173-2174) a od r. 2174 tajemníkem sboru KSČ (2174-2175) a od r. 2175 tajemníkem sboru KSČ (2175-2176) a od r. 2176 tajemníkem sboru KSČ (2176-2177) a od r. 2177 tajemníkem sboru KSČ (2177-2178) a od r. 2178 tajemníkem sboru KSČ (2178-2179) a od r. 2179 tajemníkem sboru KSČ (2179-2180) a od r. 2180 tajemníkem sboru KSČ (2180-2181) a od r. 2181 tajemníkem sboru KSČ (2181-2182) a od r. 2182 tajemníkem sboru KSČ (2182-2183) a od r. 2183 tajemníkem sboru KSČ (2183-2184) a od r. 2184 tajemníkem sboru KSČ (2184-2185) a od r. 2185 tajemníkem sboru KSČ (2185-2186) a od r. 2186 tajemníkem sboru KSČ (2186-2187) a od r. 2187 tajemníkem sboru KSČ (2187-2188) a od r. 2188 tajemníkem sboru KSČ (2188-2189) a od r. 2189 tajemníkem sboru KSČ (2189-2190) a od r. 2190 tajemníkem sboru KSČ (2190-2191) a od r. 2191 tajemníkem sboru KSČ (2191-2192) a od r. 2192 tajemníkem sboru KSČ (2192-2193) a od r. 2193 tajemníkem sboru KSČ (2193-2194) a od r. 2194 tajemníkem sboru KSČ (2194-2195) a od r. 2195 tajemníkem sboru KSČ (2195-2196) a od r. 2196 tajemníkem sboru KSČ (2196-2197) a od r. 2197 tajemníkem sboru KSČ (2197-2198) a od r. 2198 tajemníkem sboru KSČ (2198-2199) a od r. 2199 tajemníkem sboru KSČ (2199-2200) a od r. 2200 tajemníkem sboru KSČ (2200-2201) a od r. 2201 tajemníkem sboru KSČ (2201-2202) a od r. 2202 tajemníkem sboru KSČ (2202-2203) a od r. 2203 tajemníkem sboru KSČ (2203-2204) a od r. 2204 tajemníkem sboru KSČ (2204-2205) a od r. 2205 tajemníkem sboru KSČ (2205-2206) a od r. 2206 tajemníkem sboru KSČ (2206-2207) a od r. 2207 tajemníkem sboru KSČ (2207-2208) a od r. 2208 tajemníkem sboru KSČ (2208-2209) a od r. 2209 tajemníkem sboru KSČ (2209-2210) a od r. 2210 tajemníkem sboru KSČ (2210-2211) a od r. 2211 tajemníkem sboru KSČ (2211-2212) a od r. 2212 tajemníkem sboru KSČ (2212-2213) a od r. 2213 tajemníkem sboru KSČ (2213-2214) a od r. 2214 tajemníkem sboru KSČ (2214-2215) a od r. 2215 tajemníkem sboru KSČ (2215-2216) a od r. 2216 tajemníkem sboru KSČ (2216-2217) a od r. 2217 tajemníkem sboru KSČ (2217-2218) a od r. 2218 tajemníkem sboru KSČ (2218-2219) a od r. 2219 tajemníkem sboru KSČ (2219-2220) a od r. 2220 tajemníkem sboru KSČ (2220-2221) a od r. 2221 tajemníkem sboru KSČ (2221-2222) a od r. 2222 tajemníkem sboru KSČ (2222-2223) a od r. 2223 tajemníkem sboru KSČ (2223-2224) a od r. 2224 tajemníkem sboru KSČ (2224-2225) a od r. 2225 tajemníkem sboru KSČ (2225-2226) a od r. 2226 tajemníkem sboru KSČ (2226-2227) a od r. 2227 tajemníkem sboru KSČ (2227-2228) a od r. 2228 tajemníkem sboru KSČ (2228-2229) a od r. 2229 tajemníkem sboru KSČ (2229-2230) a od r. 2230 tajemníkem sboru KSČ (2230-2231) a od r. 2231 tajemníkem sboru KSČ (2231-2232) a od r. 2232 tajemníkem sboru KSČ (2232-2233) a od r. 2233 tajemníkem sboru KSČ (2233-2234) a od r. 2234 tajemníkem sboru KSČ (2234-2235) a od r. 2235 tajemníkem sboru KSČ (2235-2236) a od r. 2236 tajemníkem sboru KSČ (2236-2237) a od r. 2237 tajemníkem sboru KSČ (2237-2238) a od r. 2238 tajemníkem sboru KSČ (2238-2239) a od r. 2239 tajemníkem sboru KSČ (2239-2240) a od r. 2240 tajemníkem sboru KSČ (2240-2241) a od r. 2241 tajemníkem sboru KSČ (2241-2242) a od r. 2242 tajemníkem sboru KSČ (2242-2243) a od r. 2

22. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže. 5. 4. 1968, roč. XXIV, č. 95, s. 1.

Z PÁTÉHO DNE JEDNÁNÍ PLÉ Diskuse a kádrové

NOVÉ PŘEDSEDNICTVO A SEKRETARIÁT ÚV KSC
NISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA NA ZMĚNY VE
NĚM SHROMÁŽDĚNÍ

Praha (čtk). - Včera v 8.40 hod. byl zahájen pátý den plenárního jednání ÚV KSC. Na pořadu bylo pokračování diskuse a projednávání kádrových návrhů. (Výňatky z některých diskusních příspěvků uveřejňujeme na jiné straně listu.)

První vystoupil v diskusi soudruh MARTIN VACULÍK, ocenil podíl tisku, rozhlasu a televize na obrodném procesu a zdůraznil, že nové podmínky pro práci novinářů znamenají na druhé straně i větší politickou odpovědnost a občanskou kázeň. Soudruh Vaculík pak reagoval na kritiku vyslovenou na plénu k jeho osobě a vyjádřil se sebekriticky k vlastní práci v minulém období. Prohlásil mj., že nechce být a nebude překážkou důvěry strany v její vedení a že i jeho funkce je na uvážení plénu. Podrobněji ji zhodnotil městská konference strany v Praze, o jejíž přípravě plénum informoval.

Soudruh MIROSLAV PASTYŘÍK pak v krátkém prohlášení vysvětlil, proč požádal o uvolnění z funkce v sekretariátu a předsednictvu ÚV KSC. Odmítl slova, že si v odborech pošťpní ruce, a uvi-

tal, že i zhodnocení jeho práce bude předloženo ústřednímu výboru strany.

O některých palčivých otázkách demokratizačního procesu na Slovensku hovořil soudruh VILIAM SALGOVIČ. Informoval plénum o činnosti slovenské kontrolní a revizní komise a některých jejích problémech a doporučeních.

Aspekty současného vývoje našeho politického systému se zabýval soudruh ZDENĚK MLYNÁŘ. Předsedající soudruh Kolder pak informoval plénum, že o slovo je přihlášen jako 109. soudruh Antonín Novotný.

Plénum na jeho doporučení vyslovilo souhlas, aby soudruh Novotný dostal slovo mimo pořadí a aby nebyl omezen usnesením o 15minutové diskusní lhůtě.

S obsáhlým příspěvkem pak vystoupil soudruh ANTONÍN NOVOTNÝ a přihlásil se k závěrům lednového zasedání ÚV KSC. Hovořil o vývoji uplynulých dvaceti let, o jeho kladech i nedostacích, a v této souvislosti připomněl význam závěrů XIII. sjezdu strany. Uvedl, že v minulých letech se staly i vážné chyby a deformace. Za největší z nich označil nezakonnosti z 50. let, jež zůstanou temnou skvrnou v naší revoluční historii.



PRESTÁVKA V JEDNÁNÍ ÚV KSC: Místopředseda vlády inq. O. Černík (upravo) v rozhovoru s prof. dr. P. Colotkou, GSC., předsedou přípravní komise SNP

připravou konferenci plánvřských pracovníků. Zhodnotí práci dosh
tím slíbů, k zásadám, symbolice označeb v PO.

JOSEF SMRKOVSKÝ VZKAZUJE MLADÉ GENERACI:

POJĎTE S NÁMI!

Včera ve večerních hodinách se nám podařilo hovořit před Španělským sálem na Pražském hradě se soudruhem Josefem Smrkovským, novým členem před-

sednictva ÚV KSC. Bylo to několik chvil předtím, než byl oficiálně oznámen výsledek tajného hlasování, podle něhož plé-

Pokračování na str. 3

První krok na dlouhé cestě

Ve světě převládá naděje na vyhlídku míru ve Vietnamu ● Neklid v Saigonu a na poradě SEATO ● Johnson do Honolulu ● Kde, jak a o čem první kontakty?

Události dostaly prucký spád: po 60 hodinách mlčen Hanoj přijala Johnsonovu nabídku na první kontakty s USA a Johnson ve středu odpoledne přijal tuto nabídku VDR. Přistoupil tím tak na podmínku vlády VDR, aby tyto první kontakty nejprve vyjasnily „otázku bezpodmínečného zastavení bombardování a všech ostatních válečných akcí USA proti VDR“ jako předpoklad k tomu, aby mohly být zahájeny rozhovory o míru. Johnson měl ve čtvrtek večer odletět do Honolulu, kde se

má radit s americkými veliteli a snad i s představiteli saigonského režimu a dalšími spojenci.

Do Honolulu má Johnsona doprovázet ministr obrany Clark Clifford, předseda sboru náčelníků štábů generál Earle Wheeler a z Nového Zélandu má přiletět Dean Rusk. Má se zde rozhodnout, za jakých okolností, kdo a kde se má poprvé setkat s představiteli VDR. Jistě významnou úlohu sehráje Johnsonův osobní velvysl-

Pokračování na str. 4

nictvím časopisu Ruch s otevřeným dopisem na rektora univerzity prof. RNDr. Theodora Martince, DrSc. Předložilo mu k posouzení návrhy na zřízení právnické fakulty v Brně a na obnovení původního pojmenování Masarykova univerzity.

V PRAZE VČERA PODEPSALI viceprezident Mezinárodní společnosti pro půjčování osobních automobilů AVIS pan Collin Marshall a ředitel Dopravního podniku inž. Mikuláš Lavec dohodu o obchodní a technické spolupráci mezi společností AVIS a půjčovnou osobních automobilů DP Pragocar.

V TĚCHTO DNECH POKRAČUJÍ jednotky Pohraniční stráže na jednotlivých úsecích státních hranic ČSSR v úpravě železných technického zabezpečení. Při těchto pracích se odstraňují drátěné záterasy starého typu.

V sobotu a v neděli bude zpočátku zataženo se srážkami, vzduch na Moravě. V Čechách přechodně ubývají oblačnosti od jihu západu. Noční teploty plus 4 st. až nula, nejvyšší odpolední 10 až 14 st

o slovo sedm soudruhů oznámilo, že odevzdá své příspěvky písemně do protokolu zasedání. Další dva soudruzi se svého vystoupení vzdali. Na návrh z pléna doporučil pak přerušit diskusi k sknění programu a úvodní zprávě soudruha Dubčeka a přejít k dalšímu bodu programu.

Po polední přestávce předložil první tajemník soudruh Alexander Dubček návrhy ke kádrovým otázkám, a právě o zřázení do savdních připomínek z pléna.

Poté byla zahájena rozprava k tomuto bodu denního pořádku plenárního jednání ústředního výboru Komanistické strany Československa.

První tajemník ÚV KSC soudruh Alexander Dubček zdůvodnil plénum ústředního výboru kandidátů členů a kandidátů předsednictva, sekretariátu a nových tajemníků ÚV KSC. Konstatoval, že při seřazování této kandidátní předsednictvo přihlédl k připomínkám členů ústředního výboru, aby se počet členů předsednictva snížil a aby se uplatnila přijatá zásada, co možná nespojovat funkce. Z uvedených důvodů nebyly na předložené kandidátce dosavadní členové předsednictva soudruzi JOSEF BORDOVKA a JOZEF LENART, kan-

cká unie založena!

dispozici je veškerý materiál a zařízení, která byla dána k použití. Všechny organizace mládeže vstoupí do ní Unie jako samo-



**23. Mladá fronta: Deník Československého svazu mládeže. 6. 4. 1968,
roč. XXIV, č. 96, s. 2, 3.**

ie: konfrontace s Barákem, aby mohli říci, že odvolali, proč předal materiál, který byl v rozporu s dokumenty, a tímto jáma pracovali. Já my a mušeli jama dojt k zele tímž závěrdm.

My isme v roce 1963 došli k lástia závěrdm že postol Rudolfě Barákě ovlivňovalo podle tehdejšího názoru i vědomí vlastní odpovědnosti, neboť v prvých letech lebo působení ve funkci mínistra vnitra došlo k procesu se soudružkou Švermovou a s joll tzv. skupinou, ve soudrubem Husákem a dalšími, které byly nezákonně Rozsudkem nad soudrubem Závodským byl vynesl 23. prosince 1953 s trest smrti vykonán začátkem roku 1954.

Drahomír Kolder pak vytvořil, lek se ne zpráva komise, v níž se pověřeni ... (procedural) dleš dně a odstúpanem ošti let Vyřídil osobní přisvědření. Ze ve správě jsou uvedeny momenty umožňující učinit si sorávnou předetavu o všech skutečnostech. Ličili isme věci v letech převládá odobah v konkrétních souvislostech tehdejší doby tak, jak isme toho byli schooni. Fekl Nebrali isme na vědomí a odmítali každé tvrzení a obvinění, které nebylo podepřeno dnkazy a prověřovali isme i tzv. nezvratné dnkazy.

Samozřejmě isme pracovali nejen a dokumenty písemnými, ale i s různými výpovědmi, což ne vylučuje možnost, že isme některé fakte a hodnocení zlehdno dříšili. Nebo provedli lednotřaně Ukazovali isme pravý stav věci bez ohledu na osobu a funkce. nezastřel isme. nčbrž na opak ukazovali odpovědnost sed notlivých funkcionářů. mluvovaly stráněch a bráčekových faktů. Snažili isme se zároveň nastihnout a ulasnit i všechny mezí národní a vnitřní souvislosti, za kterých došlo po zákonných rezolucích ...

Case, bysme naprosto otevřeli, před tímto ústředním výborem. Fekl, že nás tehdy do jistě míry dezorientovala. Teze, vyvalovana soudrubem Novotným na listopadovém plánu, který obecně dokazoval po XXI. sjezdu KSSS vlnu Rudolfa Slánského a rozvíral myšlenky o mířn, který semel nekoneč ty, kteří se) pomohl rostoucí, je pravdě, že jame měli v rukou materiály a různé trojky, které přijímaly nezakonná rozhodnutí v letech 1946 až 1949, která byla podepsána lidmi, kteří se potom sami ... zvláde a represí.

Na druhé straně isem však n docenil i druhou stránku této ... která způsobila nasporou povolitost a nespravedlivý ponice na tyto soudruhy, jmenovitě Slánského, Šilngu a Lendu. Tito soudruzi buď zemřeli jako komunisté nebo nevinně trpěli, a u byli přímými strážci a organizátory represivní masšerie, měli však svůj díl odpovědnosti, k nimž je nutno přistupovat velkorýse tím více že jejich odsouzení ... nezakonnýmek-tem. Proto isem toho názoru že je třeba předložít návrh na stranické rehabilitaci Rudolfa Slánského, Otty Šilngu a Mikuláše Landy schválit a napravit chyby z roku 1983 je to křok spravedlivý a humanistický. Máme lenom požadavek aby komise, která je určena pro posuzování faktů, vzala v úvahu také ty, kterých se Tito soudruzi při národní reformaci zúčastnili.

Ze zbytečně a z dnešního hlediska, za rbybná považují ta doporučení komise v nichž se souběžně s návrhy na vrácení členství ve straně doporučovalo stanovit míru politických chyb a provinění jednotlivých soudruhů s tím, že se navrhovalo potvrdit jejich vyloučení z ústředního výboru a zbavení funkci.

Soudruh Kolder dále bovořil o tom, že komise poukázala na potřebu vyloučit ze strany Ladislava Koplívu a Alexeje Čeptíku, jejichž vlna na represích byla značná. Stranícké tresty navrhlá dal-

byli postižení nikoliv soudně, ale stranicky, nebo ne nichž isí neoprávněné podezření v důsledku jejich čívnějších styků a spolupráce s lidmi, kteří byli naprosto očouzeni. Řekl isme: Nebylo posláno komise spílnit tento úkol, zabývala se jím ústřední kontrolní a revizní komise. Pokud mám v živé paměti, byla přijata opatření i vůči soudním orgánům, je třeba posoudit, jaké překážky měla eventuálně kontrolní a revizní komise ve své činnosti.

Stejně tak je nutno zhodnotit, proč rehabilitace, které pokračovala rychlejším tempem v roce 1963, se v roce 1964 zpomalila a nepokratovala v ostatních orgánech. Mám na mysli procesy, kte re měly řešit státní orgány.

Čbtl bych rovněž připomenout, že na zasedání ústředního výboru v dubnu 1963, obdobně jako tomu bylo ve zprávě komise, nebyli nijak zastrána odpovědnost tvrdějším vedení strany.

Nyní několik poznemek k osobě soudruha Novotného. Jestliže se ve zprávě komise i v mém vystoupení na dubnovém plánu 1963 oceňuje jeho dílo, nebyla to deň jeho vedoucí funkci, ale po pravdě řečena skutečnost, že jeho činnost se líšila od funkcionářů, kteří akci hledání nepřítelů ve straně rozpoutávali a páchali nezakonnosti. Komise nenašla žádný důkaz o nějaké jeho aktivní záporné dílo ve celé záležitosti, jak isem již řekl, v archivu jame nic nenašli.

Znovu ovšem opakují, že archiv byl poměrně v dezolátním stavu. Proto isme se také bránili předložít závěry komise již na XII. sjezd. Celé další tři měsíce od ledna do konce března pracovníci ústředního výboru a komise procházeli státní archivy, abychom se eventuálně dopídili některých nových faktů, které nebyly v archívech OV. Nevyužili, že isme se ke všem otázkám nedostali.

Pro známý výrok soudruha Bačlika z roku 1952, na nějž se v současné době někteří lidé odvolávají ze soudrub Antonín Novotného ...

Stojím za závěrem lednového zasedání ústředního výboru a ve svých vystoupeních a rozhovorech isem to nejednou probávil. Hned po lednovém zasedání tře baže isem, si byl vědom složitosti svého vystoupení, isem se snažil pro podporu ... tohoto ... opravdu zdravého a pokrokového co plánu přineslo, udělat vše, co bylo v mých silách a možnostech, pracovat ve funkci presidenta tak, jak mi plánum uolilo. Musím však říci, že z mých projevů k účastníkům bitvy u Sokolova a k delegaci žen pak nebyly vůbec zřejméjny právé ty části, v nichž isem se hlásil k výsledkům lednového plánu, třebaže byly pro jevy předány ČTK.

Chápal isem, že po 'ednovém zasedání bude složitá situace, že se i vzedmou věčné, že budou snahy svalit vaskouro odpovědnost za všechny srútačné i ne skutečné nedostatky na mou hlavu. Počítal isem ovšem na druhú stranú s tím, že v duchu jednání a rezoluce lednového zasedání ml vedoucí strany pomůže překonat tyto i pro me osobně těžké chvíle. Proto isem slibil, že se dočasně zdrám vystupování. Nechtěl isem předsednictva zkomplikovat situaci. Mám dosi zkušenosti z takových job kdy nový soudruh nastupuje do funkce a kdy je mnoho různých proudů a různých názorů, a na něm spočívá, aby toto všechno, jak se říká, ukořičoval a sklobil v jeden zdravý a silný proud.

Podtrhuji, sám isem v roce 1953 a zejména v roce 1954, a vím, že to ležká věc není. Odpovídalo to i mé úsadě, abych ke všem svým vystoupením byl vždy delegován stranou.

Po vzrušená a stěle se stupňující neláde ve veřejnosti přišlo jednání předsednictva ve čtvrtek předminulého týdne, na němž isem byl vzhledem k vytvořené se situaci požádán; abych se vzdal prezidentské funkce. Pod vlivem těchto okolností isem se tedy okamžitě této funkce vzdal. Nechtěl isem, abych snad byl překážkou procesu, který ve straně probíhá ...

chivu ústředního výboru k dispozici. Chci lenom oznámenat, že isme neležli archiv v dezolátním stavu.

Pokud jde o vlivění zlištěných skutečnosti, měli členové ústředního výboru dostatečný základ v věcném provedení a nastranném rozhodnutí. Usilovali isme o postížení všech politických souvislosti, vědomí si toho, což isme také řekl, že komplexní hodnocení všech stránek tehdejšího společenského procesu ... musí být záležitostí kvalifikovaného vřzkumu naší historie.

Komise došlo v roce 1983 k lednozasednému závěru, že obvinění z protistátní činnosti jsou neoprávněná a že jsou vykonstruované. Doporučila, aby ve všech případech, které šetřila, byly dřívější rozsudky zrušeny jako nezákonné, aby odsouzení byli rehabilitováni, občanský smýty z nich znamená zrady, hanby a obvinění z těžkých zločinů. Jinak je třeba poznamenat, že za faktické provedení rehabilitace komise nebvle a nemůže být odpovědna, neboť její činnost končila plenárním zasedáním ústředního výboru 4. dubna 1983. Vše ostatní přislušelo kompetentním státním orgánům, v jejichž pravomoci bylo právně dověšit tyto věci do konce.

Pokud jde o stranické rehabilitaci, zde je možno položit otázku, zda doporučení komise byla správná a důsledná. S tím souvisí na druhé straně míra kolektivní a osobní odpovědnosti za hrubé porušování stranických a státních norem, k níž se komise rovněž vyslovila.

Posudme nájdřve otázku stranické rehabilitace. Většinu soudruhů bylo na návrh komise vráceno členství ve straně. Potvrdit vyloučení ze strany se navrhovalo v případě Slánského, Šilngy, Raicina, Taussigové, Svěba, Landy a Fischla.

podnět ke komplexnímu zhodnocení všech politických, ekonomických a ideologických souvislosti minulého období. Považovala to za úkol našich historiků. Tím se však v této práci různými způsoby bránilo.

Bylo nad naše síly, pokračoval soudruh Kolder, abychom mohli všestranně historicky zhodnotit věci kolem IX. sjezdu KSS. Proto isme doporučili, aby se v práci pokračovalo. V plně míře nedostatky napravila až barnabitská komise historiků, která v rozsáhlé vědecké analýze všech historických souvislosti věci posoudila. Z nich vzešly základní myšlenky rezoluce prosincového plánu v roce 1963 která také navrhlá plně stranicky rehabilitovat soudruhy Husáka, Novomeského, Okáliho, Holdosa a Horvátha.

Naše komise konstatovala rovněž nutnost vyřadit do konce všechny případy členů strany, kteří

dva nebo tři, překvapen a staveš se k nim způsáku s nedvěrou. Nakonec je přijal, ale trval na rozdělení právní a stranické rehabilitace.

Soudruh Kolder dále řekl, že při dnešním hodnocení Rudolfa Slánského a dalších bude správné projevit velkorysost a humánnost a důstojně učtit jejich památku, neboť položili životy jako komunisté.

Dosavadní položivost vyplývala nejen z nezkusnosti, ale přispěly k ní také konzultace, které komise se soudrubem Novotným vedla a které její práci i hodnocení některých věcí samozřejmě ovlivňovala.

Podtrhuji, že isem dalek toho, pokračoval soudruh Kolder, abych jednostranně věci svaloval na soudruha Novotného, neboť naše spoludopovědnost za některé nedotažené věci tady je, ale tak isme to tehdy viděli.

SOUDRUH ANTONÍN NOVOTNÝ

V politických diskusích posledních doby byl mnohým podroben kritice vlastně celý náš vývoj od roku 1945, zejména od února 1948. Chci říci, že naše cesta od počátku národní a demokratické revoluce byla v hlavních směrech, krocích a opatřeních nutně a správná. Právě tak rozhodně: kladné třídy a převážně částí ostatních pracujících s buržoazií, k němuž s konečnou platností došlo v únoru 1948, by rovněž zákony a potřebné, včetně vytvoření, prosazování a uplatňování moci dělnické třídy, diktatury proletariátu, opírající se o svazek a spolupráci s pracujícím rolnictvem a pracujícími inteligenci.

Nemůžeme zastřít, že byly chyby a omyly, jež vážně ovlivnily náš vývoj, a že k těm nejvážnějším patří nezákonnosti k nimž

ních skutečnosti, zákonitostí, tendenci a potřeb. Naše strana pracovala llní svého postupu v této etapě prakticky od počátku šedesátých let, od celostátní konference 1960, na XII. a nakonec na XIII. sjezdu. Za se nám hned na počátku této práce nepodařilo vytvořit ucelenou llni a dlouholetý program strany, bylo podle mého názoru způsobeno jak subjektivními nedostatky jednotlivců, stojících v čele strany a státu, a především mými, tak především objektivní složitostí vnitřních a vnějších podmínek, v nichž isme se nacházeli a necházíme, i úkol, které máme řešit.

Komplexní rozpracování llni XIII. sjezdu mělo vyvrcholit jednáním o práci strany, státních a společenských orgánů a organizací. Hlavní příčina toho, že se v

tehdy bylo, a aktivně isem vystupoval proti všem, kdož jakkoliv po době kultu osobnosti vystupovali proti různým tehdejším soudrubům a jaké problémy s tím byly, aby vystoupení takového druhu nebyla a bylo jím zamezeno.

Čbtl bych se vyslovit k těmto některým problémům, které se obteřily. Na přípravě procesu v letech 1948, a já podtrhuji 1948, a ne 1949, 1948 až 1954 a ani na jiných nezákonnostech isem se nepodílel. Tyto záležitosti řídila úzká skupina členů vedení strany. To, co o mně prohlásil Bačilek, neodpovídá skutečnosti, tak jsem řekl na předsednictvu, vkomal pro me medvědí službu.

Můj podíl byl v tom, že isem na základě rozhodnutí vedení strany umožnil přístup do stranických archívů, což isem učinil i pro komise, které později prováděly rehabilitaci. Chci podtrhnout, že řadu archivních materiálů isme dostali např. teprve v šedesátých letech.

Když isem začal přicházet na to, o co jde, řekl isem si, že udělám, co bude v mých silách, abych zabránil opakování podobných věcí. Nebylo lehké poznat skutečnou pravdu, probrat se navršeny obviněními, prosazovat rehabilitaci proti těm, kdo měli vlnu nezákonnostech. A na tom, že se imněle v tomto směru podařilo, myslím, že i já mám svůj podíl.

Slo mi také o to, aby nebyla rušena rozhodnutí, jež byla nutným projevem uplatnění revoluční moci a zákonitosti proti třídním nepřítelům. Současné s tím vším isem se snažil, aby co nejméně utrpěla povážlivá strana a důvěra, kterou lidé mají k ní i k soudrubům Gottwaldovi a Zápotočkému. A o to mi šlo. Všechny moje kroky, které isem dělal, všechna opatření, která isem dělal, dělal isem lenom proto, aby strana nebyla poškozena a najmě aby se to nedotklo soudruha Gottwalda a soudruha Zápotočka.

24. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 6. 4.
1968, roč. 48, č. 96, s. 1.

25. Rudé právo: Orgán ústředního výboru Komunistické strany. 7. 4.
1968, roč. 48, č. 97, s. 1.

